

ผลการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้อย่างพอเพียง ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนบ้านหนองบอน
จังหวัดนครราชสีมา
(เล่ม 1)

นางสาวโสภา สิทธิสูงเนิน

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
พ.ศ. 2558

**The Effects of a Learning Package in the Topic of Happiness in Sufficiently
Spending on Learning Achievement of Prathom
Suksa I-III Students at Ban Nongbon School
in Nakhon Ratchasima Province
(Volume I)**

Miss Sopha Sithisoongnern

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Curriculum and Instruction

School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirat Open University

2015

ผลการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนบ้านหนองบอน
จังหวัดนครราชสีมา
(เล่ม 2)

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
พ.ศ. 2558

**The Effects of a Learning Package in the Topic of Happiness in Sufficiently
Spending on Learning Achievement of Prathom
Suksa I-III Students at Ban Nongbon School
in Nakhon Ratchasima Province
(Volume II)**

Miss Sopha Sithisoongnern

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Curriculum and Instruction

School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirat Open University

2015

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ผลการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้ง่ายพอเพียง ที่มีต่อ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3
โรงเรียนบ้านหนองบอน จังหวัดนครราชสีมา

ชื่อและนามสกุล นางสาวโสภา สิทธิสูงเนิน
แขนงวิชา หลักสูตรและการสอน
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ครุณี จำปาทอง

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2559

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

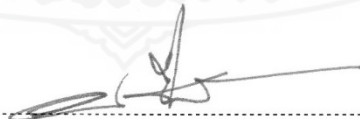
ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ครุณี จำปาทอง)

กรรมการ

(ศาสตราจารย์ ดร. สิริวรรณ ศรีพหล)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรรถพร จินะวัฒน์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ผลการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

โรงเรียนบ้านหนองบอน จังหวัดนครราชสีมา

ผู้ศึกษา นางสาวโสภา สิทธิสูงเนิน **รหัสนักศึกษา** 2562102158

ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน)

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ครุณี จำปาทอง **ปีการศึกษา** 2558

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนบ้านหนองบอน จังหวัดนครราชสีมา และ (2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนบ้านหนองบอน ที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่องสุขใจใช้จ่ายพอเพียง

กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 12 คน โรงเรียนบ้านหนองบอน จังหวัดนครราชสีมา ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม ซึ่งจัดห้องเรียนแบบคละชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ (1) แผนการจัดการเรียนรู้ (2) ชุดการเรียนรู้เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง และ (3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที่

ผลการวิจัยปรากฏว่า (1) ชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนบ้านหนองบอน จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ และ (2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนบ้านหนองบอน ที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

คำสำคัญ ชุดการเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประถมศึกษา

Independent Study title: The Effects of a Learning Package in the Topic of Happiness in Sufficiently Spending on Learning Achievement of Prathom Suksa I-III Students at Ban Nongbon School in Nakhon Ratchasima Province

Author: Miss Sopha Sitthisoongnern; **ID:** 2562102158;

Degree: Master of Education (Curriculum and Instruction);

Independent Study advisor: Dr. Darunee Jumpathong, Assistant Professor;

Academic year: 2015

Abstract

The purposes of this research were (1) to study the efficiency of a learning package in the topic of Happiness in Sufficiently Spending for Prathom Suksa I-III students at Ban Nongbon School in Nakhon Ratchasima province; and (2) to compare the learning achievements of Prathom Suksa I-III students at Ban Nongbon School before and after learning from the developed learning package.

The research sample consisted of 12 Prathom Suksa I-III students in a multi-grade classroom at Ban Nongbon School of Nakhon Ratchasima province, obtained by cluster random sampling. Research instruments comprised (1) a learning package in the topic of Happiness in Sufficiently Spending; (2) lesson plans; and (3) an achievement test. The data were statistically analyzed using the E_1/E_2 efficiency index, percentage, mean, standard deviation, and t-test.

The findings were as follows: (1) the efficiency of the learning package in the topic of Happiness in Sufficiently Spending for Prathom Suksa I-III students at Ban Nongbon School in Nakhon Ratchasima province achieved the set efficiency criterion; (2) the post-learning achievement of Prathom Suksa I-III students at Ban Nongbon School after using the learning package was higher than their pre-learning counterpart achievement.

Keywords: Learning package, Learning achievement, Prathom Suksa

กิตติกรรมประกาศ

การทำการศึกษาคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดรุณี จำปาทอง อาจารย์ประจำสาขาศึกษาศาสตร์ แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน (สังคมศึกษา) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่ได้ให้ความกรุณาให้คำแนะนำและติดตามการทำการศึกษาคว้าอิสระครั้งนี้อย่างใกล้ชิดตลอดมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ นายอำนาจ สิทธิสูงเนิน บิดา นางกิติมา สิทธิสูงเนิน มารดา นายสุทธิชัย ศรีจรรยา ที่ให้การสนับสนุนและกำลังใจในการศึกษาอย่างเต็มที่ ขอขอบพระคุณ ดร.คณิต เจริญกลาง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านวังรางน้อย นายกรุณา เกี้ยวสูงเนิน ผู้อำนวยการโรงเรียนกสิวิวัฒน์ศักดิ์ นายสุทธิชัย ลินดาวรรณ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองบอน ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ชุดการเรียนรู้ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และขอขอบใจนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองบอนที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อนนักศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำการศึกษาคว้าอิสระครั้งนี้ทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ และให้กำลังใจตลอดมา

โสภา สิทธิสูงเนิน

เมษายน 2559

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	7
กรอบแนวคิดการวิจัย	7
สมมติฐานการวิจัย	8
ขอบเขตการวิจัย	8
นิยามศัพท์เฉพาะ	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	10
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษา	12
สุขใจใช้จ่ายพอเพียง	31
ชุดการเรียนรู้	34
การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นในโรงเรียนขนาดเล็ก	47
การบูรณาการ	56
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	63
บริบทของโรงเรียนบ้านหนองบอน	71
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	73
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	79
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	79
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	79
การเก็บรวบรวมข้อมูล	85
การวิเคราะห์ข้อมูล	86

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	90
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่าย พอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3	91
ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วย ชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง โดยแยกระดับชั้น ได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษา ปีที่ 3 ตามลำดับ	93
ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง โดยรวมทั้งระดับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3	97
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	98
สรุปการวิจัย	98
อภิปรายผล	100
ข้อเสนอแนะ	104
บรรณานุกรม	106
ภาคผนวก	115
ก ราชานามผู้เชี่ยวชาญการตรวจเครื่องมือวิจัย	116
ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	118
ค แบบประเมินที่ใช้ในการวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	169
ง ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	196
จ ประสิทธิภาพของเครื่องมือและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	216

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1	สาระ/มาตรฐาน/ตัวชี้วัด/สาระการเรียนรู้แกนกลาง วิชาสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 14
ตารางที่ 2.2	โครงสร้างหลักสูตร โรงเรียนบ้านหนองบอน 17
ตารางที่ 2.3	โครงสร้างรายวิชาสังคมศึกษา 18
ตารางที่ 2.4	มาตรฐาน/ตัวชี้วัด/สาระการเรียนรู้แกนกลาง ที่ใช้ในการวิจัย 25
ตารางที่ 2.5	การบูรณาการเนื้อหาสาระสำหรับจัดทำชุดการเรียนรู้ 26
ตารางที่ 4.1	ประสิทธิภาพกระบวนการของชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 91
ตารางที่ 4.2	ประสิทธิภาพผลลัพธ์ของชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 92
ตารางที่ 4.3	ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 93
ตารางที่ 4.4	คะแนนก่อนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียน โดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง 94
ตารางที่ 4.5	เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง 94
ตารางที่ 4.6	คะแนนก่อนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียน โดยใช้ชุด การเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง 95
ตารางที่ 4.7	เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง 96
ตารางที่ 4.8	คะแนนก่อนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียน โดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง 96
ตารางที่ 4.9	เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง ... 97
ตารางที่ 4.10	เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง .. 97

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
จ แผนการจัดการเรียนรู้.....	224
ช แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน.....	340
ซ ชุดการเรียนรู้.....	355
ประวัติผู้ศึกษา	501

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โรงเรียนบ้านหนองบอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 ได้กำหนดพันธกิจหลัก ในการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยมุ่งเน้นการพัฒนาหลักสูตรและผู้เรียนใน ด้านภาษา ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ปฏิรูปการเรียนรู้ทักษะด้านการคิดคำนวณ และด้านการ มีเหตุผล เป็นสถานศึกษาที่น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับครู และนักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอยู่ร่วมในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งนี้การพัฒนาหลักสูตร เน้นให้มีความสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก โดยมีจำนวนนักเรียน ในปีการศึกษา 2558 จำนวน 37 คน จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล จนถึงชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 มีครูผู้สอน 3 คน ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน และนักการภารโรง 1 คน ทำให้มีบุคลากรไม่เพียงพอสำหรับการจัดการเรียนการสอนได้ครบชั้น ทางโรงเรียนได้เล็งเห็น ความสำคัญของการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่เรียนมาประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันได้จริง จึงได้ทำการจัดการเรียนการสอนเป็นแบบคละชั้น ประกอบด้วย ห้องเรียนที่ 1 จัดการเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1-2 ห้องเรียนที่ 2 จัดการเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 และห้องเรียนที่ 3 จัดการเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โดยจัดครูเข้าสอนห้องเรียนละ 1 คน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551: 1) กล่าวถึง การเรียนการสอน แบบคละชั้น สรุปได้ว่า เป็นการนำนักเรียนที่ต่างชั้น กลุ่มอายุ วัย ประสบการณ์ และ ความสามารถมาเรียนในห้องเดียวกัน ภายใต้การสอนของครูเพียงคนเดียว โดยใช้แนวคิดหลักการ จัดการเรียนรู้อันเนื่องมาจากครูไม่ครบชั้น ซึ่งเป็นแนวคิดในการ พัฒนาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนขนาดเล็ก ที่มีความพยายามในการจัดการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ภายใต้ข้อจำกัดที่มีอยู่หลากหลายและเงื่อนไขในการบริหารจัดการที่ต่าง กับโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ ประเทศไทยได้นำแนวคิดนี้มาจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม คุณภาพของนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งนี้แนวคิดในการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้น

ได้รับการส่งเสริมในประเทศนิวซีแลนด์ ซึ่งให้ความสำคัญในการจัดการศึกษา ให้เด็กได้รับการพัฒนาตามระดับความสามารถเป็นรายบุคคล ซึ่งผลการประเมินคุณภาพของนักเรียนพบว่านักเรียนมีคุณภาพอยู่ในระดับดี ดังนั้น การนำแนวคิดเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นมาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก จึงมีความเหมาะสม เนื่องจากมีจำนวนนักเรียนไม่มาก ครูผู้สอนสามารถพัฒนาเด็กเป็นรายบุคคล และใช้กระบวนการเรียนรู้แบบคละชั้น เช่น การจับคู่ (รายชั้น และต่างระดับชั้น) แบ่งกลุ่มย่อยตามระดับความสามารถและการค้นคว้ารายบุคคล รวมทั้งการเรียนร่วมในกลุ่มใหญ่ทั้งในระดับชั้นและต่างระดับชั้น ทำให้นักเรียนเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน

จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนบ้านหนองบอน ปีการศึกษา 2557 ที่ผ่านมา มีคะแนนเฉลี่ยทุกวิชาร้อยละ 48.00 ซึ่งสูงกว่าระดับประเทศ ที่มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 44.88 โดยในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีคะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 57.00 ซึ่งสูงกว่าระดับประเทศที่มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 50.67 แต่ในทางตรงกันข้ามผลการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพผู้เรียน (NT) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2557 ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านภาษา ด้านคำนวณ และด้านเหตุผล โดยรวมทั้ง 3 ด้าน มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 32.68 ซึ่งต่ำกว่าระดับประเทศที่มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 47.17 และคะแนนเฉลี่ยรายด้าน ต่ำกว่าระดับประเทศทั้ง 3 ด้าน จากผลการประเมินที่ได้ เป็นข้อมูลสำคัญที่สะท้อนคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอน เป็นตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมที่ต้องปรับปรุงแก้ไขอย่างเร่งด่วน

นอกจากนี้โรงเรียนบ้านหนองบอน ยังไม่ผ่านการประเมินให้เป็นสถานศึกษาพอเพียง ในปีการศึกษา 2557 ที่ผ่านมาซึ่งถือว่าเป็นภารกิจในการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสนองนโยบายตามโครงการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำอ้อมปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

ผู้วิจัยจึงมุ่งเน้นที่จะพัฒนาการจัดการเรียนการสอน เพื่อแก้ไขปัญหาในเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ต่ำ และให้โรงเรียนเป็นสถานศึกษาพอเพียงได้นั้น จะต้องปรับปรุงแก้ไข โดยมุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญดังที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544: 25-29) กล่าวถึงพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 มาตรา 22-24 ที่กำหนดแนวการจัดการศึกษา โดยสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และ

พัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ โดยการจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนจัดสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนรู้ และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ เพื่อพัฒนาผู้เรียนตาม ศักยภาพสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551: 5) ได้กำหนดแผน ยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก ปี 2551-2553 โดยสรุปได้ว่า มีการกำหนดวิสัยทัศน์ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึง มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ส่งเสริม การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สนับสนุนและส่งเสริมการคิดค้นสื่อ และนวัตกรรมทางการศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งการ คณะชั้นเป็นอีกวิธีหนึ่งที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดแนวทางการ ดำเนินการและเป้าหมายของการปฏิบัติ การคณะชั้นเป็นการจัดนักเรียนที่เรียนในชั้นต่างกันตั้งแต่ 2 ชั้นขึ้นไปมาเรียนรวมกัน โดยมีแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และกระบวนการเรียนรู้ให้ เหมาะสม

เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังที่กล่าวมาข้างต้น และสนองตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และนโยบายการจัดการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาให้สูงขึ้น การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้สอนควรมีการนำสื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมาใช้ประกอบการ เรียนการสอนด้วย โดยสื่อการเรียนรู้ควรมีความน่าสนใจ เหมาะสมกับวัย และเน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ อีกทั้งผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ผู้วิจัยจึงเลือกที่จะผลิตสื่อการเรียนรู้ ใน รูปแบบของชุดการเรียนรู้ ซึ่งจากแนวคิดของกาญจนา เกียรติประวัติ (2524) วาสนา ซาวหา (2525) และ ชม ภูมิภาค (2524) สามารถสรุปถึงประโยชน์ของชุดการเรียนรู้ได้ว่า ชุดการเรียนรู้ จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้มีลักษณะในการแสวงหา ความรู้ พิจารณาข้อมูล และฝึกความรับผิดชอบ การตัดสินใจ นักเรียนสามารถเรียนได้ตามลำพัง เป็นกลุ่มหรือรายบุคคล โดยไม่ต้องอาศัยครูผู้สอน และเป็นไปตามความสามารถของผู้เรียนใน อัตราความเร็วของแต่ละบุคคล ช่วยให้นักเรียนผู้จัดมุ่งหมายของการเรียนชัดเจน ตลอดจนรู้วิธีการ ที่จะบรรลุจุดมุ่งหมายนั้น เป็นการเพิ่มพูนการสนใจในการเรียน นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยการกระทำ สามารถเร้าความสนใจของผู้เรียนด้วยภาพประกอบคำบรรยายในชุดการเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถ ศึกษาเรียนรู้ได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ ตามต้องการ อีกทั้งยังสามารถประเมินผลการเรียนรู้ได้ด้วย

ตนเอง ช่วยลดบทบาทของครูในการสอน และการเตรียมการสอน ช่วยลดปัญหาการขาดแคลนครู ในกรณีที่มิครูไม่เพียงพอ หรือครูมีความจำเป็นมาสอนแทนไม่ได้ เป็นแหล่งความรู้ที่ทันสมัยและ คำนึงถึงหลักจิตวิทยาการเรียนรู้จะเห็นได้ว่าประโยชน์ของชุดการเรียนรู้ที่กล่าวมาข้างต้น เป็น ทางเลือกหนึ่งของการนำมาใช้เป็นสื่อการเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน ที่จะสามารถช่วย แก้ไขปัญหาทั้งในเรื่องการขาดแคลนครูครุที่ไม่ครบชั้นเรียน ที่ทางโรงเรียนบ้านหนอง บอนกำลังประสบปัญหานี้อยู่ในปัจจุบัน อีกทั้งยังเป็นการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน สำหรับผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ เพื่อแก้ไขปัญหาการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้นอีก ด้วย

สำหรับเนื้อหาที่ใช้จัดทำชุดการเรียนรู้ นั้น จะน้อมนำแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ โดยสอดแทรกเข้าไปในเนื้อหาซึ่งผู้วิจัย ได้ทำการวิเคราะห์และเลือกใช้นี้เนื้อหาสาระของวิชาสังคมศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมสาระเศรษฐศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 เนื่องจากมีความเกี่ยวข้องกับ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากที่สุด ตามที่กระทรวงศึกษาธิการ (2551: 132) ได้กำหนดกลุ่ม สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นหนึ่งในแปดกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งผู้เรียนทุกคนตั้งแต่ ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับมัธยมศึกษาจะต้องเรียนรู้ ถือได้ว่าเป็นสาระสำคัญที่จะช่วยให้ ผู้เรียนมีความเข้าใจการดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคล และการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เข้าใจถึงการพัฒนา เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่าง ๆ เกิดความเข้าใจตนเองและผู้อื่น มีความ อดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่าง และมีคุณธรรมสามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ และสังคมโลก นอกจากนี้ยังว่าด้วยเรื่องการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มี ความเชื่อมสัมพันธ์กัน และมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย โดยได้กำหนดสาระต่าง ๆ ไว้ ภายใต้อำนาจกลุ่มสาระการเรียนรู้ นี้ คือ สาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม สาระเศรษฐศาสตร์ สาระประวัติศาสตร์ และสาระภูมิศาสตร์

การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนบ้านหนองบอนในปัจจุบัน ในรายวิชาสังคม ศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 จะจัดสอนในลักษณะแบ่งเป็นกลุ่มตามระดับชั้น สอนทีละ ระดับชั้น แยกรายวิชา และคนละช่วงเวลา กัน บางครั้งเป็นเนื้อหาเดียวกันแต่แยกสอนทำให้เนื้อหา ซ้ำซ้อน ใช้เวลาในการสอนมาก สอนได้ไม่ครบตามมาตรฐานและตัวชี้วัด ขาดการจัดการเรียน การสอนแบบกลุ่มย่อย บรรยายภาสในการจัดการเรียนการสอนไม่สนุกสนาน โดยครูผู้สอนเพียง คนเดียว เนื่องด้วยสภาพปัญหาของโรงเรียนบ้านหนองบอนที่มีครูผู้สอนไม่ครบชั้นเรียนส่งผลให้

การจัดการเรียนการสอนไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และผลการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพผู้เรียน (NT) ของผู้เรียนอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขอย่างเร่งด่วนนั้น ผู้วิจัยเห็นสมควรว่าควรปรับปรุงแก้ไขจากเรื่องที่ใกล้ตัวผู้เรียนมากที่สุดก่อน ตามที่สิริวรรณ ศรีพหล (2552: 58-59) กล่าวไว้โดยสรุปได้ว่า เศรษฐศาสตร์เป็นเรื่องที่ใกล้ตัว และเกี่ยวข้องกับผู้เรียนมากที่สุด เพราะเศรษฐศาสตร์เป็นศาสตร์ที่ศึกษาเกี่ยวกับการกระทำของมนุษย์ในพฤติกรรมการผลิต การแจกจ่ายหน่าย และการบริโภคสินค้าและบริการ ซึ่งในชีวิตประจำวันของผู้เรียนก็จะต้องเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทั้ง 3 ประการดังกล่าว วิชาเศรษฐศาสตร์จึงมีบทบาทสำคัญในสังคมปัจจุบัน โดยเฉพาะนักเรียน การเรียนวิชาเศรษฐศาสตร์จะช่วยฝึกให้มีความสามารถในการใช้เหตุผล เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาทางเศรษฐกิจ และยังช่วยให้สามารถนำความรู้ที่ได้ศึกษาจากวิชาเศรษฐศาสตร์ไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน เช่น การรู้จักใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด สามารถเลือกชนิดของสินค้าหรือการบริการที่มีประโยชน์ เพื่อสนองความต้องการของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถวางแผนการใช้จ่ายของตนเองอย่างประหยัดและเกิดผลสูงสุด ทำให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ในสาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ ตามที่สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2551: 3) กำหนดมาตรฐาน ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลางในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระเศรษฐศาสตร์ ของระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 พบว่าเนื้อหาสาระเกี่ยวกับเรื่องการใช้จ่ายเงินมีความคล้ายคลึงกัน อาทิเช่น เรื่องรายได้-รายจ่าย การออมเงิน เป็นต้น ล้วนแต่เป็นเรื่องใกล้ตัวกับผู้เรียน ที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับสุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545: 184) กล่าวว่า เรื่องราวต่างๆ ที่เป็นวิถีชีวิตประจำวันของผู้เรียน มีความสอดคล้องสัมพันธ์กัน เมื่อมีการบูรณาการเข้ากับชีวิต ทุกคนมีสิทธิเท่ากันในการแสวงหาปัจจัย สอดคล้องกัน ฟังฟังผู้สอนน้อยลง สามารถนำไปแก้ปัญหาทุกอย่างที่เกิดขึ้นในชีวิตได้ ลดความซ้ำซ้อนของเนื้อหา ระยะเวลาเท่ากัน ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ ความคิด ความสามารถ และทักษะที่หลากหลายในการเข้าร่วมกิจกรรม ผู้วิจัยจึงได้ทำการหลอมรวมเนื้อหาจากสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระเศรษฐศาสตร์ ของระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 เข้าไว้ด้วยกันเพื่อลดความซ้ำซ้อนของเนื้อหา และลดเวลาในการสอนของครูผู้สอนอีกด้วย แล้วกำหนดเป็นหน่วยการเรียนรู้ใหม่ตั้งชื่อว่า สุขใจใช้จ่ายพอเพียง ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงิน โดย

น้อมนำแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ สอดแทรกไว้ในเนื้อหาด้วยโดยบรรจุเนื้อหาไว้ในชุดการเรียนรู้ เพื่อใช้เป็นสื่อการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน

จากเหตุผลที่กล่าวมาจึงนำมาสู่การจัดทำชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง เพื่อใช้เป็นสื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โดยใช้มาตรฐาน ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลางในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระเศรษฐศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โดยหลอมรวมเนื้อหาในสาระการเรียนรู้แกนกลางเข้าไว้ด้วยกัน และสอดแทรกแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แล้วออกแบบหน่วยการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ ที่สามารถตอบสนองผู้เรียน 3 ระดับชั้นเรียน ให้สามารถเรียนรวมในห้องเดียวกัน โดยใช้หน่วยการเรียนรู้และออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนที่ระดับความสามารถแตกต่างกัน สามารถเรียนรู้ร่วมกันได้ เป็นการแก้ไขปัญหาคูไม่ครบชั้น ลดเวลาการเตรียมการสอนของครู นักเรียนได้รับความรู้ตามตัวชี้วัด และยังสามารถเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นได้ เนื้อหาในชุดการเรียนรู้เป็นศาสตร์ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง โดยเนื้อหาในชุดการเรียนรู้ ประกอบด้วยแนวคิดเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความหมายที่มาของรายได้และรายจ่ายของตนเองและครอบครัว การวางแผนการใช้จ่ายเงินในชีวิตประจำวัน การออม การทำบันทึกรายรับ-รายจ่ายของตนเองอย่างง่าย ๆ วิเคราะห์การใช้จ่ายของตนเอง ผลดีของการใช้จ่ายที่เหมาะสมกับรายได้และการออม ที่จะสามารถตอบโจทย์การประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพผู้เรียน (NT) ที่มุ่งเน้นการประเมินใน 3 ด้าน ได้แก่ ความสามารถด้านภาษา (Literacy) กล่าวคือ ฝึกความสามารถในการอ่านเนื้อหาสาระจากชุดการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ จนสามารถวิเคราะห์ สรุปสาระสำคัญ ประเมินสิ่งที่อ่านจากชุดการเรียนรู้แต่ละชุดได้ สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน อีกทั้งยังฝึกการสื่อสารเป็นภาษาเขียน ในแบบฝึกหัดของชุดการเรียนรู้แต่ละชุดอีกด้วย เป็นการฝึกตามหลักการใช้ภาษาและความสร้างสรรค์ ในด้านความสามารถด้านคำนวณ (Numeracy) สามารถประยุกต์ใช้ทักษะการคิดคำนวณ ทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ ในการประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ จากชุดการเรียนรู้แต่ละชุด เช่น การฝึกทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายอย่างง่าย ๆ โดยใช้ทักษะทางคณิตศาสตร์ บวก ลบ คูณ หาร ข้อมูลเกี่ยวกับตัวเลขของตนเอง เป็นต้น และความสามารถด้านเหตุผล (Reasoning Ability) สามารถเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์ไปวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า ข้อมูลสถานการณ์ สารสนเทศที่นำมา เช่น วางแผนการใช้จ่ายเงินในชีวิตประจำวัน การออม การทำบันทึกรายรับ-รายจ่ายของตนเองอย่างง่าย ๆ วิเคราะห์การใช้จ่ายของตนเอง ผลดีของการใช้จ่ายที่เหมาะสมกับรายได้และการออม เพื่อการตัดสินใจ โดยมีเหตุผลประกอบอย่างสมเหตุสมผล บน

พื้นฐานของข้อมูล หลักการ เหตุผลทางวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และการดำเนินชีวิต อย่างมีคุณธรรมและจริยธรรม โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างเหมาะสม เพื่อนำไปสู่การเป็นสถานศึกษาพอเพียงสนองนโยบายตามโครงการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาอีกด้วย

จากปัญหาและความจำเป็นดังกล่าวมาทั้งหมด ผู้วิจัยในฐานะผู้ศึกษา และปฏิบัติงานในฐานะครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 และสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านหนองบอนจึงได้ทำการวิจัย เรื่อง ผลการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่องสุขใจ ใช้จ่ายพอเพียง ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนบ้านหนองบอน จังหวัดนครราชสีมาภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โดยบูรณาการเนื้อหาและสอดแทรกแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในเนื้อหาสาระ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เป็นปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน และยังเป็นการสนองนโยบายตามโครงการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาอีกด้วย

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์

2.2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนบ้านหนองบอน จังหวัดนครราชสีมาที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่องสุขใจใช้จ่ายพอเพียง

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

3.1 ตัวแปรต้น ชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง

3.2 ตัวแปรตาม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4. สมมติฐานการวิจัย

4.1 ชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

4.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

5. ขอบเขตการวิจัย

5.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จังหวัดนครราชสีมา

5.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนบ้านหนองบอน จังหวัดนครราชสีมา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 12 คน โดยการสุ่มแบบกลุ่ม

5.3 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

5.3.1 *ตัวแปรต้น* ได้แก่ ชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง

5.3.2 *ตัวแปรตาม* ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง

5.4 *เนื้อหา* ชุดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์จากหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองบอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระเศรษฐศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ซึ่งได้กำหนดขอบข่ายของเนื้อหาเกี่ยวกับแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความหมาย ที่มาของรายได้และรายจ่ายของตนเองและครอบครัว การวางแผนการใช้จ่ายเงินในชีวิตประจำวัน การออม การทำบันทึกรายรับ-รายจ่ายของตนเองอย่างง่าย ๆ วิเคราะห์การใช้จ่ายของตนเอง ผลดีของการใช้จ่ายที่เหมาะสมกับรายได้และการออม โดยหลอมรวมเนื้อหาสาระ แล้วกำหนดเป็นหน่วยการเรียนรู้ ชื่อว่า สุขใจใช้จ่ายพอเพียง

5.5 ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

5.5.1 ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนบ้านหนองบอน จังหวัดนครราชสีมา ใช้เวลา 10 ชั่วโมง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 ชุดการเรียนรู้ หมายถึง สื่อการเรียนการสอนเรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยบูรณาการเนื้อหาวิชาสังคมศึกษา สาระเศรษฐศาสตร์ ของชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ทั้งนี้ชุดการเรียนรู้ประกอบด้วย จุดประสงค์การเรียนรู้ ขั้นตอนในการใช้ชุดการเรียนรู้ ใบความรู้ แบบฝึกหัด และเฉลยแบบฝึกหัด แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน และเฉลยแบบทดสอบ

6.2 สุขใจใช้จ่ายพอเพียง หมายถึง ชุดการเรียนรู้ที่หลอมรวมเนื้อหาจากสาระการเรียนรู้แกนกลาง ของสาระเศรษฐศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 รวมเข้าไว้ด้วยกัน ประกอบด้วย ความหมาย ที่มาของรายได้และรายจ่ายของตนเองและครอบครัว การวางแผนการใช้จ่ายเงินในชีวิตประจำวัน การออม การทำบันทึกรายรับ-รายจ่ายของตนเองอย่างง่าย ๆ วิเคราะห์การใช้จ่ายของตนเอง ผลดีของการใช้จ่ายที่เหมาะสมกับรายได้และการออม โดยสอดแทรกแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไว้ด้วย

6.3 นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนบ้านหนองบอน จังหวัดนครราชสีมาซึ่งจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้น

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ได้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ที่มีประสิทธิภาพ

7.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่องสุขใจใช้จ่ายพอเพียง หลังเรียนสูงขึ้น

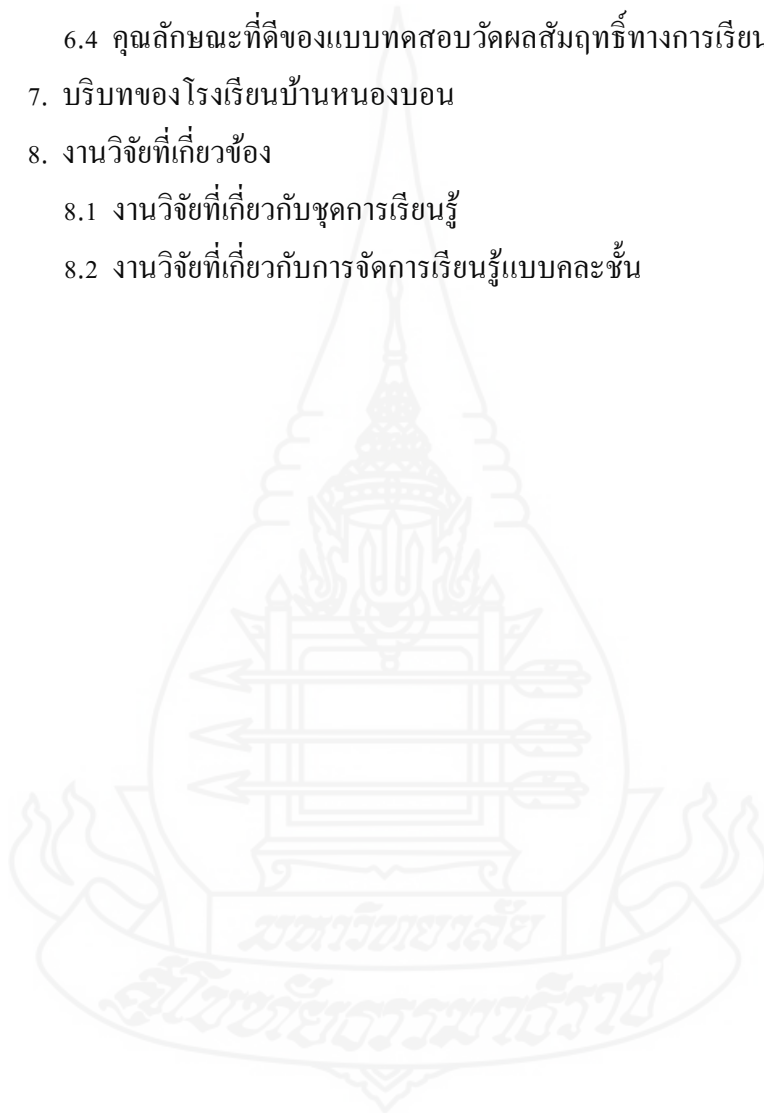
บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง ผลการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนบ้านหนองบอน จังหวัดนครราชสีมา ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษา
2. สุขใจใช้จ่ายพอเพียง
 - 2.1 ความหมายของความสุข
 - 2.2 ความหมายของค่าใช้จ่าย
 - 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับความพอเพียง
3. ชุดการเรียนรู้
 - 3.1 ความหมายของชุดการเรียนรู้
 - 3.2 ประเภทของชุดการเรียนรู้
 - 3.3 องค์ประกอบของชุดการเรียนรู้
 - 3.4 ประโยชน์ของชุดการเรียนรู้
 - 3.5 ขั้นตอนการสร้างชุดการเรียนรู้
 - 3.6 การหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้
4. การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นใน โรงเรียนขนาดเล็ก
 - 4.1 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้น
 - 4.2 ความหมายของการจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้น
 - 4.3 การบริหารจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้น
 - 4.4 ประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น
5. การบูรณาการ
 - 5.1 ความหมายของการบูรณาการ
 - 5.2 ความจำเป็นในการบูรณาการหลักสูตร
 - 5.3 รูปแบบการบูรณาการหลักสูตร
 - 5.4 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

- 5.5 ประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ
- 6. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 6.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 6.2 ประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 6.3 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 6.4 คุณลักษณะที่ดีของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 7. บริบทของโรงเรียนบ้านหนองบอน
- 8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 8.1 งานวิจัยที่เกี่ยวกับชุดการเรียนรู้
 - 8.2 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนบ้านหนองบอน

1.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551

กระทรวงศึกษาธิการ (2552) ได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยกำหนดกรอบและทิศทางในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้หน่วยงานเขตพื้นที่ การศึกษา หน่วยงานระดับท้องถิ่นและสถานศึกษาทุกสังกัดที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน นำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคน ให้มีคุณภาพด้านความรู้และทักษะที่ จำเป็นในการดำรงชีวิต โดยกำหนดวิสัยทัศน์ หลักการ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาผู้เรียน และระบุตัวชี้วัดซึ่งสะท้อนมาตรฐานการเรียนรู้ ดังนี้

1.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้

การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล ต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและพหุ ปัญญา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้

1. ภาษาไทย
2. คณิตศาสตร์
3. วิทยาศาสตร์
4. สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
5. สุขศึกษาและพลศึกษา
6. ศิลปะ
7. การงานอาชีพและเทคโนโลยี
8. ภาษาต่างประเทศ

ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญ ของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้ ปฏิบัติได้ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้มาตรฐานการเรียนรู้ ยังเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ เพราะมาตรฐานการเรียนรู้จะสะท้อน ให้ทราบว่าต้องการอะไร จะสอนอย่างไร และประเมินอย่างไร รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการ ตรวจสอบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในและการ ประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งรวมถึงการทดสอบระดับเขตพื้นที่การศึกษา และการทดสอบ

ระดับชาติ ระบบการตรวจสอบเพื่อประกันคุณภาพดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสะท้อนภาพการจัดการศึกษาว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่มาตรฐานการเรียนรู้กำหนดเพียงใด

ทั้งนี้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ไว้ดังนี้

ตารางที่ 2.1 สาระ/มาตรฐาน/ตัวชี้วัด/สาระการเรียนรู้แกนกลาง วิชาสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.1	1. ระบุสินค้าและบริการที่ใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน	<ul style="list-style-type: none"> - สินค้าและบริการที่ซื้อขายในชีวิตประจำวัน เช่น ดินสอ ปากกา ยางลบ ยาสีฟัน - สินค้าและบริการที่ได้มาโดยไม่ใช้เงิน เช่น มีผู้ให้หรือการใช้ของแลกของ - สินค้าและบริการที่ได้มาจากการใช้เงินซื้อ เช่น ซื้ออาหาร จ่ายค่าบริการโทรศัพท์ - วิธีการใช้ประโยชน์จากสินค้าและบริการให้คุ้มค่า
	2. ยกตัวอย่างการใช้จ่ายเงินในชีวิตประจำวันที่ไม่เกินตัว และเห็นประโยชน์ของการออม	<ul style="list-style-type: none"> - การใช้จ่ายเงินในชีวิตประจำวันเพื่อซื้อสินค้าและบริการ - ประโยชน์ของการใช้จ่ายเงินที่ไม่เกินตัว - ประโยชน์ของการออม - โทษของการใช้จ่ายเงินเกินตัว - วางแผนการใช้จ่ายเงิน
	3. ยกตัวอย่างการใช้ทรัพยากรในชีวิตประจำวันอย่างประหยัด	<ul style="list-style-type: none"> - ทรัพยากรที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น ดินสอ กระดาษ เสื้อผ้า อาหาร ไฟฟ้า น้ำ - ทรัพยากรส่วนรวม เช่น โต๊ะ เก้าอี้นักเรียน สาธารณูปโภคต่าง ๆ - วิธีการใช้ทรัพยากรทั้งของส่วนตัวและส่วนรวมอย่างถูกต้องและประหยัด และคุ้มค่า

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.2	1. ระบุทรัพยากรที่นำมาผลิตสินค้าและบริการที่ใช้ในชีวิตประจำวัน	<ul style="list-style-type: none"> - ทรัพยากรที่นำมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการที่ใช้ในครอบครัวและโรงเรียน เช่น ดินสอและกระดาษที่ผลิตจากไม้ รวมทั้งเครื่องจักรและแรงงานการผลิต - ผลของการใช้ทรัพยากรในการผลิตที่หลากหลายที่มีต่อราคา คุณค่า และประโยชน์ของสินค้าและบริการ รวมทั้งสิ่งแวดล้อม
	2. บอกที่มาของรายได้และรายจ่ายของตนเองและครอบครัว	<ul style="list-style-type: none"> - การประกอบอาชีพของครอบครัว - การแสวงหารายได้ที่สุจริตและเหมาะสม - รายได้และรายจ่ายในภาพรวมของครอบครัว
	3. บันทึกรายรับ-รายจ่ายของตนเอง	<ul style="list-style-type: none"> - รายได้และรายจ่ายของตนเอง - วิธีการทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของตนเองอย่างง่าย ๆ
	4. สรุปผลดีของการใช้จ่ายที่เหมาะสมกับรายได้และการออม	<ul style="list-style-type: none"> - รายการของรายรับที่เป็นรายได้ที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม - รายการของรายจ่ายที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม - ที่มาของรายได้ที่สุจริต - การใช้จ่ายที่เหมาะสม - ผลดีของการใช้จ่ายที่เหมาะสมกับรายได้ - การออมและผลดีของการออม - การนำเงินที่ออมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ เช่น การช่วยเหลือสาธารณกุศล
ป.3	1. จำแนกความต้องการและความจำเป็นในการใช้สินค้าและบริการในการดำรงชีวิต	<ul style="list-style-type: none"> - สินค้าที่จำเป็นในการดำรงชีวิตที่เรียกว่าปัจจัย 4 - สินค้าที่เป็นความต้องการของมนุษย์ อาจเป็นสินค้าที่จำเป็นหรือไม่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต - ประโยชน์และคุณค่าของสินค้าและบริการที่สนองความต้องการของมนุษย์ - หลักการเลือกสินค้าที่จำเป็น

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.3 (ต่อ)	2. วิเคราะห์การใช้จ่ายของตนเอง	<ul style="list-style-type: none"> - ใ้บัญญัติรับจ่ายวิเคราะห์การใช้จ่ายที่จำเป็นและเหมาะสม - วางแผนการใช้จ่ายเงินของตนเอง - วางแผนการแสวงหารายได้ที่สุจริตและเหมาะสม - วางแผนการนำเงินที่เหลือจ่ายมาใช้อย่างเหมาะสม
	3. อธิบายได้ว่าทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดมีผลต่อการผลิตและบริการสินค้าและบริการ	<ul style="list-style-type: none"> - ความหมายของผู้ผลิตและผู้บริโภค - ความหมายของสินค้าและบริการ - ปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่เกิดจากความหายากของทรัพยากรกับความต้องการของมนุษย์ที่มีไม่จำกัด

โดยหลักสูตรได้กำหนดหลักการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ กำเนินถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมองเน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้ และคุณธรรม โดยมีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายเป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน อาทิ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหากระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติ ลงมือทำจริงกระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้การเรียนรู้ของตนเอง กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย

ดังนั้นผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน แล้วจึงพิจารณาออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเลือกใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด

หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนบ้านหนองบอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

โรงเรียนบ้านหนองบอน ได้กำหนดโครงสร้างหลักสูตร ดังนี้

ตารางที่ 2.2 โครงสร้างหลักสูตร โรงเรียนบ้านหนองบอน

กลุ่มสาระการเรียนรู้	ระดับประถมศึกษา					
	ป.1	ป.2	ป.3	ป.4	ป.5	ป.6
1. สาระการเรียนรู้พื้นฐานตามหลักสูตร						
ภาษาไทย	200	200	200	160	160	160
คณิตศาสตร์	200	200	200	160	160	160
วิทยาศาสตร์	80	80	80	80	80	80
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	(120)	(120)	(120)	(120)	(120)	(120)
- ประวัติศาสตร์	40	40	40	40	40	40
- ศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม	80	80	80	80	80	80
- หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม						
- เศรษฐศาสตร์						
- ภูมิศาสตร์						
สุขศึกษาและพลศึกษา	80	80	80	80	80	80
ศิลปะ	80	80	80	80	80	80
การทำงานอาชีพและเทคโนโลยี	40	40	40	80	80	80
ภาษาต่างประเทศ	40	40	40	80	80	80
รวมสาระพื้นฐานไม่เกิน	840	840	880	840	840	840
2. สาระเพิ่มเติม						
ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร				40	40	40
รวมเวลาเรียน				40	40	40
3. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน						
แนะแนว / อบรมคุณธรรม	40	40	40	40	40	40
ลูกเสือ – เนตรนารี	40	40	40	40	40	40
ชุมนุมทางวิชาการ	40	40	40	40	40	40

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

กลุ่มสาระการเรียนรู้	ระดับประถมศึกษา					
	ป.1	ป.2	ป.3	ป.4	ป.5	ป.6
กิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณประโยชน์	บูรณาการในกิจกรรมลูกเสือเนตรนารี					
รวมเวลาเรียน	120	120	120	120	120	120
รวมเวลาเรียนตลอดปี	960	960	960	1,000	1,000	1,000

โดยโรงเรียนบ้านหนองบอนได้กำหนดหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ประกอบด้วยรายวิชาดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2.3 โครงสร้างรายวิชาสังคมศึกษา

ชั้น	รหัสวิชา	ชื่อรายวิชา	เวลาเรียน/หน่วยกิตต่อปี
ป.1	ส11101	สังคมศึกษา	80/2.0
ป.2	ส12101	สังคมศึกษา	80/2.0
ป.3	ส13101	สังคมศึกษา	80/2.0
ป.4	ส14101	สังคมศึกษา	80/2.0
ป.5	ส15101	สังคมศึกษา	80/2.0
ป.6	ส16101	สังคมศึกษา	80/2.0

และมีรายละเอียดคำอธิบายรายวิชาสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ดังนี้

คำอธิบายรายวิชาสังคมศึกษา

รหัสวิชา ส 11101

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

เวลา 80 ชั่วโมง/ปี

รู้และเข้าใจพุทธประวัติหรือประวัติของศาสดาที่ตนนับถือ แบบอย่างการดำเนินชีวิต และข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า ศาสนิกชนตัวอย่าง ความหมาย ความสำคัญ และการแสดงความเคารพพระรัตนตรัย ปฏิบัติตามหลักธรรมโอวาท 3 ในพระพุทธศาสนา หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ การสวดมนต์ แผ่เมตตา มีสติที่เป็นพื้นฐานของสมาธิในพุทธศาสนาหรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ การบำเพ็ญประโยชน์ต่อวัด หรือศาสนสถานของศาสนาที่ตนนับถือ การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ หรือแสดงตนเป็นศาสนิกชน ของศาสนาที่ตนนับถือ การปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรม และวันสำคัญทางศาสนา ตลอดจนมีความรู้เกี่ยวกับประเทศไทย พม่า ลาว กัมพูชา ในด้านสังคม วัฒนธรรมศาสนาและการแต่งกาย

รู้และเข้าใจประโยชน์และการปฏิบัติตน เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว โรงเรียน ตัวอย่างความสามารถและความดีของตนเอง ผู้อื่น และการบอกผลจากการกระทำนั้น โครงสร้าง บทบาท หน้าที่ของสมาชิกในครอบครัวและโรงเรียนบทบาท สิทธิหน้าที่ของตนเองในครอบครัว และโรงเรียนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและทำกิจกรรมในครอบครัวและโรงเรียนตามกระบวนการประชาธิปไตย

รู้และเข้าใจสินค้าและบริการที่ใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน การใช้จ่ายเงินในชีวิตประจำวันที่ไม่เกินตัวและเห็นประโยชน์ของการออม การใช้ทรัพยากรในชีวิตประจำวันอย่างประหยัด เหตุผลความจำเป็นที่คนต้องทำงานอย่างสุจริต รู้และเข้าใจสิ่งต่างๆ รอบตัวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น ความสัมพันธ์ของตำแหน่ง ระยะ ทิศของสิ่งต่างๆ รอบตัว ทิศหลักและที่ตั้งของสิ่งต่างๆ แพนผังง่ายๆ ในการแสดงตำแหน่งของสิ่งต่างๆ ในห้องเรียน การเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศในรอบวันสิ่งต่างๆ ที่เกิดตามธรรมชาติที่ส่งผลต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์ การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบตัวการมีส่วนร่วมในจัดระเบียบสิ่งแวดล้อมที่บ้านและชั้นเรียน

- * ประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญทางศาสนาในท้องถิ่น
- * การใช้ทรัพยากรของท้องถิ่นในชีวิตประจำวันได้อย่างประหยัด

โดยใช้กระบวนการอธิบาย การบรรยาย การอภิปราย การสอบถาม การสัมภาษณ์ การสาธิต การสืบค้น การแสดงบทบาทสมมติ การใช้สถานการณ์จำลอง กระบวนการกลุ่ม การใช้แหล่งเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยี การบูรณาการ การเรียนรู้โดยโครงงาน การปฏิบัติจริง การนำเสนอในรูปแบบต่างๆ

เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม หน้าที่พลเมือง เศรษฐศาสตร์ และภูมิศาสตร์เบื้องต้น ศรัทธา ยึดมั่นในศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรับผิดชอบ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีส่วนร่วมในกิจกรรมของห้องเรียน เห็นคุณค่าของหลักเศรษฐกิจพอเพียง เห็นความสำคัญของเหตุการณ์ในปัจจุบันและอดีต ร่วมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น และเชื่อมโยงสู่โลกกว้าง

มาตรฐาน/ตัวชี้วัด

ส 1.1	ป.1/1	ป.1/2	ป.1/3	ป.1/4	
ส 1.2	ป.1/1	ป.1/2	ป.1/3		
ส 2.1	ป.1/1	ป.1/2			
ส 2.2	ป.1/1	ป.1/2	ป.1/3		
ส 3.1	ป.1/1	ป.1/2	ป.1/3		
ส 3.2	ป.1/1				
ส 5.1	ป.1/1	ป.1/2	ป.1/3	ป.1/4	ป.1/5
ส 5.2	ป.1/1	ป.1/2	ป.1/3		

รวม 24 ตัวชี้วัด

คำอธิบายรายวิชาสังคมศึกษา

รหัสวิชา ส 12101

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

เวลา 80 ชั่วโมง/ปี

รู้และเข้าใจความสำคัญของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ พุทธประวัติตั้งแต่ประสูติ จนถึงการออกผนวช หรือประวัติศาสดาที่ตนนับถือ แบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่าง ความหมาย ความสำคัญ และเคารพพระรัตนตรัย ปฏิบัติตามหลักกรรมโอวาท 3 ในพระพุทธศาสนาหรือหลักกรรมของศาสนาที่ตนนับถือทำความดีของตนเอง บุคคล ในครอบครัวและในโรงเรียนตามหลักศาสนา สวดมนต์ แผ่เมตตา มีสติที่เป็นพื้นฐานของสมาธิในพระพุทธศาสนาหรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือและความสำคัญของคัมภีร์ของศาสนาที่ตนนับถือ และศาสนาอื่นๆ ปฏิบัติตนต่อสาวกของศาสนาที่ตนนับถือ ปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรม และวันสำคัญทางศาสนาตลอดจนมีความรู้เกี่ยวกับเอกลักษณ์ ของสมาชิกอาเซียน ในด้านสังคม วัฒนธรรมศาสนาและการแต่งกาย

รู้และเข้าใจการปฏิบัติตนตามข้อตกลง กติกา กฎ ระเบียบ และหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติในชีวิตประจำวันปฏิบัติตนตามมารยาทไทย แสดงพฤติกรรมในการยอมรับความคิด ความเชื่อ และปฏิบัติของบุคคลอื่นที่แตกต่างกัน โดยปราศจากอคติเคารพในสิทธิเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น รวมถึงความสัมพันธ์ของตนเอง และสมาชิกในครอบครัวในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ผู้มีบทบาท อำนาจในการตัดสินใจในโรงเรียนและชุมชน

รู้และเข้าใจทรัพยากรที่นำมาผลิตสินค้าและบริการที่ใช้ในชีวิตประจำวันที่มาของรายรับ – รายจ่ายของตนเองและครอบครัว ผลดีของการใช้จ่ายที่เหมาะสมกับรายได้และการออม แลกเปลี่ยนสินค้าและบริการโดยวิธีต่างๆ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายรู้และเข้าใจสิ่งต่างๆ ที่เป็นธรรมชาติกับที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งปรากฏระหว่างโรงเรียนกับบ้าน ตำแหน่งอย่างง่าย และลักษณะทางกายภาพของสิ่งต่างๆ ที่ปรากฏในลูกโลก แผนที่ แผนที่ และภาพถ่าย ความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ระหว่างโลก ดวงอาทิตย์และดวงจันทร์ ความสำคัญ และคุณค่าของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและทางสังคม การใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้แล้วไม่หมดไป และที่ใช้แล้วหมดไป ความสัมพันธ์ของฤดูกาลกับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ และการมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชน

* บุคคลสำคัญทางศาสนาของจังหวัด

* ผู้มีบทบาท อำนาจในการตัดสินใจในโรงเรียน

* ทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นทรัพยากรที่ใช้ในการผลิตสินค้าพื้นเมืองอาชีพในชุมชน อาชีพในท้องถิ่น

โดยใช้กระบวนการอธิบาย การบรรยาย การอภิปราย การสอบถาม การสัมภาษณ์ การสาธิต การสืบค้น การแสดงบทบาทสมมติ การใช้สถานการณ์จำลอง กระบวนการกลุ่ม การใช้แหล่งเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยี การบูรณาการเรียนรู้อย่างบูรณาการ การปฏิบัติจริง การนำเสนอในรูปแบบต่างๆ

เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หน้าที่พลเมือง เศรษฐศาสตร์ และภูมิศาสตร์เบื้องต้น ศรัทธา ยึดมั่นในศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรับผิดชอบ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีส่วนร่วมในกิจกรรมของห้องเรียน เห็นคุณค่าของหลักเศรษฐกิจพอเพียง ร่วมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น และเชื่อมโยงสู่โลกกว้าง

มาตรฐาน/ตัวชี้วัด

ส 1.1	ป.2/1	ป.2/2	ป.2/3	ป.2/4	ป.2/5	ป.2/6	ป.2/7
ส 1.2	ป.2/1	ป.2/2					
ส 2.1	ป.2/1	ป.2/2	ป.2/3	ป.2/4			
ส 2.2	ป.2/1	ป.2/2					
ส 3.1	ป.2/1	ป.2/2	ป.2/3	ป.2/4			
ส 3.2	ป.2/1	ป.2/2					
ส 5.1	ป.2/1	ป.2/2	ป.2/3				
ส 5.2	ป.2/1	ป.2/2	ป.2/3	ป.2/4			

รวม 28 ตัวชี้วัด

คำอธิบายรายวิชาสังคมศึกษา

รหัสวิชา ส 12101

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

เวลา 80 ชั่วโมง/ปี

รู้และเข้าใจความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือในฐานะที่เป็นรากฐานสำคัญของวัฒนธรรมไทย พุทธประวัติตั้งแต่การบำเพ็ญเพียรจนถึงปรินิพพานหรือประวัติของศาสดาที่ตนนับถือ แบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาคก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่าง ความหมาย ความสำคัญของพระไตรปิฎกหรือคัมภีร์ของศาสนาที่ตนนับถือการแสดงความเคารพพระรัตนตรัย การปฏิบัติตามหลักธรรมโอวาท 3 ในพระพุทธศาสนาหรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ การสวดมนต์ แผ่เมตตา มีสติที่เป็นพื้นฐานของสมาธิในพระพุทธศาสนาหรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ ชื่อ ความสำคัญและการปฏิบัติตนต่อศาสนวัตถุ ศาสนสถาน ศาสนบุคคล และสาวกของศาสนาอื่นๆ และศาสนาที่ตนนับถือ การปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรม และวันสำคัญทางศาสนา การแสดงตนเป็นพุทธมามกะหรือแสดงตนเป็นศาสนิกชนของศาสนาที่ตนนับถือ

รู้และเข้าใจประโยชน์และการปฏิบัติตนตามประเพณี วัฒนธรรมในครอบครัว และท้องถิ่น พฤติกรรมการดำเนินชีวิตของตนเองและผู้อื่นที่อยู่ในกระแสวัฒนธรรมที่หลากหลาย ความสำคัญของวันหยุดราชการที่สำคัญ ตัวอย่างบุคคลซึ่งมีผลงานที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชนและท้องถิ่นของตน บทบาทหน้าที่ของสมาชิกของชุมชน และบุคคลสำคัญในประเทศอาเซียน ในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ตามกระบวนการประชาธิปไตย ความแตกต่างของกระบวนการการตัดสินใจในชั้นเรียน โรงเรียน และชุมชน โดยวิธีการออกเสียงโดยตรงและการเลือกตัวแทนออกเสียง ตัวอย่างการเปลี่ยนแปลงในชั้นเรียน โรงเรียนและชุมชนที่เป็นผลจากการตัดสินใจของบุคคลและกลุ่ม

รู้และเข้าใจความต้องการ ความจำเป็นในการใช้สินค้าและบริการในการดำรงชีวิต การใช้จ่ายของตนเองทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดซึ่งมีผลต่อการผลิต บริโภคสินค้าและบริการ สินค้าและบริการที่รัฐจัดหาและให้บริการแก่ประชาชนความสำคัญ ของภาษีและบทบาทของประชาชนในการเสียภาษี เหตุผลการแข่งขันทางการค้าที่มีผลทำให้ราคาสินค้าลดลง รู้และเข้าใจการใช้แผนที่ แผนที่ง่าย ๆ และภาพถ่ายในการหาข้อมูลทางภูมิศาสตร์ในชุมชนและประเทศสมาชิกอาเซียน เขียนแผนที่ง่ายๆ เพื่อแสดงตำแหน่งที่ตั้งของสถานที่สำคัญในบริเวณ โรงเรียนและชุมชน ความสัมพันธ์ของลักษณะกายภาพกับลักษณะทางสังคมของชุมชน การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมในชุมชนจากอดีตถึงปัจจุบัน การพึ่งพาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติในการสนองความต้องการพื้นฐาน

ของมนุษย์และการประกอบอาชีพ มลพิษและการก่อให้เกิดมลพิษโดยมนุษย์ ความแตกต่างของเมืองและชนบท และการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมในชุมชน

* ประเพณีวัฒนธรรมจังหวัดนครราชสีมา (ประเพณีกินข้าวกลางวันชั่วนิรันดร์)

* บุคคลที่มีผลงานเป็นประโยชน์แก่ท้องถิ่น (หลวงพ่อกุณ ทั่วสุรนารี นางสาวบุญเหลือ)

โดยใช้กระบวนการอธิบาย การวิเคราะห์ การบรรยาย การอภิปราย การสอบถาม การสัมภาษณ์ การสาธิต การสืบค้น การแสดงบทบาทสมมติ การใช้สถานการณ์จำลอง กระบวนการกลุ่ม การใช้แหล่งเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยี การบูรณาการ การเรียนรู้โดยโครงงาน การปฏิบัติจริง การนำเสนอในรูปแบบต่างๆ

เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม หน้าที่พลเมือง เศรษฐศาสตร์ และภูมิศาสตร์เบื้องต้น ศรัทธา ยึดมั่นในศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรับผิดชอบ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีส่วนร่วมในกิจกรรมของห้องเรียน และกิจกรรมต่างๆ ตามกระบวนการประชาธิปไตย เห็นคุณค่าของหลักเศรษฐกิจพอเพียง ร่วมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น และเชื่อมโยงสู่โลกกว้าง

มาตรฐาน/ตัวชี้วัด

ส 1.1 ป.3/1 ป.3/2 ป.3/3 ป.3/4 ป.3/5 ป.3/6 ป.3/7

ส 1.2 ป.3/1 ป.3/2 ป.3/3

ส 2.1 ป.3/1 ป.3/2 ป.3/3 ป.3/4

ส 2.2 ป.3/1 ป.3/2 ป.3/3

ส 3.1 ป.3/1 ป.3/2 ป.3/3

ส 3.2 ป.3/1 ป.3/2 ป.3/3

ส 5.1 ป.3/1 ป.3/2 ป.3/3

ส 5.2 ป.3/1 ป.3/2 ป.3/3 ป.3/4 ป.3/5

รวม 31ตัวชี้วัด

จากรายละเอียดคำอธิบายรายวิชาของชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ข้างต้น ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และคัดเลือกมาตรฐาน ตัวชี้วัด ของหลักสูตร เพื่อนำมาจัดทำชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง ประกอบด้วย มาตรฐาน ตัวชี้วัด ดังนี้

ตารางที่ 2.4 มาตรฐาน/ตัวชี้วัด/สาระการเรียนรู้แกนกลาง ที่ใช้ในการวิจัย

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ	ป.1/2 ยกตัวอย่างการใช้จ่ายเงินในชีวิตประจำวันที่ไม่เกินตัว และเห็นประโยชน์ของการออม	- ยกตัวอย่างการใช้จ่ายเงินในชีวิตประจำวันที่ไม่เกินตัว และเห็นประโยชน์ของการออม
	ป.2/2 บอกที่มาของรายได้และรายจ่ายของตนเองและครอบครัว	- การประกอบอาชีพของครอบครัว - การแสวงหารายได้ที่ดีที่สุดและเหมาะสม - รายได้และรายจ่ายในภาพรวมของครอบครัว - รายได้และรายจ่ายของตนเอง - ที่มาของรายได้ที่ดีที่สุด
	ป.2/3 บันทึกรายรับ-รายจ่ายของตนเอง	- วิธีการทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของตนเองอย่างง่าย ๆ - รายการของรายรับที่เป็นรายได้ที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม - รายการของรายจ่ายที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม
	ป.2/4 สรุปผลดีของการใช้จ่ายที่เหมาะสมกับรายได้และการออม	- การใช้จ่ายที่เหมาะสม - ผลดีของการใช้จ่ายที่เหมาะสมกับรายได้ - การออมและผลดีของการออม - การนำเงินที่ออมมาใช้ให้เกิดประโยชน์
	ป.3/2 วิเคราะห์การใช้จ่ายของตนเอง	- ใช้บัญชีรับจ่ายวิเคราะห์การใช้จ่ายที่จำเป็นและเหมาะสม - วางแผนการใช้จ่ายเงินของตนเอง - วางแผนการแสวงหารายได้ที่ดีที่สุดและเหมาะสม - วางแผนการนำเงินที่เหลือจ่ายมาใช้้อย่างเหมาะสม

หลังจากที่ได้มาตรฐาน/ตัวชี้วัด/สาระการเรียนรู้แกนกลาง ที่ได้คัดเลือกไว้แล้ว จึงทำการหลอมรวมเนื้อหาจากสาระการเรียนรู้แกนกลางของชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โดยนำมาจัดทำเป็นชุดการเรียนรู้ จำนวน 8 ชุด ดังนี้

ตารางที่ 2.5 การบูรณาการเนื้อหาสาระสำหรับจัดทำชุดการเรียนรู้

ชุดการเรียนรู้	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง	เนื้อหาสาระที่ใช้จัดทำชุดการเรียนรู้
ชุดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การใช้ จ่ายเงินตามหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง	ป.1/2 ยกตัวอย่างการใช้ จ่ายเงินในชีวิต ประจำวันที่ไม่เกินตัว และเห็นประโยชน์ ของการออม	- ยกตัวอย่างการใช้จ่ายเงิน ในชีวิตประจำวันที่ไม่เกิน ตัว และเห็นประโยชน์ของ การออม	-ยกตัวอย่างการใช้ จ่ายเงินในชีวิต ประจำวันที่ไม่เกินตัว -หลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง
ชุดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การออม	ป.1/2 ยกตัวอย่างการใช้ จ่ายเงินในชีวิต ประจำวันที่ไม่เกินตัว และเห็นประโยชน์ ของการออม	- ยกตัวอย่างการใช้จ่ายเงิน ในชีวิตประจำวันที่ไม่เกิน ตัว และเห็นประโยชน์ของ การออม	-ประโยชน์ของการ ออม - การออมและผลดี ของการออม - การนำเงินที่ออมมา ใช้ให้เกิดประโยชน์
	ป.2/4 สรุปผลดีของ การใช้จ่ายที่เหมาะสม กับรายได้และการออม	- การใช้จ่ายที่เหมาะสม - ผลดีของการใช้จ่ายที่ เหมาะสมกับรายได้ - การออมและผลดีของการ ออม - การนำเงินที่ออมมาใช้ให้ เกิดประโยชน์	

ตารางที่ 2.5 (ต่อ)

ชุดการเรียนรู้	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง	เนื้อหาสาระที่ใช้จัดทำชุดการเรียนรู้
ชุดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การวางแผน ทางการเงิน	ป.1/2 ยกตัวอย่างการ ใช้จ่ายเงินใน ชีวิตประจำวันที่ไม่ เกินตัว และเห็น ประโยชน์ของการ ออม	- ยกตัวอย่างการใช้จ่ายเงิน ในชีวิตประจำวันที่ไม่เกิน ตัว และเห็นประโยชน์ของ การออม	- การใช้จ่ายที่ เหมาะสม - ผลดีของการใช้จ่ายที่ เหมาะสมกับรายได้ - วางแผนการใ้ จ่ายเงินของตนเอง
	ป.2/4 สรุปผลดีของ การใช้จ่ายที่เหมาะสม กับรายได้และการออม	- การใช้จ่ายที่เหมาะสม - ผลดีของการใช้จ่ายที่ เหมาะสมกับรายได้ - การออมและผลดีของการ ออม - การนำเงินที่ออมมาใช้ให้ เกิดประโยชน์	- วางแผนการนำเงินที่ เหลือจ่ายมาใช้อย่าง เหมาะสม
	ป.3/2 วิเคราะห์การใ้ จ่ายของตนเอง	- ใ้บัญญัติรับจ่ายวิเคราะห์ การใ้จ่ายที่จำเป็นและ เหมาะสม - วางแผนการใ้จ่ายเงิน ของตนเอง - วางแผนการแสวงหา รายได้ที่สุจริตและ เหมาะสม - วางแผนการนำเงินที่เหลือ จ่ายมาใช้้อย่างเหมาะสม	

ตารางที่ 2.5 (ต่อ)

ชุดการเรียนรู้	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง	เนื้อหาสาระที่ใช้จัดทำชุดการเรียนรู้
ชุดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง รายได้และรายจ่ายของตนเอง	ป.2/2 บอกที่มาของรายได้และรายจ่ายของตนเองและครอบครัว	<ul style="list-style-type: none"> - การประกอบอาชีพของครอบครัว - การแสวงหารายได้ที่สุจริตและเหมาะสม - รายได้และรายจ่ายในภาพรวมของครอบครัว - รายได้และรายจ่ายของตนเอง - ที่มาของรายได้ที่สุจริต 	<ul style="list-style-type: none"> - รายได้และรายจ่ายของตนเอง - ที่มาของรายได้ที่สุจริต - การแสวงหารายได้ที่สุจริตและเหมาะสม - วางแผนการแสวงหารายได้ที่สุจริตและเหมาะสม
	ป.2/3 บันทึกรายรับ-รายจ่ายของตนเอง	<ul style="list-style-type: none"> - วิธีการทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของตนเองอย่างง่าย ๆ - รายการของรายรับที่เป็นรายได้ที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม - รายการของรายจ่ายที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม 	
	ป.3/2 วิเคราะห์การใช้จ่ายของตนเอง	<ul style="list-style-type: none"> - ใ้บัญชีรับจ่ายวิเคราะห์การใช้จ่ายที่จำเป็นและเหมาะสม - วางแผนการใช้จ่ายเงินของตนเอง - วางแผนการแสวงหารายได้ที่สุจริตและเหมาะสม - วางแผนการนำเงินที่เหลือจ่ายมาใช้้อย่างเหมาะสม 	

ตารางที่ 2.5 (ต่อ)

ชุดการเรียนรู้	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง	เนื้อหาสาระที่ใช้จัดทำชุดการเรียนรู้
ชุดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง รายได้และรายจ่ายของครอบครัว	ป.2/2บอกที่มาของรายได้และรายจ่ายของตนเองและครอบครัว	<ul style="list-style-type: none"> - การประกอบอาชีพของครอบครัว - การแสวงหารายได้ที่สุจริตและเหมาะสม - รายได้และรายจ่ายในภาพรวมของครอบครัว - รายได้และรายจ่ายของตนเอง - ที่มาของรายได้ที่สุจริต 	<ul style="list-style-type: none"> - ที่มาของรายได้ที่สุจริต - การประกอบอาชีพของครอบครัว - รายได้และรายจ่ายในภาพรวมของครอบครัว
ชุดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง รายรับ-รายจ่ายที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม	ป 2/3บันทึกรายรับ-รายจ่ายของตนเอง	<ul style="list-style-type: none"> - วิธีการทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของตนเองอย่างง่าย ๆ - รายการของรายรับที่เป็นรายได้ที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม - รายการของรายจ่ายที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม 	<ul style="list-style-type: none"> - รายการของรายรับที่เป็นรายได้ที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม - รายการของรายจ่ายที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม
ชุดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง การทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย	ป 2/3บันทึกรายรับ-รายจ่ายของตนเอง	<ul style="list-style-type: none"> - วิธีการทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของตนเองอย่างง่าย ๆ - รายการของรายรับที่เป็นรายได้ที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม - รายการของรายจ่ายที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม 	<ul style="list-style-type: none"> - วิธีการทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของตนเองอย่างง่าย ๆ

ตารางที่ 2.5 (ต่อ)

ชุดการเรียนรู้	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง	เนื้อหาสาระที่ใช้จัดทำชุดการเรียนรู้
ชุดการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง การวิเคราะห์ การใช้จ่ายด้วย บัญชีรายรับ- รายจ่าย	ป.2/3บันทึกรายรับ- รายจ่ายของตนเอง	<ul style="list-style-type: none"> - วิธีการทำบัญชีรายรับ- รายจ่ายของตนเองอย่างง่าย ๆ - รายการของรายรับที่เป็น รายได้ที่เหมาะสมและไม่ เหมาะสม - รายการของรายจ่ายที่ เหมาะสมและไม่เหมาะสม 	<ul style="list-style-type: none"> - วิธีการทำบัญชี รายรับ-รายจ่ายของ ตนเองอย่างง่าย ๆ - ใช้บัญชีรับจ่าย วิเคราะห์การใช้จ่ายที่ จำเป็นและเหมาะสม
	ป.3/2 วิเคราะห์การใช้ จ่ายของตนเอง	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้บัญชีรับจ่ายวิเคราะห์ การใช้จ่ายที่จำเป็นและ เหมาะสม - วางแผนการใช้จ่ายเงิน ของตนเอง - วางแผนการแสวงหา รายได้ที่สุจริตและเหมาะสม - วางแผนการนำเงินที่เหลือ จ่ายมาใช้้อย่างเหมาะสม 	

2. สุขใจใช้จ่ายพอเพียง

2.1 ความหมายของความสุข

ลีปพนนัท เกตุทัต (2542: 15, อ้างถึงใน ชนาธิป พรกุล 2544: 49) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของคนมีความสุขว่าหมายถึง คนที่มีคุณสมบัติต่อไปนี้

1. มีความรักและการแบ่งปัน
2. เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างความจริง ความงาม และความเป็นธรรม
3. ประพฤติชอบ มีความสงบสุข สันติ และไม่เบียดเบียน
4. บริโภคสิ่งต่างๆ ด้วยปัญญา ไม่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของกระแส

ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ และกนกพร นิตยัณธิพฤทธิ (2553, อ้างถึงใน วริศรา อัสวศิริโรจน์ 2555: 12) ได้ให้ความหมายของความสุขว่า ความสุขในความหมายทางเศรษฐศาสตร์คือ ความพอใจ และความพอใจก็คือ การได้อรรถประโยชน์ และอรรถประโยชน์ก็ได้อาจจากการกิน การใช้ และการเอาประโยชน์อื่นๆ จากวัตถุปัจจัยต่างๆ

ดิเรก พงศ์มพัฒน์ (2553, อ้างถึงใน วริศรา อัสวศิริโรจน์ 2555: 12) ได้ให้ความหมายของความสุขว่า ความสุขเป็นภาวะของอารมณ์และมนุษย์ก็มีจิตและความเข้าใจเกี่ยวกับความสุขแตกต่างกันได้อย่างมากมาย บางสังคมมองว่าความสุขเป็นสิ่งที่เทพเจ้าประทานให้ บางส่วนมองว่าความสุขนั้นต้องหากันเอง ความสุขเป็นเรื่องของความสงบและการพัฒนาจิตใจของตนเองให้ปล่อยวาง ไม่ยึดติดกับความต้องการ ซึ่งรวมถึงความต้องการทางวัตถุและรายได้

พระธรรมปิฎก (2547, อ้างถึงใน วริศรา อัสวศิริโรจน์ 2555: 12) ได้ให้ความหมายของความสุขไว้ว่า ความสุขในทางพระพุทธศาสนา เกิดจากความสุขที่สัมพันธ์กับจากปัจจัยภายนอก และความสุขจากปัจจัยภายใน คือ ความสุขจากวัตถุที่สามารถเป็นเจ้าของได้ เช่น อาหาร เสื้อผ้า ยารักษาโรค รถยนต์ ความสุขจากปัจจัยภายในหรือจิตวิญญาณเกิดจากการปรุงแต่ง การฝึกจิต การนั่งสมาธิ ซึ่งจิตที่มีการฝึกฝนดีแล้ว จะสามารถมีภูมิคุ้มกันต่อความทุกข์จากปัจจัยภายนอก

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2542: 5-12) ได้กล่าวถึง คุณลักษณะของคนมีความสุข หมายถึง การมีสุขภาพกาย สุขภาพจิตดี อันเป็นผลมาจากการเรียนรู้ โดยผู้เรียนได้รับการตอบสนองจากการใฝ่รู้ การกระทำการสร้างสรรค์ของตนเอง รวมทั้งใช้ความสามารถในการคิด การใช้เหตุผลเกี่ยวกับการบริโภค การเลือกใช้ชีวิตสิ่งของ รวมทั้งทรัพยากรอย่างประหยัดด้วยการอนุรักษ์ และเห็นคุณค่า เป็นบุคคลที่บริโภคด้วยปัญญา การที่ผู้เรียนได้ทำอะไรในสิ่งที่สนใจตามต้องการสามารถเรียนให้รู้ความจริง บรรลุความดี ความงาม ความรัก อิสรภาพ และประสบความสำเร็จ

จะมีความสุข มีการแบ่งปันซึ่งกันและกัน เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่สมดุลและมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของกรมวิชาการ พบว่าเด็กมาโรงเรียนแล้วมีความสุขเกิดจากปัจจัย 3 ประการ คือ ประการแรกรักโรงเรียน มาโรงเรียนแล้วรู้สึกอบอุ่น สบายใจ มีเพื่อนเล่น ได้เรียนรู้ และมีความรู้ ประการที่สอง คือ รักครู เพราะครูใจดี มีความรู้และสอนดีได้รับความรู้ ประการที่สาม รักเพื่อน เพราะเป็นคนดี เอื้อเฟื้อ มีน้ำใจ ไม่รังแกและเป็นเพื่อนเล่น

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า ความสุข หมายถึงความสุขสามารถเกิดขึ้นได้ ทั้งภายนอกและภายใน ความสุขภายนอก คือ ความสุขที่สามารถจับต้องได้ การได้ใช้เหตุผล เกี่ยวกับการบริโภคสิ่งต่างๆ เช่น อาหาร เสื้อผ้า เป็นต้น การเลือกใช้ชีวิตสิ่งของ รวมทั้ง ทรัพยากรอย่างประหยัด คุ่มค่า และความสุขภายใน คือ ความพึงพอใจที่ได้จากการบริโภคสิ่งต่างๆ ด้วยปัญญา ไม่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของกระแสใดๆ

2.2 ความหมายของค่าใช้จ่าย

ระดับ อนุศาสน์ (2519:2) ได้ให้ความหมายและรายละเอียดของค่าใช้จ่าย ส่วนตัวของนักศึกษาว่าหมายถึง ค่าใช้จ่ายเพื่อการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาอยู่ในสถาบัน แบ่งเป็น

1. ค่าที่พักอาศัย ได้แก่ ค่าเช่าบ้าน ค่าเช่าหอพัก
2. ค่าอาหารประจำวัน ได้แก่ ค่าใช้จ่ายที่ต้องจ่ายเป็นค่าอาหารตลอดวัน รวมทั้ง ค่าเครื่องดื่มด้วย
3. ค่าพาหนะประจำวัน ได้แก่ ค่าโดยสารขบวนต่าง ๆ ในการเดินทางไปสถานศึกษาทั้งไปและกลับในวันหนึ่งๆ
4. ค่าธรรมเนียมการศึกษา ได้แก่ ค่าบำรุงการศึกษา ค่าลงทะเบียนหน่วยกิต
5. ค่าอุปกรณ์การศึกษา ได้แก่ ค่าสมุดและเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษา
6. ค่าเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม หมายถึง ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม
7. ค่ารักษาพยาบาล ได้แก่ ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการบำบัดรักษาโรครักษาใช้เจ็บขณะที่กำลังศึกษาอยู่
8. ค่าพักผ่อนหย่อนใจและการบันเทิง ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการดูภาพยนตร์ ฟังดนตรี ค่าหนังสือและวารสาร
9. ค่าบริการส่วนตัว ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการสร้างบุคลิกภาพต่างๆ เช่น ค่าตัดผม ค่าเครื่องสำอางค์ สบู่ ยาสีฟัน รวมทั้งค่าซักรีดด้วย
10. ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการต้อนรับเพื่อนฝูง การกุศล ค่าของขวัญ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่ไม่เข้าประเภทใด

Perlman (1997, อ้างถึงใน สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม 2544: 8) ได้กล่าวว่า แบ่งค่าใช้จ่ายส่วนตัวนักเรียนในการศึกษาออกเป็น 2 ตัวอย่าง คือ

1. ค่าใช้จ่ายทางตรง (Direct cost) มี 2 ประเภท คือ

1.1 ค่าใช้จ่ายโดยตรงด้านส่วนตัว เป็นค่าใช้จ่ายส่วนตัวของผู้เรียนโดยตรง ซึ่งประกอบด้วยค่าหนังสือ ค่าธรรมเนียม ค่าพักผ่อน ค่าเดินทาง ฯลฯ

1.2 ค่าใช้จ่ายโดยตรงด้านสังคม เป็นค่าใช้จ่ายที่นอกเหนือไปจากค่าใช้จ่ายส่วนตัว เช่น ค่าวัสดุ ค่าครุภัณฑ์ เงินเดือนครู ค่าจ้างงานอื่น ๆ ค่าสิ่งก่อสร้าง ฯลฯ

2. ค่าใช้จ่ายทางอ้อม (Indirect cost) เป็นค่าเสียโอกาสของผู้เรียนที่ใช้เวลาในการเรียน แทนที่จะไปทำงาน ทำให้เสียโอกาสที่จะได้รับรายได้ บางทีเรียกค่าใช้จ่ายนี้ว่า รายได้ที่หายไป

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า ค่าใช้จ่าย หมายถึง ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายส่วนตัวของผู้เรียนที่เกี่ยวข้องในระหว่างการศึกษาเล่าเรียน

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับความพอเพียง

กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (2541: 3) กล่าวว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระราชทานพระบรมราโชวาท เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2541 ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณอธิบายความหมายของความพอเพียงไว้ว่า ...คำว่า พอ ก็พอแค่นั้นเอง คนเรารู้จักพอใจในความต้องการมันก็มีมากน้อย เมื่อมีความน้อยก็เบียดเบียนผู้อื่นน้อย ...พอเพียงนี้อาจจะมีมาก อาจจะมีของหรูหราก็ได้ แต่ต้องไม่เบียดเบียนคนอื่น ต้องให้พอประมาณ พุดจาก็พอเพียง ทำอะไรก็พอเพียง ปฏิบัติงานก็พอเพียง

สรรเสริญ วงศ์ช่อม (2551: 2) ให้ความหมายของความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ มีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่ต้องมีระบบภูมิคุ้มกันที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใดอันเกิดจากการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใดๆ ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ รอบคอบ และระมัดระวังในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน

สุเมธ ตันติเวชกุล (2541: 4-5) กล่าวว่า การปฏิบัติตนตามแนวพระราชดำริ โดยยึดหลักพออยู่พอใช้ ซึ่งมีดังนี้

1. ยึดความประหยัด ตัดทอนค่าใช้จ่ายในทุกด้าน ลดละความฟุ่มเฟือยในการดำรงชีวิตอย่างจริงจัง

2. ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้องสุจริต แม้จะตกอยู่ในภาวะขาดแคลนในการดำรงชีวิตก็ตาม

3. ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์ และการแข่งขันกันในทางการค้าขาย ประกอบอาชีพแบบต่อสู้กันอย่างรุนแรงในอดีต
4. ไม่หยุดนิ่งที่จะหาทางให้ชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยากครั้งนี้ โดยการ ขวนขวายใฝ่หาความรู้ ให้เกิดมีรายได้เพิ่มพูนขึ้น จนถึงขั้นพอเพียงเป็นเป้าหมายสำคัญ
5. ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี ลดละสิ่งชั่วให้หมดไป ทั้งนี้ ด้วยสังคมไทยที่ล่ม สลายในหลายครั้ง เพราะยังมีบุคคลมิใช่น้อย ที่ดำเนินการโดยปราศจากความละเอียดอ่อนต่แผ่นดิน จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า ความพอเพียง หมายถึง แนวทางในการ ดำเนินชีวิตให้สามารถพึ่งตนเองได้ มีความเพียงพอกับตัวเอง รู้จักอดออม ไม่ฟุ้งเฟ้อ อยู่อย่าง ประหยัด ใช้จ่ายไม่เกินรายรับ และมีความเอื้อเฟื้อกันรู้จักใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่าและมีจิตสำนึก ที่ดีทั้งต่อตนเอง และสังคม

จะเห็นได้ว่า หากนักเรียนมีความพอเพียงในชีวิตประจำวันได้แล้ว ย่อมจะทำให้ นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ และมีพื้นฐานในการดำเนินชีวิต โดยเป็นผู้รู้จักประมาณตน ประหยัด พอเพียง เห็นคุณค่าของการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเกิดความยั่งยืน ย่อมส่งผลดีทั้ง ต่อตัวนักเรียนเอง ผู้อื่น รวมไปถึงประเทศชาติอีกด้วย

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยเน้นในเรื่องความ พอเพียงมาบูรณาการโดยสอดแทรกในการจัดทำชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง เพื่อให้ นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องการใช้เงินที่เหมาะสม สามารถนำไปปรับใช้ใน ชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมและมีความสุขตามอัตภาพ

3. ชุดการเรียนรู้

3.1 ความหมายของชุดการเรียนรู้

นักการศึกษาได้ให้ความหมายเกี่ยวกับชุดการเรียนรู้ไว้หลายท่าน ดังนี้ กาญจนา เกียรติประวัติ (2524: 117) กล่าวถึง ชุดการเรียนรู้ ว่าเดิมนั้นใช้คำว่าชุด การสอน เพราะผู้ใช้เป็นครู ได้ศึกษาและนำไปถ่ายทอดให้กับนักเรียน ในปัจจุบันนักการศึกษา เปลี่ยนมาใช้คำว่า ชุดการเรียนรู้ โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและเป็นผู้ใช้สื่อต่างๆ ในชุดการเรียนรู้ นั้น ทำกิจกรรมเพื่อเรียนรู้ด้วยตนเอง

อุไร ทองกลาง (2539: 102) กล่าวว่า ชุดการเรียนรู้ หมายถึง ระบบการผลิต และการนำสื่อประสมที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชามาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ ตรงตามจุดประสงค์ โดยชุดการ

เรียนรู้แต่ละชุดจะมีความสมบูรณ์เบ็ดเสร็จในตัวเอง และนักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ครูกำหนดไว้ในชุดการสอนที่หลากหลาย วัตถุประสงค์การเรียนรู้ แบบทดสอบ คำชี้แจงการใช้ชุดการสอน บันทึกกิจกรรม คู่มือครู แผนการสอน และบัตรเฉลย

เสาวนีย์ สิกขบัณฑิต (2528: 185) ได้ให้ความหมายของชุดการเรียนรู้ว่า ชุดการเรียนรู้เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อันประกอบด้วย วัตถุประสงค์ เนื้อหา และวัตถุประสงค์ทั้งหลายไว้เป็นชุด ๆ จะใส่กล่อง หรือชุด หรือถุง หรือห่อก็ได้ เพื่อจัดกิจกรรมให้เกิดการเรียนรู้ และถือว่าเป็นแผนการเรียนที่ช่วยให้ครูได้รับความสะดวกในการเรียน และช่วยให้ผู้เรียนเกิดผลสำเร็จในการเรียนรู้ และการจัดโดยอาศัยวัตถุประสงค์ในการประเมินผล

จากความหมายของนักการศึกษาเกี่ยวกับชุดการเรียนรู้ดังกล่าว สรุปได้ว่า ชุดการเรียนรู้หมายถึง สื่อการเรียนการสอน ที่ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ คำชี้แจงการใช้ชุดการเรียนรู้ เนื้อหา แบบทดสอบ กิจกรรม คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ และเฉลย โดยชุดการเรียนรู้แต่ละชุดจะมีความสมบูรณ์เบ็ดเสร็จในตัวเอง มีความสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นให้ผู้เรียนทำกิจกรรมเพื่อเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ตรงตามจุดประสงค์

3.2 ประเภทของชุดการเรียนรู้

นักการศึกษาหลายท่านได้แบ่งประเภทของชุดการสอนหรือชุดการเรียนรู้ ดังนี้ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525: 174-175) ได้แบ่งชุดการเรียนการสอนตามลักษณะของการใช้ออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ชุดการเรียนการสอนสำหรับบรรยาย หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ชุดการเรียนการสอนสำหรับครู คือใช้เป็นชุดการเรียนการสอนสำหรับกำหนดกิจกรรมและสื่อการเรียนให้ครูใช้ประกอบคำบรรยาย เพื่อเปลี่ยนบทบาทการพูดของครูให้ลดลง และเปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมกิจกรรมมากยิ่งขึ้น ชุดการเรียนการสอนนี้จะมีเนื้อหาเพียงหน่วยเดียว และใช้กับนักเรียนทั้งชั้น

2. ชุดการเรียนการสอนสำหรับกิจกรรมแบบกลุ่ม ชุดการเรียนการสอนนี้มุ่งเน้นที่ตัวนักเรียนได้ประกอบกิจกรรมร่วมกัน และอาจจัดการเรียนการสอนในรูปแบบศูนย์การเรียน ชุดการเรียนการสอนแบบกลุ่มจะประกอบด้วยชุดการเรียนการสอนย่อย ที่มีจำนวนเท่ากับศูนย์ที่แบ่งไว้ในแต่ละหน่วย ในแต่ละศูนย์ มีสื่อการเรียนหรือบทเรียนครบชุด ตามจำนวนผู้เรียนในศูนย์กิจกรรมนั้น สื่อการเรียนอาจจัดอยู่ในรูปของการเรียนการสอนรายบุคคล หรือผู้เรียนทั้งศูนย์ใช้ร่วมกันก็ได้ ผู้เรียนที่เรียนจากชุดการเรียนการสอนแบบกิจกรรมกลุ่มอาจจะต้องขอความช่วยเหลือจากครูเพียงเล็กน้อยในระยะเริ่มต้นเท่านั้น หลังจากเคยชินต่อวิธีการใช้แล้ว ผู้เรียนสามารถช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้เอง ในขณะที่ทำกิจกรรมการเรียนหากมีปัญหาผู้เรียนสามารถซักถามครูได้เสมอ เมื่อจบการเรียนแต่

ละศูนย์แล้ว ผู้เรียนอาจจะสนใจการเรียนรู้เพื่อเจาะลึกถึงสิ่งที่เรียนรู้ได้อีกจากศูนย์สำรองที่ครูจัดเตรียมไว้ เพื่อเป็นการไม่เสียเวลาที่จะต้องรอคอย

3. ชุดการเรียนการสอนรายบุคคล เป็นชุดการเรียนการสอนที่จัดระบบขั้นตอน เพื่อให้ผู้เรียนใช้เรียนด้วยตนเองตามลำดับขั้นความสามารถของแต่ละบุคคลเมื่อศึกษาครบแล้ว จะทำการทดสอบประเมินผลความก้าวหน้า และศึกษาชุดการเรียนการสอนชุดอื่นต่อไปตามลำดับ เมื่อมีปัญหาผู้เรียนจะปรึกษากันได้ในระหว่างผู้เรียนและผู้สอน พร้อมทั้งจะให้ความช่วยเหลือทันที ในฐานะผู้ประสาน หรือผู้ชี้แนะแนวทางการเรียนด้วยชุดการเรียนการสอนแบบนี้จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลให้พัฒนาการเรียนรู้ของตนเองไปจนเต็มขีดความสามารถ โดยไม่ต้องเสียเวลารอคอยผู้อื่น ชุดการเรียนการสอนแบบนี้บางครั้งเรียกว่าบทเรียนโมดูล

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523: 118-119) ได้จำแนกประเภทของชุดการสอน และแนวคิดในการผลิตชุดการเรียนการสอนออกเป็นชุด และประเภทใหญ่ ๆ 3 ประเภท คือ

1. ชุดการเรียนการสอนประกอบการบรรยาย เป็นชุดการเรียนการสอนที่มุ่งขยายเนื้อหาสาระการสอนแบบบรรยายให้ชัดเจนขึ้น โดยกำหนดกิจกรรมและสื่อการสอนให้ครูใช้ประกอบการบรรยาย บางครั้งจึงเรียกว่า “ชุดการเรียนการสอนสำหรับครู” ชุดการเรียนการสอนนี้จะมีเนื้อหาวิชาเพียงหน่วยเดียว จะใช้กับผู้เรียนทั้งชั้น โดยแบ่งหัวข้อที่จะบรรยายและกิจกรรมไว้ตามลำดับขั้น ทั้งนี้เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ครูผู้สอน และเพื่อเปลี่ยนบทบาทการพูดของครูให้น้อยลง เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น ชุดการเรียนการสอนประกอบการบรรยายนี้นิยมใช้กับการฝึกอบรมและการสอนในระดับอุดมศึกษา สื่อการสอนที่ใช้ อาจเป็นแผ่นคำสอน แผนภูมิ รูปภาพ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ หรือกลุ่มกิจกรรม เป็นต้น สื่อการสอน ชุดการเรียนการสอนมักจะบรรจุในกล่องที่มีขนาดเหมาะสม แต่ถ้าเป็นวัสดุอุปกรณ์ที่มีราคาแพงหรือขนาดใหญ่เกินไป ตลอดจนเสียหายง่าย หรือเป็นสิ่งมีชีวิต ก็จะไม่บรรจุลงในกล่อง แต่จะกำหนดไว้ในคู่มือครูเพื่อจัดเตรียมก่อนสอน

2. ชุดการเรียนการสอนสำหรับกิจกรรมแบบกลุ่ม เป็นชุดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นที่ตัวผู้เรียนได้ประกอบกิจกรรมร่วมกัน ครูจะเปลี่ยนบทบาทจากผู้บรรยายเป็นผู้แนะนำช่วยเหลือผู้เรียน ชุดการเรียนการสอนแบบกิจกรรมกลุ่มอาจจัดเรียนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้ ชุดการเรียนการสอนแต่ละชุดจะประกอบด้วย ชุดการสอนย่อยที่มีจำนวนเท่ากับจำนวนศูนย์ที่แบ่งไว้ในแต่ละหน่วยในแต่ละศูนย์ มีชื่อหรือบทเรียนครบตามจำนวนผู้เรียนในศูนย์กิจกรรมนั้น ๆ ในขณะที่ทำกิจกรรมการเรียนรู้ หากมีปัญหาผู้เรียนสามารถซักถามครูได้เสมอ เมื่อจบการเรียนแต่ละศูนย์แล้ว

ผู้เรียนสนใจที่จะเรียนเสริมก็สามารถศึกษาได้จากศูนย์สำรองที่จัดเตรียมไว้ โดยไม่ต้องเสียเวลารอคอยผู้อื่น

3. ชุดการเรียนการสอนรายบุคคล เป็นชุดการเรียนการสอนที่จัดทำไว้ให้ผู้เรียนเรียนด้วยตนเองตามคำแนะนำที่ระบุไว้ แต่อาจมีการปรึกษากันระหว่างเรียนได้ และเมื่อสงสัย ไม่เข้าใจบทเรียนตอนไหน สามารถไต่ถามครูได้ การเรียนจากชุดการเรียนการสอนรายบุคคลนี้นิยมใช้ห้องเรียนที่มีลักษณะพิเศษ แบ่งสัดส่วนสำหรับผู้เรียนแต่ละคน ซึ่งเรียกว่า “ห้องเรียนรายบุคคล” ชุดการเรียนการสอนรายบุคคลนี้ นักเรียนอาจนำไปใช้เรียนที่บ้านได้ด้วย โดยมีผู้ปกครองหรือบุคลากรอื่นคอยให้ความช่วยเหลือ ชุดการเรียนการสอนรายบุคคลนี้เน้นหน่วยการสอนย่อย จึงนิยมเรียกว่า บทเรียนโมดูล (Instruction module)

จากแนวคิดของนักการศึกษาดังกล่าว สรุปถึงประเภทของชุดการเรียนการสอนได้เป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ ดังนี้

1. ชุดการเรียนการสอนประกอบการบรรยายเป็นชุดการเรียนการสอนที่มุ่งขยายเนื้อหาสาระการสอนแบบบรรยายให้ชัดเจนขึ้น โดยกำหนดกิจกรรมและสื่อการสอนให้ครูใช้ประกอบการบรรยาย เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ครูผู้สอน จะมีเนื้อหาเพียงหน่วยเดียว และใช้กับนักเรียนทั้งชั้น และเพื่อเปลี่ยนบทบาทการพูดของครูให้น้อยลง เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนมากยิ่งขึ้น

2. ชุดการเรียนการสอนสำหรับกิจกรรมแบบกลุ่ม เป็นชุดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ประกอบกิจกรรมร่วมกัน ครูจะเปลี่ยนบทบาทจากผู้บรรยายเป็นผู้แนะนำช่วยเหลือผู้เรียน ชุดการเรียนการสอนแบบกิจกรรมกลุ่มอาจจัดให้เรียนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน ชุดการเรียนการสอนแต่ละชุดจะประกอบด้วย ชุดการสอนย่อยที่มีจำนวนเท่ากับจำนวนศูนย์ที่แบ่งไว้ในแต่ละหน่วยในแต่ละศูนย์ มีบทเรียนครบตามจำนวนผู้เรียนในศูนย์กิจกรรมนั้น ๆ หรืออาจจัดอยู่ในรูปของการเรียนการสอนรายบุคคล หรือผู้เรียนทั้งศูนย์ใช้ร่วมกันก็ได้ ในขณะที่ทำกิจกรรมการเรียน หากมีปัญหาผู้เรียนสามารถซักถามครูได้เสมอ เมื่อจบการเรียนแต่ละศูนย์แล้วผู้เรียนสนใจที่จะเรียนเสริมก็สามารถศึกษาได้จากศูนย์สำรองที่จัดเตรียมไว้ โดยไม่ต้องเสียเวลารอคอยผู้อื่น

3. ชุดการเรียนการสอนรายบุคคลเป็นชุดการเรียนการสอนที่จัดทำไว้ให้ผู้เรียนเรียนด้วยตนเองตามคำแนะนำที่ระบุไว้ ใช้เรียนด้วยตนเองตามลำดับขั้นความสามารถของแต่ละบุคคลเมื่อศึกษาครบแล้ว จะทำการทดสอบประเมินผลความก้าวหน้า และศึกษาชุดการเรียนการสอนชุดอื่นต่อไปตามลำดับ เมื่อมีปัญหาผู้เรียนจะปรึกษากันได้ในระหว่างผู้เรียนและผู้สอน ชุดการเรียนการสอน

สอนรายบุคคลนี้ นักเรียนอาจนำไปใช้เรียนที่บ้านได้ด้วย โดยมีผู้ปกครองหรือบุคลากรอื่นคอยให้ความช่วยเหลือ ชุดการเรียนการสอนแบบนี้บางครั้งเรียกว่าบทเรียนโมดูล

3.3 องค์ประกอบของชุดการเรียนรู้

นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงองค์ประกอบของชุดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้ ไชยยศ เรื่องสุวรรณ (2526: 198) กล่าวว่า ชุดการเรียนรู้ จะต้องประกอบด้วยส่วนต่างๆ ดังนี้

1. คู่มือครู คู่มือครูจะช่วยให้ครูใช้ชุดการเรียนรู้ในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ คู่มือครูอาจทำเป็นเล่ม หรือเป็นแผ่นโดยมีส่วนต่าง ๆ ดังนี้
 - 1.1 คำชี้แจงสำหรับครู
 - 1.2 สิ่งที่ครูต้องเตรียม
 - 1.3 บทบาทของนักเรียน
 - 1.4 การจัดชั้นเรียนพร้อมแผนผัง
 - 1.5 แผนการสอน
 - 1.6 แบบฝึกปฏิบัติ (พร้อมเฉลย)
 - 1.7 การประเมินผล (แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน) พร้อมเฉลย
2. แบบฝึกหัด แบบฝึกหัดเป็นคู่มือผู้เรียนที่จะใช้ประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ บันทึกคำอธิบายของครู และทำงานหรือแบบฝึกหัดตามที่ครูมอบหมายไว้ในบัตรกิจกรรมแบบฝึกหัด ปฏิบัติอาจแยกเป็นชุด ๆ ละ 1-3 หน้า หรือนำมารวมเป็นเล่มก็ได้
3. สื่อสำหรับศูนย์กิจกรรม ในการผลิตชุดการเรียนรู้ จะมีระบบในการผลิตที่จะต้องมีการแบ่งวิชาเป็นหน่วย แบ่งหน่วยเป็นหัวเรื่อง มีการกำหนดคโมโนมิติ วัตถุประสงค์ กิจกรรมการเรียนรู้ การประเมินผลและสื่อการสอน การจัดสื่อการสอนนั้น กระทำได้โดยจำแนกสื่อประเภทต่างๆ ไว้ตามหัวเรื่องและกิจกรรมการเรียนรู้ และมีกิจกรรมสำรองสำหรับผู้เรียนที่เรียนเร็วเรียนช้าเกินไปเก็บไว้ด้วย อย่างไรก็ตาม สื่อการสอนที่จะนำมารวมไว้ในชุดการเรียนรู้ นั้น ต้องไม่ใช่สื่อราคาแพง มีขนาดเล็กแตกหักได้ หรือมีขนาดใหญ่เกินไป หรือเป็นสิ่งมีชีวิต สื่อเหล่านี้กำหนดไว้ในคู่มือครูเพื่อจัดเตรียมไว้ล่วงหน้า
4. แบบทดสอบสำหรับการประเมินผล เป็นแบบทดสอบอิงเกณฑ์ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมจำนวน 5-10 ข้อ ซึ่งครูนำมาใช้เป็นแบบทดสอบก่อนและหลังการเรียนรู้ โดยมีกระดาษคำตอบเตรียมไว้ต่างหาก

ยูพิน พิพิธกุล และอรพรรณ ต้นบรรจง (2531: 175) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของชุดการเรียนรู้รายบุคคลไว้ว่า จะต้องเอาบทเรียนมาแบ่งเป็นหน่วยย่อย ๆ แต่ละหน่วยย่อยประกอบด้วยส่วนต่างๆ ดังนี้

1. บัตรคำสั่ง จะชี้แจงรายละเอียดว่า ผู้เรียนจะต้องปฏิบัติตามขั้นตอนอย่างไร
2. บัตรกิจกรรม เป็นบัตรที่บอกให้ผู้เรียนทำกิจกรรมต่างๆ สิ่งที่จะควรมีในบัตรกิจกรรมคือหัวเรื่อง ระดับชั้น สื่อการเรียนการสอน กิจกรรม และเฉลยกิจกรรม
3. บัตรเนื้อหา เป็นบัตรที่บอกเนื้อหาทั้งหมดที่ต้องการให้เรียน สิ่งที่จะควรมีในบัตรเนื้อหาก็คือ หัวเรื่อง สูตร นิยาม ตัวอย่าง
4. บัตรแบบฝึกหัดหรือบัตรงาน เป็นแบบฝึกหัดที่ทำไว้ให้ผู้เรียนฝึกหัดทำหลังจากที่ได้ทำบัตรกิจกรรม และศึกษาเนื้อหาจนเข้าใจแล้ว ในบัตรแบบฝึกหัดนี้จะต้องทำบัตรเฉลยไว้พร้อม สิ่งที่จะควรมีในบัตรแบบฝึกหัดหรือบัตรงาน คือ หัวเรื่อง สูตร นิยาม กฎ ที่ต้องการใช้ในโจทย์แบบฝึกหัด ให้นักเรียนตั้งโจทย์เองแล้วหาคำตอบ เฉลยแบบฝึกหัด
5. บัตรทดสอบหรือบัตรปัญหา เป็นข้อสอบตามเนื้อหาของแต่ละหน่วยย่อย และมีเฉลยไว้พร้อม อาจทำทั้งข้อสอบก่อนเรียน (Pre-test) และข้อสอบหลังเรียน (Post-test)

นิรมล ศตวุฒิ (2526: 137) ได้อธิบายส่วนประกอบหลักของชุดการเรียนรู้แบบเอกัตบุคคล (Individualized Learning Package) ไว้ดังต่อไปนี้

1. เป้าหมาย เป็นการกำหนดผลที่ต้องการขั้นสุดท้ายที่ผู้เรียนควรได้รับเมื่อเรียนจบแล้ว การกำหนดเป้าหมายในชุดการเรียนรู้แบบเอกัตบุคคลนี้ กำหนดเป็นเป้าหมายของบทเรียนแต่ละหน่วยใหญ่หรือเป้าหมายของวิชานั้น ส่วนในหน่วยย่อย ๆ หรือในบทเรียนแต่ละเรื่องจะมีการกำหนดเฉพาะจุดประสงค์เท่านั้น
2. จุดประสงค์ คือการกำหนดผลที่ต้องการเฉพาะของเนื้อหาบทเรียนแต่ละตอน ซึ่งเห็นได้ชัดเจนและเข้าใจตรงกันว่าผลคืออะไร จะได้มาด้วยวิธีใด ในระดับคุณภาพขนาดใด นั่นคือกำหนดผลที่คาดหวังในรูปของจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (Behavioral Objective)
3. แนวคิดที่ควรรู้ (Ideas to be Learned) ประกอบด้วยแนวคิดที่สำคัญเกี่ยวกับเนื้อหาที่ผู้เรียนกำลังจะเรียน เพื่อช่วยในการศึกษาวิเคราะห์ จัดหมวดหมู่ และแก้ปัญหาในรายละเอียดเนื้อหาบทเรียนต่อไป และเมื่อผู้เรียนเรียนจบแล้วผู้เรียนจะได้รับแนวคิด
4. การประเมินตนเองก่อนเรียน (Pre Assessment) เพื่อตรวจสอบความรู้เดิมของผู้เรียน จะได้ทราบว่าตนเองมีความรู้เนื้อที่กำลังจะเรียนในเรื่องใดบ้าง จะได้ตัดสินใจเริ่มเรียนในกิจกรรมใดก่อน และกิจกรรมใดบ้างที่ไม่ต้องเรียน การประเมินตนเองอาจใช้แบบทดสอบหรือหลักฐานที่ผู้เรียนได้ผ่านการเรียนมาแสดง

5. กิจกรรมการเรียนรู้ (Learning Activity) เป็นขั้นตอนที่เสนอแนะให้ผู้เรียนปฏิบัติงาน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์กิจกรรมการเรียนนี้ โดยเรียนไปตามลำดับขั้นตอน ผู้เรียนบางคนอาจจะไม่ต้องทำทุกกิจกรรม หรืออาจจะทำกิจกรรมลำดับหลังๆ เลยก็ได้ถ้ามีความสามารถ

6. การประเมินผล (Evaluation) เป็นการประเมินผลว่าผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์หรือไม่ อาจใช้วิธีการให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบหรือให้ผู้เรียนได้นำเสนอผลงานในรูปแบบใดก็ได้ตามที่กำหนดให้สอดคล้องกับจุดประสงค์

จากการศึกษาแนวคิดองค์ประกอบของชุดการเรียนรู้ของนักการศึกษาดังกล่าวข้างต้นแล้วนั้น ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เป็นองค์ประกอบของชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้ง่ายพอเพียง ประกอบด้วยองค์ประกอบ ดังนี้

1. จุดประสงค์การเรียนรู้
2. ขั้นตอนในการใช้ชุดการเรียนรู้
3. ใบความรู้
4. แบบฝึกหัด และเฉลยแบบฝึกหัด
5. แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนประจำชุดการเรียนรู้พร้อมเฉลย

3.4 ประโยชน์ของชุดการเรียนรู้

นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงประโยชน์ของชุดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้
 กาญจนา เกียรติประวัติ (2524: 175) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของชุดการเรียนรู้ว่า

1. ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการสอนของครูลดบทบาทในการบอกของครู
2. ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน เพราะสื่อประสมที่ได้จัดไว้ในระบบเป็นการเปลี่ยนแปลงกิจกรรม และช่วยรักษาระดับความสนใจของผู้เรียนตลอดเวลา
3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเอง ทำให้มีลักษณะในการแสวงหาความรู้ พิจารณาข้อมูล และฝึกความรับผิดชอบ การตัดสินใจ
4. เป็นแหล่งความรู้ที่ทันสมัยและคำนึงถึงหลักจิตวิทยาการเรียนรู้
5. ช่วยขจัดปัญหาการขาดครูเพราะผู้เรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง
6. ส่งเสริมการศึกษานอกระบบ เพราะสามารถนำไปใช้ได้ตลอดเวลาและไม่จำเป็นต้องใช้ในโรงเรียน

วาสนา ชาวหา (2525: 139) ได้กล่าวถึง ประโยชน์ของชุดการเรียนรู้ไว้ว่า

1. นักเรียนสามารถเรียนได้ตามลำพังเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล โดยไม่ต้องอาศัยครูผู้สอน และเป็นไปตามความสามารถของผู้เรียนในอัตราความเร็วของแต่ละคน โดยไม่ต้องกังวลว่าจะตามเพื่อนไม่ทัน หรือต้องเสียเวลาคอยเพื่อน

2. นักเรียนสามารถนำไปเรียนที่ใดก็ได้ตามความสะดวก

3. แก้ปัญหาการขาดแคลนครูได้เป็นบางโอกาส อาจใช้ชุดการเรียนนี้กับนักเรียนเนื่องจากครูไม่เพียงพอ หรือมีความจำเป็นมาสอนแทนไม่ได้

4. ฝึกนักเรียนให้เรียนรู้ โดยการกระทำที่นอกเหนือไปจากสถานการณ์ในชั้นเรียนปกติที่ปฏิบัติอยู่เป็นประจำ เป็นการสร้างประสบการณ์เรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนอย่างกว้างขวาง และเป็นการเน้นกระบวนการเรียนรู้ (Process) มากกว่าเนื้อหา

ชม ภูมิภาค (2524: 99) กล่าวถึง ประโยชน์ของชุดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

1. ช่วยครูไม่ต้องเสียเวลาคิดค้นมาก ยังเป็นวิธีอบรมครูประจำการเรื่องการดำเนินการสอนได้อีกประเภทหนึ่ง

2. ช่วยให้นักเรียนรู้จักมุ่งหมายของการเรียนชัดเจน ตลอดจนรู้วิธีการที่จะบรรลุจุดมุ่งหมายนั้น เป็นการเพิ่มพูนการสนใจในการเรียน นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยการกระทำ

3. ในการบริหารการศึกษา ทำให้การศึกษาเป็นกระบวนการที่ตรวจสอบสามารถตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ตรวจสอบผลการปฏิบัติหน้าที่ของครูได้

4. ชุดการเรียนรู้ที่ดีต้องประกอบด้วยผลการเรียนรู้ทุกพิสัย คือ พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย บรรดาสื่อที่ดีต้องมีหลายประเภท คือ ใช้สื่อประสมหลายอย่าง (Multimedia Approach) เพื่อสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล และเพิ่มพูนความสมบูรณ์ให้แก่การรับรู้

5. กำหนดบทบาทของครูและนักเรียนได้ชัดเจนว่า ตอนใดใครจะทำอะไร อย่างไรลดบทบาทในการกระทำของครูข้างเดียว นักเรียนได้กระทำ ทำให้เกิดการเรียนแบบ सकิริยา (Active Learning)

6. เป็นขบวนการเรียนรู้ที่ครบถ้วนในช่วงเวลาที่กำหนด นักเรียนรู้ผลการกระทำของตน เป็นการเสริมแรงการเรียนรู้ประการหนึ่ง

7. ชุดการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ครบทั้งระบบเริ่มตั้งแต่ จุดมุ่งหมาย กระบวนการสอน และการประเมิน

8. ชุดการเรียนรู้เกิดจากการนำเอาวิธีระบบเข้ามาใช้ ย่อมจะมีประสิทธิภาพเพราะได้ผ่านการทดลองหาประสิทธิภาพแล้ว โดยมีผู้ชำนาญทั้งเนื้อหาและวิธีการร่วมกันสร้างเป็นแม่บท และสามารถจะขยายชุดการสอนไปได้อีก

จากแนวคิดของนักการศึกษาดังกล่าว สรุปถึงประโยชน์ของชุดการเรียนรู้ได้ดังนี้

1. ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้มีลักษณะในการแสวงหาความรู้ พิจารณาข้อมูล และฝึกความรับผิดชอบ การตัดสินใจ
2. ได้รับความสนใจของผู้เรียน ผู้เรียนสามารถศึกษาเรียนรู้ได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ตามต้องการ อีกทั้งยังสามารถประเมินผลการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง
3. ช่วยลดบทบาทของครูในการสอน และการเตรียมการสอน อีกทั้งช่วยลดปัญหาการขาดแคลนครูในกรณีที่มีครูไม่เพียงพอ หรือครูมีความจำเป็นมาสอนแทนไม่ได้

3.5 ขั้นตอนการสร้างชุดการเรียนรู้

นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างชุดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2533: 495) ได้เสนอขั้นตอนในการสร้างชุดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

1. วิเคราะห์เนื้อหา ได้แก่ กำหนดหน่วย หัวเรื่อง และมโนคติ
 2. การวางแผน วางแผนล่วงหน้า กำหนดรายละเอียด
 3. การผลิตสื่อการเรียน เป็นการผลิตสื่อต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในแผน
 4. หาประสิทธิภาพ เป็นการประเมินคุณภาพของชุดการเรียนรู้ โดยนำไปทดลองใช้
 5. ปรับปรุงให้มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้
- รุ่งทิวา จักรกร (2527: 89) ได้แบ่งขั้นตอนของการผลิตชุดการเรียนรู้ไว้ดังนี้
1. กำหนดเรื่องเพื่อทำชุดการเรียนรู้ อาจกำหนดเรื่องในหลักสูตร หรือกำหนดเรื่องขึ้นใหม่ตามความเหมาะสมก็ได้ และในการจัดแบ่งเนื้อหาเพื่อทำชุดการเรียนรู้ในแต่ละระดับอาจไม่เหมือนกัน
 2. จัดหมวดหมู่เนื้อหาและประสบการณ์ แล้วแต่ความต้องการและความเหมาะสม
 3. จัดเป็นหน่วยการสอน จะแบ่งกี่หน่วย หน่วยหนึ่งควรใช้เวลาเท่าใด ใช้เวลาเรียนเป็นคาบตามความเหมาะสมกับวัยและระดับของผู้เรียน
 4. กำหนดหัวเรื่อง จัดแบ่งหน่วยการสอนเป็นหัวข้อย่อย ๆ เพื่อสะดวกแก่การเรียนรู้อยู่ แต่หน่วยประกอบด้วยประสบการณ์ในการเรียนรู้อะไรบ้าง ก็กำหนดหัวข้อแต่ละหน่วยนั้นขึ้น
 5. กำหนดความคิดรวบยอดหรือหลักการ ต้องกำหนดให้ชัดเจนว่าจะให้ผู้เรียนมีความคิดรวบยอดหรือหลักการอะไร ถ้าผู้สอนยังไม่ชัดเจนว่าจะเกิดอะไรในการเรียนรู้ กำหนด

จุดประสงค์ก็จะไม่ชัดเจน ฉะนั้นการพิจารณากำหนดความคิดรวบยอด หรือหลักการให้ชัดเจนจึงเป็นสิ่งสำคัญ

6. กำหนดจุดประสงค์ในการสอน ซึ่งหมายถึงจุดประสงค์ทั่วไป และจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม มีเกณฑ์ตัดสินผลสัมฤทธิ์ของการเรียนรู้ให้ชัดเจน

7. การวิเคราะห์งาน โดยการนำเอาจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมแต่ละข้อมาวิเคราะห์กิจกรรมว่าควรจะทำอะไรก่อนหลัง แล้วจึงจัดลำดับกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่วางไว้

8. จัดลำดับกิจกรรมการเรียนรู้ หลังจากพิจารณาจุดประสงค์แต่ละข้อว่าจะจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างไรจึงจะบรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ นอกจากนั้นจะต้องพิจารณากิจกรรมพิเศษต่างๆ ที่จะเสริมความสนใจและความสามารถของผู้เรียนด้วย

9. กำหนดแบบประเมินผล ครูต้องพิจารณาวิธีการในการประเมินผลจะมีวิธีการอย่างไร จึงจะประเมินได้อย่างแน่นอนตามจุดประสงค์ที่กำหนด

10. เลือกและผลิตสื่อการสอนโดยพิจารณาจากข้อ 7 เมื่อทราบว่าจะใช้สื่อการสอนอะไรบ้างแล้ว ก็จัดหาและผลิตให้ได้ตามความต้องการ จัดเป็นหมวดหมู่เพื่อความสะดวกแก่การใช้

11. หาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้เมื่อสร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยทดลองใช้เพื่อปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริง

12. กรณีชุดการเรียนรู้กลุ่ม จำเป็นต้องมีกิจกรรมสำรอง ซึ่งกิจกรรมสำรองจะต้องเตรียมไว้เสริมความรู้สำหรับเด็กที่เรียนเร็ว หรือกลุ่มที่ทำกิจกรรมเสร็จก่อนจะได้มีกิจกรรมทำเพื่อเป็นการส่งเสริมความรู้ให้กว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้น ไม่เบื่อหน่าย ซึ่งมีผลดีจะทำให้ไม่มีปัญหาวินัยในชั้นเรียน แต่กิจกรรมการสอนอาจจะเป็นกิจกรรมที่มีเนื้อหาสาระสอดคล้องกับเรื่องที่เรียน แต่กิจกรรมอาจจะมีความลึกซึ้งท้าทายต่อการเรียนให้อยากทำกิจกรรม

13. สร้างแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนพร้อมทั้งเฉลย

14. ขนาดรูปแบบของชุดการเรียนรู้ที่ดีควรมีขนาดมาตรฐาน เพื่อความสะดวกในการใช้ และความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการเก็บรักษา โดยพิจารณาในด้านประโยชน์ ประหยัด และคงทนถาวร พร้อมทั้งความสวยงาม

จากแนวคิดของนักการศึกษาดังกล่าว สรุปขั้นตอนของการสร้างชุดการเรียนรู้ ได้ดังนี้

1. วิเคราะห์เนื้อหา กำหนดหน่วยการเรียนรู้

2. การวางแผน และกำหนดรายละเอียดในการจัดทำชุดการเรียนรู้ ได้แก่ หัวข้อย่อย จุดประสงค์การเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
3. ผลิตชุดการเรียนรู้ ตามที่ได้กำหนดไว้
4. หาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้
5. ปรับปรุงชุดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพก่อนนำไปใช้จริง

3.6 การหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2543: 101) ให้แนวทางการหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ เป็นการนำชุดการเรียนรู้ไปทดลองใช้เพื่อปรับปรุงก่อนนำไปใช้จริง เป็นขั้นตอนที่จะยืนยันว่าเมื่อนำไปใช้ก็จะสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้จะมีค่าประสิทธิภาพใน 2 ส่วนด้วยกัน คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) และประสิทธิภาพของผลสัมฤทธิ์ (E_2) ดังนั้น E_1/E_2 คือประสิทธิภาพของกระบวนการ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ เช่น 80/80 หมายความว่า เมื่อเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้แล้ว ผู้เรียนจะสามารถทำแบบฝึกหัดได้ผลเฉลี่ยร้อยละ 80 และทำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์หลังเรียนได้ผลเฉลี่ยร้อยละ 80 การกำหนดเกณฑ์ E_1/E_2 จะกำหนดจากลักษณะของเนื้อหาวิชา เนื้อหาที่เป็นความรู้ ความจำ เช่น สังคมศึกษา สุขศึกษา ส่วนเนื้อหาที่เป็นทักษะ เช่น คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ จะตั้งต่ำกว่านี้ เช่น 75/75 เป็นต้น ในการนำชุดการเรียนรู้ไปหาประสิทธิภาพ มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การทดลองแบบเดี่ยว (1:1) โดยนำชุดการเรียนรู้ไปทดลองกับผู้เรียน 1-3 คน ซึ่งมีระดับความรู้ต่างกัน นำมาคำนวณหาประสิทธิภาพแล้วปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น
2. การทดลองแบบกลุ่ม (1:10) โดยนำชุดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองกับผู้เรียน 6-10 คน ซึ่งระดับความรู้คละกัน นำมาคำนวณหาประสิทธิภาพ เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น
3. การทดลองภาคสนาม (1:100) หลังจากทดลองและแก้ไขชุดการเรียนรู้ทั้ง 2 ครั้ง นำชุดการเรียนรู้ไปทดลองกับผู้เรียน 30-100 คน นำผลที่ได้คำนวณหาประสิทธิภาพปรับปรุงแก้ไข ซึ่งการทดลองภาคสนามให้ค่า E_1 และ E_2 ผลลัพธ์ที่ได้ควรใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ หากไม่ถึงเกณฑ์ที่ตั้งไว้ จะต้องปรับปรุงชุดการเรียนรู้และหาประสิทธิภาพซ้ำอีก

เกริก ท่วมกลาง และจินตนา ท่วมกลาง (2555: 12-14, 132-134) กล่าวว่า เพื่อให้เกิดความมั่นใจในชุดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ได้จริง การหาประสิทธิภาพของนวัตกรรม ซึ่งเกณฑ์ที่ยอมรับว่านวัตกรรมมีประสิทธิภาพ คือ ความรู้ ความจำ E_1/E_2 จะต้องมียค่า 80/80 ขึ้นไป ส่วนในด้านทักษะปฏิบัติ

E_1/E_2 ต้องมีค่า 70/70 ขึ้นไป โดยค่า E_1/E_2 ต้องไม่แตกต่างกันเกินกว่าร้อยละ 5 โดยมีการหาค่าสถิติที่ใช้สูตร ดังนี้

$$E_1 \frac{\frac{\sum x}{N}}{A} \times 100$$

เมื่อ	E_1	แทน	ประสิทธิภาพกระบวนการ
	$\sum X$	แทน	คะแนนรวมของแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบย่อย ทุกชุดรวมกัน
	A	แทน	คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดทุกชุดรวมกัน
	N	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด

$$E_2 \frac{\frac{\sum Y}{N}}{B} \times 100$$

เมื่อ	E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
	$\sum Y$	แทน	คะแนนรวมของแบบทดสอบหลังเรียน
	A	แทน	คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน
	N	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด

สมศักดิ์ อภิบาลศรี (2552: 33-36) กล่าวถึงการหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้จะมีค่าประสิทธิภาพใน 2 ส่วนด้วยกันคือ ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) และ ประสิทธิภาพของผลสัมฤทธิ์ (E_2) ซึ่งประกอบไปด้วยขั้นตอนในการทดลองหาประสิทธิภาพ 3 ขั้นตอนด้วยกัน โดยการเลือกตัวอย่างในการทดลองให้เลือกผู้เรียนที่ไม่เคยเรียนเนื้อหาใหม่มาก่อน มีขั้นตอนดังนี้

1. ขึ้นรายบุคคล ให้เลือกผู้เรียนที่มีผลการเรียนเก่ง ปานกลาง อ่อน อย่างละ 1 คน รวม 3 คน ในวิชาทั่วไป เช่น สังคมศึกษา สุขศึกษา หรือภาษาไทย ก็เลือกจากผลการเรียนโดยรวม นำมาทดลองโดยใช้ชุดการเรียนรู้ที่ผลิตขึ้น หาค่า E_1/E_2 สอบถามผู้เรียนถึงปัญหาในการเรียน นำไปปรับปรุงแก้ไข ในขั้นนี้ค่า E_1/E_2 จะต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดมาก

2. ชั้นกลุ่มเล็ก เลือกผู้เรียน 6-12 คน โดยเลือกผู้เรียนที่มีผลการเรียน เก่ง ปานกลาง อ่อน อย่างละ 2-4 คน ใช้เกณฑ์เลือกเหมือนชั้นรายบุคคลนำมาทดลองเรียน หาค่า E_1/E_2 พิจารณาปัญหาที่เกิดขึ้นในการเรียน นำไปปรับปรุงแก้ไข

3. ชั้นภาคสนาม เลือกผู้เรียน 20 คนขึ้นไป ความสามารถคละกัน หากใช้ห้องเรียนเดิม ก็ให้ใช้ผู้เรียนทั้งหมดที่เลือกมาทดลองเรียนโดยใช้ชุดการเรียน หาค่า E_1/E_2 ในขั้นนี้ค่า E_1/E_2 โดยทั่วไปจะได้ค่าหาประสิทธิภาพเท่าเกณฑ์ที่กำหนด หากค่าใดค่าหนึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดก็ต้องนำไปปรับปรุงแก้ไข ต้องนำมาพิจารณาสาเหตุว่าน่าจะเกิดจากอะไร อาจเป็นที่กระบวนการเรียน สื่อ หรือแบบทดสอบ ก็ต้องปรับปรุง แล้วนำไปทดลองใหม่ ซึ่งการกำหนดค่า E_1 และ E_2 จะกำหนดจากลักษณะของเนื้อหาวิชา โดยทั่วไปจะกำหนดดังนี้

$E_1/E_2 = 80/80$ สำหรับวิชาหรือเนื้อหาที่เป็นความรู้ความจำ เช่น สังคมศึกษา สุขศึกษา วิทยาศาสตร์ ฯลฯ เนื่องจากเป็นการรับรู้เนื้อหาและผู้เรียนจะจดจำเนื้อหานั้น ๆ

จากแนวคิดของนักการศึกษาดังกล่าว สรุปขั้นตอนการทดสอบประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้อ มี 3 ขั้นตอน ประกอบด้วยการทดลองแบบเดี่ยว กับนักเรียน 1-3 คน โดยคละความสามารถกัน การทดลองแบบกลุ่ม กับนักเรียน 6-12 คน และการทดลองภาคสนาม กับนักเรียน 20 คนขึ้นไป คำนวณหาประสิทธิภาพแล้วทำการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ผลลัพธ์ที่ได้ใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ สำหรับเกณฑ์ในการหาประสิทธิภาพนิยมตั้งเป็นตัวเลขคือ 70/70, 75/75 และ 80/80 ขึ้นอยู่กับธรรมชาติของวิชาและเนื้อหาที่นำมาสร้าง และมีการกำหนดเกณฑ์ค่าความคลาดเคลื่อนไว้ไม่เกินร้อยละ 5

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ประยุกต์องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา ทบทวนวรรณกรรม โดยมีสาระสำคัญคือผู้วิจัยจัดทำชุดการเรียนรู้อ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง โดยหลอมรวมเนื้อหาสาระของชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 และบูรณาการแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแล้วกำหนดเป็นหน่วยการเรียนรู้ใหม่ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ สุขใจใช้จ่ายพอเพียง บรรจุเนื้อหาสาระไว้ในชุดการเรียนรู้อจำนวน 8 ชุด ซึ่งเป็นชุดการเรียนรู้อสำหรับกิจกรรมแบบกลุ่ม โดยเน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมเป็นกลุ่ม ได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในชุดการเรียนรู้อจะประกอบด้วยจุดประสงค์การเรียนรู้อ ขั้นตอนในการใช้ชุดการเรียนรู้อ ใบความรู้ แบบฝึกหัด และเฉลยแบบฝึกหัดแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน และเฉลยแบบทดสอบ ทำการหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้อ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง จำนวน 8 ชุดนำไปทดลองใช้โดยการทดลองแบบเดี่ยว ทดลองแบบกลุ่ม และทดลองภาคสนาม กำหนดเกณฑ์ในการหาประสิทธิภาพคือ 80/80 และกำหนดเกณฑ์ค่าความคลาดเคลื่อนไว้ไม่เกินร้อยละ 2.5 ปรับปรุงแก้ไขจนได้ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อนำไปใช้ในการวิจัยครั้งนี้

4. การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นในโรงเรียนขนาดเล็ก

4.1 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้น

นักการศึกษาได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้นไว้ ดังนี้
 ฃนนท์ ชาติทอง (2552: 273) ให้แนวคิดการจัดห้องเรียนแบบคละชั้น (Multi-grade Schooling) ที่นักเรียนสามารถเรียนรู้ และมีความก้าวหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง การคละชั้นสามารถดำเนินการได้ทั้งการรวมหลายห้องเรียนในชั้นเดียวกัน และการรวมหลายชั้นปีเป็นห้องเดียวกัน ซึ่งการจัดห้องเรียนแบบคละชั้น เหมาะสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น เป็นการเปิดโอกาสให้เกิดการยืดหยุ่นในการเรียนการสอน บนพื้นฐานของความแตกต่างของผู้เรียน ที่คำนึงถึงศักยภาพและความสามารถของนักเรียนเป็นหลัก การจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้นในประเทศออสเตรเลีย การแก้ปัญหาการจัดการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก ด้วยการจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้น อาจคละเป็นช่วงชั้น หรือคละบางชั้นตลอดทั้งวัน หรือบางเวลาขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของแต่ละโรงเรียน แต่สิ่งที่ได้รับนอกเหนือจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ดีขึ้นแล้ว ยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกลุ่มนักเรียน รุ่นพี่ดูแลรุ่นน้อง เพื่อนช่วยเพื่อนทำงานเป็นทีม รู้จักแบ่งปัน รู้จักและเข้าใจตนเองและผู้อื่น เป็นผู้ตามและผู้นำที่ดี แต่มีเงื่อนไขสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จได้ คือ ผู้เกี่ยวข้องทั้งหลายควรเน้นการพัฒนาครู ให้รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ วิธีการวัดและประเมินผล จัดทำ จัดหา สื่อ วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเพียงพอ จัดบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียน

เลขาธิการสภาการศึกษา (2548: 39-40) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการปฏิรูปการเรียนรู้อะหว่างสกอตแลนด์กับประเทศไทย พบว่าโรงเรียนระดับประถมศึกษาในสกอตแลนด์มีขนาดแตกต่างกันมาก ตั้งแต่โรงเรียนที่อยู่ในชนบท ซึ่งมีนักเรียนประมาณ 20 คน และครู 1 คน ถึงโรงเรียนที่มีนักเรียน 500 คน มีความหลากหลายในการจัดการเรียนรู้ แต่ละชั้นเรียนมีหลายกลุ่มอายุ โรงเรียนขนาดเล็กบางแห่ง โดยเฉพาะในชนบทที่ห่างไกลจะมีนักเรียนต่างอายุรวมกันสำหรับการจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้นในประเทศนิวซีแลนด์ ประเทศนิวซีแลนด์ประสบผลกระทบจากการปฏิรูปการศึกษา เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างการศึกษา และผลกระทบจากการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปสู่โรงเรียน โดยผ่านคณะกรรมการโรงเรียน (Board of Trustees) ส่งผลให้เกิดการแข่งขันมากขึ้นระหว่างโรงเรียนที่อยู่ในชุมชนใกล้เคียงกัน เกิดความแตกต่างระหว่างโรงเรียนที่อยู่ในชุมชนร่ำรวยและโรงเรียนที่อยู่ในชนบทยากจน ซึ่งท้ายที่สุดหมายถึงการอยู่รอดและความสูญสลายของโรงเรียนนั้นๆ โดยปริยาย ซึ่งสถานการณ์เช่นนี้รัฐบาล

นิวซีแลนด์ไม่ได้เข้าไปช่วยเหลือแต่อย่างใดทั้งสิ้น เนื่องจากรัฐไม่ต้องการให้เกิดความอ่อนแอในการจัดการศึกษาขององค์กรประชาชน เมื่อคณะกรรมการโรงเรียนหรือชุมชนไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ ก็ไม่ควรต้องพึ่งพาคณะอื่น สำหรับบางโรงเรียนที่ไม่อาจยุบเลิกได้ ก็จัดการเรียนการสอนแบบไม่ครบชั้น ซึ่งในนิวซีแลนด์เรียกโรงเรียนประเภทนี้ว่า Contributing Schools

จากแนวคิดของนักการศึกษาดังกล่าว สรุปได้ว่าแนวคิดการจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้น คือ การคละชั้นเรียนที่สามารถรวมหลายห้องเรียนในชั้นเดียวกัน หรือการรวมหลายชั้นปีเป็นห้องเดียวกัน ซึ่งการจัดห้องเรียนแบบคละชั้น เหมาะสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น เป็นการเปิดโอกาสให้เกิดการยืดหยุ่นในการเรียนการสอน บนพื้นฐานของความแตกต่างของผู้เรียน ที่คำนึงถึงศักยภาพและความสามารถของนักเรียนเป็นหลัก การจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้นมีทั้งในประเทศไทย และต่างประเทศ อาทิเช่น ประเทศออสเตรเลีย ประเทศสกอตแลนด์ และประเทศนิวซีแลนด์ เป็นต้น

4.2 ความหมายของการจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้น

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้นไว้หลายท่าน ดังนี้

ฉันท ชาติทอง (2552: 273) ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ว่าเป็นการดำเนินงานและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยจัดการห้องเรียนในลักษณะที่มีนักเรียนต่างกัน ต่างกลุ่ม ต่างความสามารถเรียนรู้ร่วมกัน และให้เหตุผลและความจำเป็นของการจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้น ดังต่อไปนี้

1. อัตราการเกณฑ์เด็กเข้าเรียนต่ำ มีจำนวนนักเรียนน้อยเกินไป ลักษณะนี้มักจะ เป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่อยู่ห่างไกล ประชากรอยู่กระจัดกระจาย นักเรียนแต่ละชั้นมีน้อยเกินไป และสิ้นเปลืองงบประมาณถ้าจะจัดครู 1 คน ต่อ 1 ชั้น

2. อัตราเด็กที่เข้าเรียนสูง มีนักเรียนมากเกินไป จำนวนครูไม่เพียงพอในบางประเทศที่มีการรณรงค์เรื่อง การศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) จะมีการเกณฑ์เด็กเข้าเรียนสูง ครูที่ได้รับการอบรม เพื่อจัดการชั้นเรียนที่เหมาะสมมีน้อยมาก

3. เหตุผลทางปรัชญาการศึกษา เนื่องจากในบางประเทศ (ออสเตรเลีย) ได้นำแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ไปใช้ทั่วไปจนเป็นเรื่องปกติ แม้นในเมืองใหญ่ซึ่งมีครูเพียงพอ และสอนชั้นเดียวก็ตาม เนื่องจากมีความเชื่อว่า การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น เป็นประโยชน์แก่นักเรียน ทั้งด้านการพัฒนาสติปัญญา (IQ) การพัฒนาทางสังคม (SQ) และการพัฒนาด้านอารมณ์

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552) ให้ความหมายการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น (Multigrade Classrooms) หมายถึง การจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนต่างชั้น ต่างกลุ่มอายุ และต่างระดับความสามารถ ซึ่งเรียนในห้องเดียวกัน โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมใจ (Cooperation) และการสนับสนุนจากเพื่อนในห้อง (peer support)

กึ่งเพชร ส่งเสริม (2552: 128) กล่าวว่า การจัดการเรียนรวมแบบคละชั้น เป็นการจัดการเรียนรวมรูปแบบหนึ่งในห้องเรียน มีทั้งนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ และนักเรียนทั่วไปที่อายุและระดับชั้นต่างกัน 2-3 ปี มาเรียนด้วยกันกับครูคนเดียว นักเรียนมีความหลากหลายทางประสบการณ์ ความสนใจ วุฒิภาวะ ความต้องการ ความสามารถและภาวะทางเศรษฐกิจ เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมีส่วนร่วมในการเรียนในห้องเรียนปกติ ครูเป็นผู้ปรับหลักสูตร และวิธีการสอนให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีทักษะ และความสามารถแตกต่างกัน

Ovinton Gary (Ovinton Gary 2006: 4, อ้างถึงใน ทรงศักดิ์ พัฒนะแสง 2555: 19) ให้ความหมายการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้น (Multi-grade Teaching) คือ การจัดชั้นเรียนสำหรับเด็กต่างชั้น ต่างกลุ่มอายุ ซึ่งมีความสามารถต่างกัน นำมาจัดการชั้นเรียนพร้อมกันเป็นชั้นเดียว โดยมีลักษณะการจัดกิจกรรมที่ครูคนเดียวสามารถจัดกิจกรรมสอดคล้องกับระดับความสามารถของเด็กเป็นรายบุคคล หรือกลุ่มย่อย

จากความหมายของนักการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น สรุปความหมายของการจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้นได้ว่า คือการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนต่างชั้น ต่างกลุ่มอายุ และต่างระดับความสามารถ นำมาจัดการชั้นเรียนพร้อมกันเป็นชั้นเดียว กับครูเพียงคนเดียว โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับระดับความสามารถของผู้เรียนเป็นรายบุคคล หรือรายกลุ่ม โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมใจ และการสนับสนุนจากเพื่อนในห้อง

4.3 การบริหารจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553: 28-31) กล่าวถึงการจัดชั้นเรียนแบบคละชั้นโดยสรุปได้ว่า เป็นรูปแบบการบริหารจัดการที่นำนักเรียนหลายชั้นมาเรียนรู้พร้อมกัน เพื่อให้การบริหารจัดการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สถานศึกษาควรคำนึงถึงองค์ประกอบต่อไปนี้

4.3.1 การจัดครูเข้าสอน

การจัดครูเข้าสอนสำหรับชั้นเรียนแบบคละชั้น ควรคำนึงถึงข้อมูลพื้นฐาน ภูมิหลังของครูและเหตุผลในการเลือกครูเข้าสอน โดยพิจารณาว่าจะจัดครูเข้าสอนอย่างไร มี

เหตุผลใดจึงจัดเช่นนั้น มีข้อดี/ข้อเสีย ของการเลือกครูเข้าสอนนักเรียนแต่ละห้องอย่างไร โดยพิจารณาถึงความรู้ ทักษะและสมรรถนะ ตลอดจนเจตคติที่จำเป็นของครูในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ดังนี้

4.3.2 ด้านความรู้

ครูผู้สอนในห้องเรียนแบบคละชั้น ซึ่งมีนักเรียนต่างกลุ่มอายุ ต่างความสามารถเรียนรวมในห้องเดียวกัน ครูจึงควรมีความรู้ในเรื่องต่อไปนี้

1) เทคนิคการจัดชั้นเรียนแบบคละชั้น ประกอบด้วย

(1) วิธีการหลากหลายในการจัดชั้นเรียน เช่น การจัดกลุ่มทั้งชั้น กลุ่มย่อย การจับคู่ การทำงานรายบุคคล และความรู้เกี่ยวกับเกณฑ์ในการจัดกลุ่มย่อย

(2) การจัดกิจกรรมประจำวันด้านการเรียนรู้ที่ทำให้เด็กคุ้นเคยจนสามารถเรียนรู้ต่อเนื่องได้ แม้ครูไม่อยู่ในชั้น เช่น การควบคุมกำกับโดยนักเรียน การใช้สื่อที่มีอยู่เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และเป็นกลุ่ม

(3) วิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูง ตามธรรมชาติของแต่ละรายวิชา

(4) รู้วิธีการสอนที่หลากหลายซึ่งสามารถใช้สอนในชั้นเรียนแบบคละชั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การสอนเป็นทีม การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การทำงานกลุ่มย่อย การสอนเป็นชั้นรวม การเรียนรู้โดยกลุ่มเพื่อน จัดกิจกรรมหมุนเวียนตามฐานอย่างเป็นระบบ

2) ความรู้เรื่องประโยชน์และผลดีของการสอนแบบคละชั้นทั้งด้านวิชาการและด้านอื่นๆ

3) การจัดโครงสร้างหลักสูตรที่สมดุล ครอบคลุมการสอนเป็นรายวัน รายสัปดาห์ รายภาคเรียนและรายปี

4) วิธีการจัดพื้นที่ในห้องเรียน การจัดสื่อค้นคว้าและแหล่งเรียนรู้ทั้งในนอกห้องเรียน สำหรับกลุ่มนักเรียนที่คละชั้น

5) วิธีการประเมินผลที่ปฏิบัติได้และมีประสิทธิภาพ สามารถประเมินผลการเรียนรู้ที่คาดหวังสำหรับนักเรียนในชั้นเรียนที่สอดคล้องตรงตามสภาพจริงของผู้เรียน

4.3.3 ด้านทักษะและสมรรถนะ

ครูผู้สอนในห้องเรียนแบบคละชั้น ควรมีทักษะและสมรรถนะที่ดีต่อไปนี้

1) ทักษะในการจัดการชั้นเรียน โดยครูผู้สอนควรมอบหมายงานให้นักเรียนทุกคนได้ทำงานตามความสามารถและครูมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวกกับนักเรียน

2) ทักษะการวิเคราะห์ระดับความสามารถของเด็กเป็นรายบุคคล

- 3) มีทักษะการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายที่เอื้อต่อการเรียนรู้ที่สนองตอบตามระดับความสามารถของผู้เรียน
- 4) ทักษะการจัดทำ/หาสื่อส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้แบบคละชั้น
- 5) ทักษะในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ที่หลากหลายตรงตามสภาพจริง

4.3.4 ด้านทัศนคติ

- 1) มีความเชื่อว่าการสอนแบบคละชั้นจะเกิดประโยชน์แก่เด็กทั้งด้านพัฒนาการทางสติปัญญาและการพัฒนาทางสังคมและอารมณ์
- 2) เชื่อมั่นว่าผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เรียนรู้ร่วมกันได้
- 3) ผู้ปกครองเห็นประโยชน์ของการสอนแบบคละชั้น ทั้งในด้านวิชาการและด้านอื่นนอกเหนือจากงานวิชาการ
- 4) การจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนครู

4.3.5 ด้านการเสริมสร้างวินัยเชิงบวก

การจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนแบบคละชั้น ครูผู้สอนจะต้องสร้างระเบียบวินัยในห้องเรียนก่อน ตลอดจนกำหนดข้อตกลงในการเรียนรู้ร่วมกันและควรเริ่มต้นจากชั้นเล็กที่สุด เช่น ชั้นอนุบาลหรือประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มาเข้าเรียน ครูจะแนะนำชีวิตความเป็นอยู่ กิจวัตรประจำวันและการปฏิบัติกิจกรรมในห้องเรียน โดยครูผู้สอนทั้งโรงเรียนต้องร่วมกันฝึกวินัยการเรียนรู้ในห้องเรียนแบบคละชั้น เนื่องจากห้องเรียนคละชั้น ครูจัดกิจกรรมให้นักเรียนทุกคนตามระดับความสามารถ ครูเป็นผู้ดูแล อำนวยความสะดวก ให้คำแนะนำโดยหมุนเวียนไปตามกลุ่ม ดังนั้น เด็กจึงต้องมีวินัยในตนเองและรู้จักการเรียนรู้ ค้นคว้า ทั้งจากเอกสารใบงาน ใบความรู้ สื่อ ICT ต่าง ๆ ตลอดจนเรียนรู้ จากการทำงานร่วมกับนักเรียนคนอื่น หรือนักเรียนในชั้นต่างกันโดยไม่ต้องมีครูอยู่ในกลุ่ม

4.3.6 การจัดชั้นเรียนแบบคละชั้น

ชั้นเรียนแบบคละชั้น เป็นห้องเรียนที่มีเด็กต่างชั้น ต่างกลุ่มย่อย ต่างกลุ่มอายุ ความสามารถต่างกัน แต่นำมาจัดการเรียนรู้พร้อมกัน ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น การจัดกิจกรรมแบบรวมชั้น การทำงานกลุ่มย่อย การทำงานแบบคู่ การทำงานรายบุคคล การจัดกลุ่มนักเรียนในชั้นเรียนแบบคละครุควรคำนึงถึงเรื่องต่อไปนี้

- 1) พัฒนาการหรือระดับความสามารถของเด็ก การจัดชั้นเรียนแบบคละชั้นไม่ควรจัดเด็กที่มีความสามารถต่างกันมาก ๆ มาเรียนรวมกัน เช่น ป.1 กับ ป.5 ควรจัดเด็กที่มี

ระดับพัฒนาการในการเรียนรู้ใกล้เคียงกันมาเรียนรวมกัน เช่น ป.1 รวมกับ ป.2 ป.2 รวมกับ ป.3 ป.1-3 ป.4-6 เป็นต้น

2) ระดับผลการเรียน ความสนใจ ความพึงพอใจในกลุ่มเพื่อนหรือภาษาถิ่นที่เด็กพบในชีวิตประจำวัน

3) ปริมาณเด็กในชั้นเรียนแบบคละสัคส์ส่วน เด็กต่อครูไม่ควรเกิน 20 คน เพื่อให้การดูแลเด็กที่ต่างความสามารถในการเรียนรู้สามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

4.3.7 การจัดบรรยากาศห้องเรียนที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น

การจัดห้องเรียนที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ควรคำนึงถึงองค์ประกอบสำคัญ 2 ประการ คือ การจัดสภาพแวดล้อมห้องเรียน และการจัดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ซึ่งมีรายละเอียด แต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

1) การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน เป็นการจัดแบ่งพื้นที่ของห้องเรียนสำหรับจัดกิจกรรม โดยคำนึงถึงลักษณะกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งที่เป็นกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย และการเรียนรู้รายบุคคล ดังนั้น ห้องเรียนควรมีมุมหรือศูนย์การจัดกิจกรรม ดังนี้

- (1) มุมสงบหรือมุมทำงานเดี่ยว
- (2) ศูนย์ทดสอบ
- (3) บริเวณที่ครูใช้สอนทั้งชั้นรวมกัน
- (4) มุมทำงานแบบจับคู่
- (5) บริเวณที่จัดไว้สำหรับทำงานกลุ่มย่อย
- (6) ศูนย์โสตทัศนศึกษาและค้นคว้าเอกสารอ้างอิง
- (7) บริเวณที่ครูสอนกลุ่มย่อย
- (8) มีป้ายนิเทศหรือที่จัดแสดงผลงานของนักเรียน

2) ลักษณะของชั้นเรียน เป็นการจัดชั้นเรียนในห้องเรียนแบบคละชั้นให้เอื้อต่อการเรียนรู้ จะต้องมียุทธศาสตร์พื้นที่กว้างขวางพอสมควร และมีที่ว่างสำหรับครูจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้อย่างต่อเนื่องและหลากหลาย

3) จัดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ การจัดบรรยากาศในชั้นเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีหลายชั้นมาเรียนรวมในห้องเดียวกัน สิ่งที่ต้องคำนึงถึงเพื่อสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ดังนี้

- (1) นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้
- (2) สร้างแรงจูงใจเมื่อเด็กเกิดความสนใจ และมีความพึงพอใจในการ

เรียน

- (3) จัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างของนักเรียน ด้านความพร้อม ความถนัด ความสนใจ ความเชื่อ
- (4) ใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้
- (5) จัดประสบการณ์ในการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของนักเรียน
- (6) ห้องเรียนสะอาด จัดเก็บสื่อ วัสดุอุปกรณ์ในการเรียนรู้เป็นหมวดหมู่ สะดวกต่อการนำไปใช้
- (7) นักเรียนมีความรู้สึกลดอคภัยและมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน
- (8) มีป้ายนิเทศ หรือที่จัดแสดงผลงานของนักเรียนที่เหมาะสม

4.3.8 การจัดกิจกรรมการสอนในห้องเรียนคละชั้น

กระทรวงศึกษาธิการ (2551ก: 41, กระทรวงศึกษาธิการ 2553: 23, อ้างถึงใน พิสิษฐ์กุล กำลังศิลป์ 2555: 67-68) สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น นอกเหนือจากกิจกรรมที่ให้เด็กเรียนรู้ตามความแตกต่างรายบุคคลและรายกลุ่มย่อยแล้ว ครูสอนจะใช้กิจกรรมพื้นฐานที่ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างเป็นระบบ และครูสามารถจัดการชั้นเรียนได้ดี โดยมีการจัดดังนี้

- 1) กิจกรรมสอนรวมชั้น เป็นกิจกรรมเตรียมความพร้อม นำเข้าสู่บทเรียน ทบทวนความรู้เดิม กิจกรรมนี้มีความสำคัญมากเนื่องจากครูจำเป็นต้องชี้แจงกิจกรรมหลักที่จะเรียนรู้ในแต่ละวัน พร้อมทั้งมอบหมายงานให้เด็กแต่ละกลุ่มก่อนที่เด็กจะแยกย้ายกันไปทำงาน ที่ได้รับมอบหมาย ดังนั้นใน 1 วัน เด็กแต่ละกลุ่มจะหมุนเวียนกิจกรรมสลับกันระหว่างการทำงานย่อย การเรียนรู้แบบจับคู่ การทำงานเดี่ยว และการเรียนรู้กับครูในกลุ่มเฉพาะ แผนการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น จึงจำเป็นต้องมีกิจกรรมหลักดังกล่าวนี้ โดยเฉพาะการจัดหน่วยการเรียนรู้ที่เป็นหน่วยเรื่องเดียวกัน แต่มีกิจกรรมสำหรับเด็กแต่ละชั้นต่างกัน ตามระดับการเรียนรู้ของเด็ก ครูผู้สอนสามารถจัดทำใบความรู้ ใบงาน หรือกิจกรรมเพิ่มเติมได้เหมาะสมกับความสามารถของเด็กในแต่ละโรงเรียน

- 2) กิจกรรมจับคู่ อาจจับคู่เด็กที่เรียนระดับชั้นเดียวกัน หรือจับคู่เด็กต่างระดับชั้น

- 3) กิจกรรมกลุ่มย่อย ครูวิเคราะห์ความสามารถเด็ก และจัดกลุ่มเด็กที่มีความสามารถใกล้เคียงกันให้ทำงานร่วมกัน โดยครูจัดใบงานหรือใบกิจกรรมที่สอดคล้องกับระดับความสามารถของแต่ละกลุ่ม

- 4) กิจกรรมการสอนโดยกลุ่มเพื่อน (เพื่อนสอนเพื่อน) และการสอนข้ามกลุ่มอายุ

5) กิจกรรมการทำงานรายบุคคล

4) กิจกรรมการเรียนรู้กับครูเป็นกลุ่มย่อย

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าว ทำให้เด็กแต่ละคนมีงานที่ได้รับมอบหมายตามระดับความสามารถ ความถนัด ความสนใจ ตลอดจนมีการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กด้วยกัน รู้จักเป็นผู้ให้ และผู้รับ มีวินัยในตนเอง สามารถรับผิดชอบตนเองได้เป็นอย่างดี ลักษณะการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเช่นนี้ จึงทำให้ครูมีเวลาดูแลเด็กเป็นรายบุคคล และกลุ่มย่อยได้ครบถ้วน นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ยังส่งเสริมคุณสมบัติสำคัญของเด็ก คือ การเรียนรู้และปรับตัวเข้ากับผู้อื่น นอกเหนือจากการพัฒนาด้านสติปัญญา กระบวนการเรียนรู้แบบคละชั้น เช่น การรวมชั้น จับคู่ แบ่งกลุ่มย่อย คั่นคว้าด้วยตนเอง ฯลฯ ทำให้นักเรียนมีลักษณะการเรียนรู้แบบควบคุมตนเองได้ (Self-managing) ซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญของการใฝ่เรียนรู้

จากแนวคิดที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้น คือการจัดการที่นำนักเรียนหลายชั้นมาเรียนรู้พร้อมกัน เพื่อให้การบริหารจัดการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยควรคำนึงถึงองค์ประกอบต่างๆ ได้แก่ การพิจารณาจัดครูเข้าสอน โดยพิจารณาถึงความรู้ ทักษะและสมรรถนะ ตลอดจนเจตคติที่จำเป็นของครูในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สำหรับการจัดชั้นเรียนแบบคละชั้นควรจัดเด็กที่มีระดับพัฒนาการในการเรียนรู้ใกล้เคียงกันมาเรียนรวมกัน จัดห้องเรียนที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น จัดกิจกรรมการสอนในห้องเรียนคละชั้นที่หลากหลาย เช่น กิจกรรมสอนรวมชั้น กิจกรรมจับคู่ กิจกรรมกลุ่มย่อย เป็นต้น โดยจัดให้เหมาะสมตามระดับความสามารถ ความถนัด ความสนใจ ตลอดจนมีการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กด้วยกัน

4.3.8 ประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547: 4-5, อ้างถึงใน ไชยงค์ หงส์มาลา 2556: 22-23) กล่าวถึงประโยชน์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นในโรงเรียนขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้นนั้น จะจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเกิดทักษะในกระบวนการต่างๆ เพื่อที่จะนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในการดำรงชีวิต จะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง จนเกิดทักษะและความชื่นชมที่ได้ปฏิบัติ กระบวนการต่าง ๆ ที่ต้องปลูกฝังให้เกิดขึ้น เช่น กระบวนการแสวงหาความรู้ กระบวนการแก้ปัญหาด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ กระบวนการทำงานร่วมกัน (กระบวนการกลุ่ม) กระบวนการจัดการ รวมทั้งการเสริมสร้างสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ ซึ่งมีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อผู้เรียน ดังนี้

1. เป็นการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพจริงในธรรมชาติ เพราะสิ่งต่าง ๆ ตามธรรมชาติทั้งชีวิตและสิ่งแวดล้อมล้วนเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน
2. ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ในลักษณะรอบรู้ มีความรู้หลายด้านเชื่อมโยงกัน เป็นองค์รวม ความรู้และประสบการณ์ไม่คับแคบ และเกิดการพัฒนาชีวิตทุกด้าน
3. ความรู้ที่ได้รับมีความหมาย และสะดวกต่อการนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง เพราะได้เรียนรู้ในสิ่งที่สอดคล้องกับชีวิตจริง
4. ช่วยลดความซ้ำซ้อนของเนื้อหา ประหยัดเวลาการเรียนรู้ และช่วยลดภาระการสอนได้
5. ส่งเสริมการเรียนรู้ที่หลากหลาย คิดวิเคราะห์เชื่อมโยงได้ และช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

จะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นนั้นมีประโยชน์สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น ซึ่งเกิดประโยชน์ทั้งต่อตัวนักเรียนในด้านการได้รับความรู้ เกิดทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม สามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริง สำหรับครูผู้สอนเกิดประโยชน์ในด้านการเตรียมการสอน ลดความซ้ำซ้อนในเนื้อหา และลดเวลาในการสอนอีกด้วย

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ประยุกต์องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา ทบทวนวรรณกรรม โดยมีสาระสำคัญคือ ผู้วิจัยจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเนื่องจากเหมาะสมสำหรับบริบทโรงเรียนบ้านหนองบอนที่มีขนาดเล็ก และครูไม่ครบชั้น โดยคละนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ให้เรียนในห้องเดียวกัน และแบ่งกลุ่มโดยคละความสามารถ เก่ง ปานกลาง อ่อน และคละระดับชั้น เพื่อให้ให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กัน เกิดวัฒนธรรมที่ช่วยน้อง ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ภายในกลุ่ม และจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 กิจกรรมรวมชั้น เป็นกิจกรรมที่นำเข้าสู่บทเรียน พร้อมกันทั้ง 3 ระดับชั้น โดยอาจใช้กิจกรรมร้องเพลงและทำท่าทางประกอบ เป็นต้น และแจ้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

ขั้นที่ 2 กิจกรรมกลุ่มย่อย ให้นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยคละความสามารถและคละระดับชั้นเรียน เพื่อทำกิจกรรมในชุดการเรียนรู้ร่วมกัน ฝึกวัฒนธรรมที่ช่วยน้อง การช่วยเหลือซึ่งกันและภายในกลุ่ม

ขั้นที่ 3 กิจกรรมการทำงานรายบุคคล ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดในชุดการเรียนรู้เป็นรายบุคคลตามระดับความสามารถของแต่ละบุคคล

ขั้นที่ 4 กิจกรรมรวมชั้น เพื่อให้นักเรียนและครูร่วมกันสรุปองค์ความรู้ในชุดการเรียนรู้แต่ละชุด เพื่อประเมินความรู้ที่เกิดกับนักเรียน และเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามในสิ่งที่ยังสงสัย หรือไม่เข้าใจจากเนื้อหาที่เรียนในชุดการเรียนรู้ นั้น ๆ

5. การบูรณาการ

5.1 ความหมายของการบูรณาการ

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการบูรณาการไว้ ดังนี้

ทิสนา เขมมณี (2545: 231) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นการบูรณาการ หมายถึง การนำเนื้อหาสาระที่มีความเกี่ยวข้องกันมาสัมพันธ์ให้เป็นเรื่องเดียวกัน และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเกิดความรู้ที่มีความหมาย มีความหลากหลาย และสามารถนำความรู้ความเข้าใจไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2545: 141) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ หมายถึง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยเชื่อมโยงระหว่างประสบการณ์เดิมและประสบการณ์ใหม่ และเป็นประสบการณ์ตรงที่เชื่อมโยงความสัมพันธ์ในวิชาการหลาย ๆ แขนง ในลักษณะสหวิทยาการ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ กระบวนการคิด กระบวนการแก้ปัญหา และกระบวนการแสวงหาความรู้ ที่เชื่อมโยงทั้งหลักสูตรและวิธีสอน ตลอดจนแนวคิดของผู้เรียน เพื่อให้เกิดความรู้แบบองค์รวม เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ศิริพัชร เจษฎาวิโรจน์ (2546: 26) กล่าวว่า การบูรณาการ หมายถึง การรวมเนื้อหาสาระของวิชาต่างๆ ในหลักสูตรที่มีลักษณะเหมือนกันหรือคล้ายกัน และทักษะในการเรียนรู้ให้เชื่อมโยงสัมพันธ์เป็นสิ่งเดียวกัน โดยการตั้งเป็นหัวข้อเรื่องขึ้นใหม่ และมีหัวข้อย่อยตามเนื้อหาสาระ อีกทั้งสอดคล้องตามบริบทการเรียนรู้ของสังคมอย่างสมดุล มีความหมายแก่ผู้เรียน และให้โอกาสผู้เรียนในการปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองให้มากที่สุด

จากความหมายของนักการศึกษาที่กล่าวมา สรุปความหมายของการบูรณาการได้ว่า การบูรณาการ หมายถึง การนำเนื้อหาสาระที่มีความเกี่ยวข้องกัน หรือสาระของวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรที่มีลักษณะเหมือนกันหรือคล้ายกัน เชื่อมโยงสัมพันธ์ให้เป็นเรื่องเดียวกัน โดยตั้งเป็นหัวข้อเรื่องขึ้นใหม่ และมีหัวข้อย่อยตามเนื้อหาสาระ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเกิดความรู้ที่มีความหมาย มีความหลากหลาย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ กระบวนการคิด กระบวนการแก้ปัญหา และกระบวนการแสวงหาความรู้ เพื่อให้เกิดความรู้แบบองค์รวม และสามารถนำความรู้ความเข้าใจไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

5.2 ความจำเป็นในการบูรณาการหลักสูตร

ถวัลย์ มาศจรัส และคณะ (2546: 22-23) กล่าวว่า การแก้ปัญหา และการพัฒนา สิ่งต่างๆ ต้องใช้วิทยาการหลากหลายด้านมาประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหา เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจ และมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างความคิดรวบยอดของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ แก้ปัญหาความ ซ้ำซ้อนของการจัดกระบวนการเรียนรู้ ผู้สอนต้องสอนความรู้ที่มีมากขึ้นในเวลาเท่าเดิม หลักสูตร การศึกษาและสังคมต้องการให้มีการพัฒนาวิทยาการ การสอนให้ทันโลก และทันต่อการ เปลี่ยนแปลงของสังคม ผู้สอนจำเป็นต้องจัดรูปแบบ การถ่ายทอดความรู้ให้สอดคล้องกับการ เปลี่ยนแปลงของสังคม

จากแนวคิดของนักการศึกษาที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การบูรณาการหลักสูตรมีความ จำเป็นเพราะการนำเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของผู้เรียน ที่มีความสอดคล้องสัมพันธ์กัน นำมาบูรณาการไว้ด้วยกันแล้วจะช่วยลดความซ้ำซ้อนของเนื้อหา โดยผู้สอนสอนความรู้ที่มีมากขึ้น แต่ใช้เวลาเท่าเดิม ส่งผลให้นักเรียนพึงพาคครูผู้สอนน้อยลง และยังสามารถนำไปแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ในชีวิตได้

5.3 รูปแบบการบูรณาการหลักสูตร

เรณูมาศ วิจิตรรัตน์ (2535: 25, อ้างถึงใน รัศมี ขวัญบุรี 2548: 11) ได้ศึกษา เกี่ยวกับการบูรณาการหลักสูตรทั้งในและต่างประเทศ สรุปผลการศึกษาว่า 1.การพัฒนาหลักสูตร โดยวิธีการบูรณาการ ส่วนใหญ่เป็นการบูรณาการเนื้อหาในหลักสูตร 2.การพัฒนาหลักสูตรโดยวิธี การบูรณาการเนื้อหาในหลักสูตร สามารถนำไปใช้ได้กับการศึกษาทุกระดับตั้งแต่ระดับ ประถมศึกษา มัธยมศึกษาและอุดมศึกษา รวมทั้งการศึกษาทางอาชีพด้วย 3.การบูรณาการเนื้อหา หลักสูตรสามารถทำได้หลายรูปแบบ แต่ที่นำมาใช้มากที่สุดคือการบูรณาการเนื้อหาสาระ และวิธีที่ ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เพิ่มเข้าไปในหลักสูตรที่มีอยู่แล้ว รูปแบบนี้มักจัดทำในหลักสูตร ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา 4.หลักสูตรบูรณาการจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเนื้อหา และ สามารถนำความรู้ที่นำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างดี

อุดม เขยกิจวงศ์ (2545: 47-48 อ้างถึงใน สาลี คำใบ 2547: 28) ได้แบ่งการบูร ณาการการสอนออกเป็น 2 ประเภท คือ การบูรณาการภายในวิชา และการบูรณาการระหว่างวิชา ซึ่งการสอนบูรณาการภายในวิชานั้น มีจุดเน้นอยู่ภายในวิชาเดียว ส่วนการบูรณาการระหว่างวิชา เป็นการเชื่อมโยงหรือรวมศาสตร์ต่างๆ 2 สาขาขึ้นไป ภายใต้หัวข้อเรื่อง (Theme) เดียวกัน เป็นการ เรียนรู้โดยใช้ความรู้ความเข้าใจ ทักษะในศาสตร์หรือความรู้ในวิชาต่างๆ มากกว่า 1 วิชาขึ้นไป เพื่อแก้ปัญหา หรือแสวงหาความรู้ความเข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง การเชื่อมโยงความรู้และทักษะ

ระหว่างวิชาต่างๆ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้ง ไม่ใช่เพียงผิวเผิน และมีลักษณะใกล้เคียงกับชีวิตจริงมากขึ้น

การสอนแบบบูรณาการทั้งสองรูปแบบมีหลักการเช่นเดียวกัน กล่าวคือ มีการกำหนดหัวข้อเรื่องที่เชื่อมโยงความคิดรวบยอดต่างๆ มีการวางแผนการจัดกิจกรรม และโครงการต่างๆ ที่ผู้เรียนจะต้องศึกษาและลงมือปฏิบัติ

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการระหว่างวิชา จะช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้ความเข้าใจในลักษณะองค์รวม ไม่ว่าจะวิชาใดก็สามารถจะใช้วิธีบูรณาการได้ทั้งสิ้น ข้อสำคัญอยู่ที่ความสามารถของการบูรณาการที่ดี การเรียนการสอนแบบบูรณาการระหว่างวิชาจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ความเข้าใจสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวได้

สิริพจน์ เจษฎาวิโรจน์ (2546: 31-33) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549: 11-16, อ้างถึงใน วรรณวนิช กังขุนทด 2551: 27) ได้เสนอแนวคิดประเภทการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยใช้กลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นหลัก แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. การบูรณาการภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงเนื้อหาด้านความรู้ ทักษะ/กระบวนการ หรือคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ นั้นๆ เข้าด้วยกัน เพื่อมุ่งศึกษาเกี่ยวกับเรื่องราว ประเด็น ปัญหา หัวข้อหรือประสบการณ์เรื่องใดเรื่องหนึ่ง การบูรณาการภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันนั้น สามารถจัดการเรียนรู้โดยผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ นั้นๆ ไม่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ

2. การบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงเนื้อหาด้านความรู้ ทักษะ/กระบวนการ หรือคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตั้งแต่สองกลุ่มสาระการเรียนรู้ขึ้นไปเข้าด้วยกัน เพื่อมุ่งศึกษาเกี่ยวกับเรื่องราว ประเด็น ปัญหา หัวข้อ หรือประสบการณ์เรื่องใดเรื่องหนึ่ง ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในเรื่องนั้นๆ อย่างเข้าใจลึกซึ้ง และชัดเจนใกล้เคียงกับความเป็นจริงในชีวิตยิ่งขึ้น การบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ในช่วงชั้นที่ 1 และ 2 มักเป็นการจัดการเรียนรู้โดยผู้สอนคนเดียว ตั้งในช่วงชั้นที่ 3 ขึ้นไป จะเป็นการสอนเป็นทีมตั้งแต่สองคนขึ้นไป หรือทำความเข้าใจกันแล้วแยกกันสอนตามวิชาที่รับผิดชอบ

ธีระชัย ปุณณโชติ (2540: 82-89) และสุนีย์ เหมะประสิทธิ์ (2547 อ้างถึงใน อนุสตรา เกลิมศรี 2555: 9) กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ สามารถจัดรูปแบบของการบูรณาการ (Models of Integration) ได้ 4 รูปแบบ คือ

1. การบูรณาการแบบสอดแทรก (Infusion Instruction) ครูผู้สอนในวิชาหนึ่งสอดแทรกเนื้อหาของวิชาอื่น ๆ เข้าไปในการเรียนการสอนของตน เป็นการสอนตามแผนการสอน

และประเมินผลโดยครูคนเดียว วิธีนี้ถึงแม้ผู้เรียนจะเรียนจากครูคนเดียว แต่สามารถมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างวิชาได้

2. การบูรณาการแบบขนาน (Parallel Instruction) ครูตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป สอนต่างวิชากันต่างคนต่างสอน แต่วางแผนการสอนร่วมกัน เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดความรู้ในหัวเรื่อง (Theme) เดียวกัน แต่การจัดการเรียนรู้ และการมอบหมายงานในแต่ละวิชาต้องสอดคล้องกันและสะท้อนหัวเรื่อง

3. การบูรณาการแบบพหุวิทยาการ (Multidisciplinary Instruction) การจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบนี้คล้ายกับบูรณาการแบบขนาน กล่าวคือ ครูตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปสอนต่างวิชากัน วางแผนเพื่อสอนร่วมกัน โดยกำหนดว่าจะสอนหัวเรื่อง/ความคิดรวบยอด/ปัญหาเดียวกัน ต่างคนต่างแยกกันสอนตามแผนการสอนของตน แต่มอบหมายให้ผู้เรียนทำงานหรือโครงการร่วมกัน ซึ่งจะช่วยเชื่อมโยงความรู้สาขาวิชาต่างๆ เข้าด้วยกันจนสร้างชิ้นงานได้ ครูแต่ละวิชา กำหนดเกณฑ์เพื่อประเมินผลชิ้นงานของผู้เรียนในส่วนวิชาที่ตนสอน

4. การบูรณาการแบบข้ามวิชา หรือสอนเป็นคณะ (Trans disciplinary Instruction) ครูผู้สอนวิชาต่างๆ ร่วมกันวางแผน ปรีกษาหารือ กำหนดหัวเรื่อง/ความคิดรวบยอด/ปัญหาเดียวกัน จัดทำแผนการสอนร่วมกัน แล้วร่วมกันสอนเป็นคณะ (Team teaching) โดยดำเนินการสอนผู้เรียนกลุ่มเดียวกัน มอบหมายงาน หรือโครงการให้นักเรียนทำงานร่วมกัน ครูทุกวิชา ร่วมกันกำหนดเกณฑ์เพื่อประเมินผลชิ้นงานของผู้เรียนร่วมกัน

จากแนวคิดของนักการศึกษาที่กล่าวมา สรุปได้ว่า รูปแบบการบูรณาการหลักสูตรส่วนใหญ่ที่นำมาใช้มากเป็นการบูรณาการเนื้อหาในหลักสูตร โดยแบ่งการบูรณาการการสอนออกเป็น 2 ประเภท คือ การบูรณาการภายในวิชาหรือภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ และการบูรณาการระหว่างวิชาหรือระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ การสอนแบบบูรณาการทั้งสองรูปแบบมีหลักการเดียวกันคือ มีการกำหนดหัวเรื่องที่เชื่อมโยงความคิดรวบยอดต่างๆ มีการวางแผนการจัดกิจกรรม และโครงการต่างๆ ที่ผู้เรียนจะต้องศึกษาและลงมือปฏิบัติ และยังสามารถจัดรูปแบบของการบูรณาการ (Models of Integration) ได้ 4 รูปแบบ คือ การบูรณาการแบบสอดแทรก การบูรณาการแบบขนาน การบูรณาการแบบพหุวิทยาการ และการบูรณาการแบบข้ามวิชา หรือสอนเป็นคณะ

5.4 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

นักการศึกษาได้ให้แนวคิดของขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการไว้ ดังนี้ แจ็กเกอร์ลิน และ เซอร์เบียก (Jacqueline and Czerbiak 1994, อ้างถึงใน รัตมี ขวัญบุรี 2548: 17) ได้เสนอวิธีการบูรณาการหลักสูตรแบบ Webbped Model คือ การบูรณาการ

หลักสูตรแบบไข่มุมม มีลักษณะที่สำคัญคือ การตั้งหัวข้อเรื่องเป็นแกนในการเชื่อมโยงบูรณาการเนื้อหาสาระไปยังวิชาอื่นๆ ที่มีความสัมพันธ์กัน ดังนี้

1. ตั้งหัวข้อเรื่องหรือปัญหาที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ซึ่งการตั้งหัวข้อเรื่องอาจมาจากมาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ช่วงชั้น จากหลักสูตร บริบททางสังคม การเมือง เศรษฐกิจ หรือวัฒนธรรม หรืออาจกำหนดจากนโยบายการศึกษา สภาพแวดล้อม เหตุการณ์ ปัญหา หรือนโยบายของโรงเรียนที่ต้องการเน้นก็ได้ เช่น สิ่งแวดล้อมน่ารู้ บ้านของฉัน รักเมืองไทย ปัญหาจราจร กวันพิช สวนสวยน้ำใส
2. พิจารณาความีเนื้อหาสาระจากวิชาใดบ้าง ที่สามารถเชื่อมโยงเกี่ยวข้องกับหัวข้อหรือปัญหานั้น
3. จัดลำดับหัวข้อย่อย และเนื้อหาสาระที่จะสอนให้เชื่อมโยงกัน
4. เขียนแผนผังการเรียนรู้ให้ครอบคลุมหัวข้อเรื่อง และใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนแก่นักเรียน

สนอง อินละคร (2544: 291-294) กล่าวถึงขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการไว้ ดังนี้

1. จัดทำแผนผังวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาที่ปรากฏในหลักสูตรหรือคำอธิบายรายวิชา ซึ่งปกติจะไม่มีรายละเอียดให้ จะได้หัวข้อเนื้อหาหลักหรือหัวข้อเรื่องใหญ่ๆ จากนั้นจึงวิเคราะห์ส่วนประกอบและรายละเอียดย่อยของหัวข้อเนื้อหาหรือหัวเรื่อง โดยพิจารณาจากหนังสือแบบเรียน ในการวิเคราะห์ผู้สอนอาจใช้แผนภาพความคิด (Mind Mapping) ประกอบการวิเคราะห์

2. วางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในขั้นตอนนี้ เป็นการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างย่อๆ โดยอาจทำได้ดังนี้

- 2.1 กรณีสอนคนเดียว เป็นการสอนเนื้อหาทั้งหมดและสอดแทรกงานหรือกิจกรรม การเรียนการสอนให้สนับสนุนการเรียนการสอนวิชาอื่น ๆ ด้วย เช่น เรื่องไฟฟ้าในบ้าน ครูสอนเดี่ยวแต่กำหนดการงานหรือกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ศิลปะ ภาษาอังกฤษ และการทำงานอาชีพ เป็นต้น

- 2.2 สอนหลายคนหลายวิชา เป็นการกำหนดสาระย่อยให้ผู้สอนแต่ละคนแต่ละวิชารับผิดชอบ นำไปเขียนแผนการสอน ดำเนินการสอนและประเมินตนเอง ในการสอนครูแต่ละรายวิชา ต่างเขียนแผนการสอน ดำเนินการสอนและประเมินผลด้วยตนเอง

- 2.3 สอนข้ามวิชาหรือสอนเป็นคณะ เป็นการบูรณาการโดยครูหลายคนและหลายวิชาวางแผนร่วมกัน กำหนดการงานหรือโครงการหรือกิจกรรมร่วมกัน กำหนดการประเมิน

และสอนร่วมกัน และเขียนแผนการสอนร่วมกัน ในลักษณะเป็นคณะในทุกเนื้อหาที่วิเคราะห์ได้ กล่าวคือ ครูทุกคนทุกรายวิชาที่บูรณาการ จะร่วมกันสอนในลักษณะเป็นทีมงาน และร่วมกัน ประเมินผลการทำงาน หรือทำโครงการหรือกิจกรรม เช่น ครูวิทยาศาสตร์ประเมินเนื้อหาทาง วิทยาศาสตร์ ครูภาษาไทยประเมินความสามารถทางภาษา ครูศิลปะศึกษาประเมินการออกแบบ ผลงานทางด้านศิลปะ ครูการงานอาชีพประเมินประสิทธิภาพของสิ่งประดิษฐ์ต่างๆ เป็นต้น

คณะทำงานบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน

กระทรวงศึกษาธิการ (2548: 3-4) กล่าวถึง เศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา การจัดหลักสูตร การเรียนการสอน ประกอบด้วย

1. กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ ชั้นปี (รายวิชาพื้นฐาน/บูรณาการ)
2. จัดทำหน่วย/แผนการเรียนรู้
3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้
4. จัดทำสื่อ/แหล่งเรียนรู้
5. จัดทำเครื่องมือวัด/ประเมินผล
6. เกณฑ์การผ่านระดับชั้น

และยังกล่าวถึงแนวทางการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ใน โรงเรียน โดยสรุปได้ว่า หลักสูตรการเรียนการสอน วิชา เศรษฐกิจพอเพียง ตามมาตรฐาน ส.3.1 เพื่อให้ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง และสามารถนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไป ประยุกต์ใช้ได้ จัดทำรายวิชาเพิ่มเติม หลักสูตรท้องถิ่น ที่สอดคล้องกับสภาพ และความต้องการ โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง วิเคราะห์เพื่อกำหนดรายวิชา สำหรับการเรียนการสอน จัดทำหน่วย แผนการเรียนรู้ หรือสื่อการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับสาระ การเรียนรู้ของกลุ่มสาระต่างๆ

จากแนวคิดของนักการศึกษาที่กล่าวมา สรุปได้ว่าขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ แบบบูรณาการเริ่มจากการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้เพื่อกำหนดหัวข้อเรื่องหรือปัญหาที่ต้องการ ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ พิจารณาว่ามีเนื้อหาสาระจากวิชาใดบ้าง ที่สามารถเชื่อมโยงเกี่ยวข้องกับ หัวเรื่องหรือปัญหานั้น จัดลำดับหัวข้อย่อย และเนื้อหาสาระที่จะสอนให้เชื่อมโยงกัน เขียนแผนผัง การเรียนรู้ให้ครอบคลุมหัวเรื่อง วางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยสอนคนเดียว สอน หลายคนหลายวิชา หรือสอนข้ามวิชาหรือสอนเป็นคณะ

5.5 ประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์ (2546) กล่าวถึงประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการไว้ ดังนี้

1. ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาในลักษณะองค์รวม มองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาวิชา ทำให้เป็นผู้มีทัศนคติกว้างไกล และลดความซ้ำซ้อนของเนื้อหาแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้
2. ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง โดยผสมผสานความรู้ คุณธรรม ค่านิยม และลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นการเพิ่มศักยภาพของผู้เรียนได้อย่างเต็มที่ ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตจริงอย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ
3. ส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมการเรียนรู้หลายรูปแบบที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา
4. ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย รู้จักเคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น โดยคำนึงถึงความคิดเห็น และผลประโยชน์ของส่วนรวม
5. ช่วยแก้ปัญหาด้านการขาดครูสอนในแต่ละรายวิชา
6. ส่งเสริมให้เกิดทักษะและความสามารถในการแก้ปัญหา ทั้งผู้เรียนและผู้สอน รวมทั้งส่งเสริมการค้นคว้าวิจัยด้วย

สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ประยุกต์องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา ทบทวนวรรณกรรม โดยมีสาระสำคัญคือ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการบูรณาการแบบ Webbed Model (การบูรณาการหลักสูตรแบบใยแมงมุม) โดยเริ่มจากการวิเคราะห์มาตรฐาน ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้แกนกลางของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระเศรษฐศาสตร์ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ที่สอดคล้องกับแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยหาความสอดคล้องสัมพันธ์กันในเรื่องเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงิน ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของผู้เรียน สามารถนำความรู้ความเข้าใจไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง โดยนำเนื้อหาในสาระการเรียนรู้แกนกลางมาหลอมรวมกัน แล้วกำหนดเป็นหน่วยการเรียนรู้ใหม่ ตั้งชื่อหน่วยการเรียนรู้ว่า สุขใจใช้จ่ายพอเพียง แล้วจึงกำหนดเรื่องย่อย ๆ ตามรายละเอียดในสาระการเรียนรู้แกนกลางออกเป็น 8 เรื่อง เพื่อนำเนื้อหาสาระไปจัดทำเป็นชุดการเรียนรู้ ประกอบด้วย ชุดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การใช้จ่ายเงินตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ชุดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การออม ชุดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การวางแผนทางการเงิน ชุดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง รายได้และรายจ่ายของตนเอง ชุดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง รายได้และรายจ่ายของครอบครัว ชุดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง รายรับ-รายจ่าย

ที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม ชุดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง การทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย และชุดการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง การวิเคราะห์การใช้จ่ายด้วยบัญชีรายรับ-รายจ่าย เพื่อนำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แบบคละชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โดยครูผู้สอนเพียงคนเดียว เพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้

6. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

6.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ ดังนี้

ไพศาล หวังพานิช (2526: 137) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คุณลักษณะและความสามารถของบุคคลอันเกิดจากการเรียนการสอน ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์ของการเรียนรู้ที่เกิดจากการฝึกอบรม หรือกิจกรรมการสอน และคุณลักษณะและความสามารถนี้สามารถตรวจวัดได้

ประกายทิพย์ พิชัย (2539: 20) ได้สรุปความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ความสามารถที่ผู้เรียนได้รับหลังจากการเรียนรู้วิชานั้นๆ แล้ว ซึ่งจะทราบว่ามีปริมาณมากน้อยเพียงใดนั้น พิจารณาจากคะแนนจากการทดสอบ ด้วยแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หรือจากการสังเกตพฤติกรรมและความสำเร็จด้านอื่นๆ ประกอบ

บุญชม ศรีสะอาด (2535: 50) ได้ให้ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ หมายถึง แบบทดสอบที่ใช้ความรู้ ความสามารถของบุคคลในด้านวิชาการ ซึ่งเป็นผลมาจากการเรียนรู้ในเนื้อหาสาระและตามจุดประสงค์ของวิชาหรือเนื้อหาที่สอบ

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2538: 171) ได้ให้ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ว่าเป็นแบบทดสอบที่วัดความรู้ของนักเรียนที่ได้เรียนไปแล้ว ซึ่งมักจะเป็นการให้คำถามให้นักเรียนตอบด้วยกระดาษและดินสอ (Paper and Pencil Test)

จากความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ความสามารถที่ผู้เรียนได้รับหลังจากการเรียนรู้วิชานั้นๆ แล้ว ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์ ซึ่งจะทราบว่ามีปริมาณมากน้อยเพียงใดนั้น สามารถตรวจวัดได้โดยพิจารณาจากคะแนนจากการทดสอบ ด้วยแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หรือจากการสังเกตพฤติกรรมและความสำเร็จด้านอื่นๆ ประกอบ

6.2 ประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

รัศมี ขวัญบุรี (2548: 32) กล่าวว่า การประเมินส่วนใหญ่จะให้นักเรียนขีดเขียนคำตอบในกระดาษคำตอบ เรียกว่า การทดสอบ ด้วยกระดาษและดินสอ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะทำหน้าที่วัดว่านักเรียนรู้มากน้อยเท่าใด นักเรียนได้งอกงามตรงตามความมุ่งหมาย ตามหลักสูตรได้มากน้อยเพียงใด โดยใช้เครื่องมือที่เรียกว่าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Achievement Test) หมายถึง แบบทดสอบที่ใช้วัดปริมาณความรู้ความสามารถ ทักษะ เกี่ยวกับด้านวิชาการที่นักเรียนได้เรียนรู้มาในอดีต ว่ารับได้มากน้อยเพียงใด แบบทดสอบประเภทนี้ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง (Teacher Made Test) เป็นแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเฉพาะคราว เพื่อใช้ทดสอบผลสัมฤทธิ์และความสามารถทางวิชาการของนักเรียน ไม่มีการวิเคราะห์ว่าข้อสอบนี้ดีหรือเลวประการใด

2. แบบทดสอบมาตรฐาน (Standardized Test) เป็นแบบทดสอบที่สร้างขึ้นโดยกระบวนการหรือวิธีการที่ซับซ้อนมากกว่าแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง เมื่อสร้างเสร็จก็นำไปทดสอบ แล้วนำผลมาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติหลายครั้ง เพื่อปรับปรุงให้มีคุณภาพดี มีความเป็นมาตรฐาน ซึ่งแบบทดสอบมาตรฐานนี้มีความเป็นมาตรฐานอยู่ 2 ประเภท คือ

2.1 มาตรฐานในการดำเนินการสอบ หมายความว่า แบบทดสอบนี้ไม่ว่าจะนำไปที่ไหน เมื่อใดก็ตาม คำชี้แจง คำบรรยาย การดำเนินการสอบ จะเหมือนกันทุกครั้งที่ไป จะไม่มีการควบคุมตัวแปรต่างๆ ที่ทำให้คะแนนเคลื่อน

2.2 มาตรฐานในการแปลความหมายของคะแนน หมายความว่าสอบที่ไหน เมื่อใดก็ตาม ก็ต้องแปลความหมายได้เหมือนกัน ข้อสอบประเภทนี้จึงต้องมีเกณฑ์ปกติ

ชวาล แพรัตกุล (2516, อ้างถึงใน รัศมี ขวัญบุรี 2548: 33) ได้กล่าวถึงลักษณะข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่าแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1. แบบอัตนัย หรือแบบความเรียง หมายถึง แบบทดสอบที่กำหนดปัญหาหรือคำถามให้โดยให้ผู้สอบเขียนตอบยาวๆ ผู้เข้าสอบต้องมีความรู้ในปัญหานั้นมากน้อยเพียงใด ก็เขียนออกมาให้หมดภายในเวลาที่กำหนด การใช้ภาษาในการเขียนตอบแล้วแต่ผู้เข้าสอบจะถนัด

2. แบบปรนัย หรือตอบสั้น ๆ หมายถึง แบบทดสอบที่กำหนดให้ตอบสั้น ๆ หรือแบบกำหนดให้เลือกตอบ ได้แก่ แบบถูก-ผิด แบบเติมคำ แบบจับคู่ แบบเลือกตอบ

ทั้งนี้การสร้างเครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้น บลูม (Bloom, อ้างถึงใน รัศมี ขวัญบุรี 2548: 33) ได้แบ่งจุดประสงค์การเรียนรู้โดยใช้ระบบการแบ่งประเภท ออกเป็น 3 ด้าน คือ

1. ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domains) เป็นวัตถุประสงค์การเรียนรู้เกี่ยวกับความรู้ความสามารถ และทักษะต่างๆ ทางสมอง

2. ด้านจิตพิสัย (Affective Domains) เป็นวัตถุประสงค์การเรียนรู้เกี่ยวกับความรู้สึก เช่น ทศนคติ ค่านิยม การปรับตัว ความสนใจ และพฤติกรรมต่างๆ

3. ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domains) เป็นวัตถุประสงค์การเรียนรู้เกี่ยวกับการกระทำอย่างมีทักษะ

พิชิต ฤทธิจักรุญ (2545: 14-15) โดยได้แบ่งประเภทของการประเมินไว้ สรุปได้ดังนี้

1. การประเมินผลก่อนเรียน (pre-evaluation) มีจุดประสงค์เพื่อตรวจสอบความรู้พื้นฐาน และทักษะของผู้เรียน เพื่อช่วยให้ครูวางแผนการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับสภาพผู้เรียน และเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจเลือกวิธีการสอน และมอบหมายภาระงานการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน

2. การประเมินผลระหว่างเรียน หรือ ประเมินความก้าวหน้า (formative evaluation) มีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้หรือไม่ เพียงใด หากพบว่ามีข้อบกพร่องในจุดประสงค์ใด ก็หาแนวทางปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในจุดประสงค์นั้นๆ

3. การประเมินผลรวมสรุป (summative evaluation) เป็นการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาว่าผู้เรียนมีความรู้ทั้งสิ้นเท่าไร เป็นการตัดสินได้-ตก ผ่าน-ไม่ผ่าน หรือควรได้เกรดอะไร ซึ่งการประเมินผลรวมสรุปเป็นการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนของแต่ละรายวิชา

นอกจากนี้ การประเมินอาจพิจารณาตามระบบการวัด แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การประเมินแบบอิงกลุ่ม (norm – referenced evaluation) เป็นการตัดสินคุณค่าของคุณลักษณะหรือพฤติกรรม โดยเปรียบเทียบกับผู้เรียนที่อยู่ในกลุ่มเดียวกัน ที่ทำข้อสอบฉบับเดียวกัน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อจำแนกหรือจัดลำดับบุคคลในกลุ่มนั้นๆ และการประเมินผลแบบอิงเกณฑ์ (criterion – referenced evaluation) เป็นการตัดสินคุณค่าของคุณลักษณะหรือพฤติกรรม โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ผู้ประเมินกำหนดขึ้น (arbitrary criteria) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อบ่งชี้สถานภาพของผู้เรียนแต่ละคนเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ทดสอบ เพื่อตัดสินว่าผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ มากน้อยเพียงใด อันจะนำไปสู่การปรับปรุงการเรียนการสอนเมื่อผู้เรียนไม่สามารถทำข้อสอบได้ถึงเกณฑ์ อาจต้องมีการสอนซ่อมเสริมจนกว่าจะผ่านเกณฑ์

จากที่นักการศึกษาได้กล่าวถึงประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่า แบบทดสอบแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง กับแบบทดสอบมาตรฐาน ลักษณะข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะมี 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ แบบอัตนัย กับแบบปรนัย มุ่งเน้นในการวัดด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย สำหรับการประเมินแบ่งออกเป็น 3 ช่วง คือ การประเมินผลก่อนเรียนการประเมินผลระหว่างเรียน และการประเมินผลรวมสรุป

6.3 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงแนวทาง ขั้นตอนในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ ดังนี้

ยูทช ไกยวรรณ (2552: 9) กล่าวถึงการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์หลักสูตร และการทำตารางวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อกำหนดเนื้อหาพฤติกรรม หรือสมรรถภาพที่ต้องการจะวัดและจำนวนข้อสอบที่จะออกในแต่ละเนื้อหาและแต่ละพฤติกรรม

2. กำหนดรูปแบบของการทดสอบว่าจะเลือกแบบทดสอบใด เช่น แบบทดสอบแบบหลายตัวเลือก หรือแบบทดสอบความเรียง

3. เขียนข้อสอบ โดยใช้วิธีการ ดังนี้

3.1 เขียนข้อความให้สอดคล้องกับพฤติกรรมที่ต้องการจะวัด ตามตารางวิเคราะห์หลักสูตร

3.2 เขียนข้อความคำถามให้ชัดเจน

3.3 ใช้ภาษาที่เหมาะสมกับคุณลักษณะของผู้เรียน

3.4 ควรหลีกเลี่ยงคำถามที่ชี้นำคำตอบ

3.5 เตรียมคำถามให้มากกว่าจำนวนที่ใช้จริง

3.6 เมื่อเขียนคำถามเสร็จแล้ว ควรมีการตรวจสอบโดยตรวจสอบกับหลักเกณฑ์การเขียนคำถามแต่ละแบบที่ใช้ รวมทั้งตรวจสอบความสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ต้องการจะวัด

4. พิมพ์เป็นข้อสอบทั้งฉบับ โดยนำแบบทดสอบที่เขียนไว้แล้วมาพิมพ์เป็นแบบทดสอบมีคำชี้แจง คำอธิบายวิธีการทำข้อสอบ หรือรายละเอียดอื่นๆ ที่จำเป็น

5. ตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบ ข้อสอบข้อใดมีความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.2-0.8 และมีอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป หรือนำไปวิเคราะห์เพื่อหาความเชื่อมั่นต่อไป จาก

ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทำให้เชื่อว่ามีคุณภาพ และสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ใ้กับผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552: 50-52) กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบ ดังนี้

1. การกำหนดจุดมุ่งหมายของการสอน โดยวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อนำมาสู่การออกแบบการเรียนรู้ ซึ่งจะให้ผู้สอนเห็นภาพความสัมพันธ์ของเนื้อหา จะนำไปสู่ความเข้าใจว่าหลักสูตรต้องการให้วัดและประเมินผลหรือสอบอะไร เน้นความสำคัญหรือน้ำหนักของเนื้อหาตรงไหน มากน้อยอย่างไร ผู้สอนจะได้เข้าใจว่าควรใช้วิธีการสอบ ชนิดของเครื่องมือ เวลาที่ใช้สอบ อย่างเป็นลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน

2. การออกแบบการสร้างแบบทดสอบ โดยเริ่มตั้งแต่การวางแผนการสอบว่าจะสอบในช่วงเวลาใด ควรมีการสร้างผังการทดสอบ เพื่อให้การสอบมีความสัมพันธ์กับกิจกรรมการเรียนรู้ และจุดมุ่งหมายการเรียนรู้มีความสัมพันธ์กัน ผู้สอนจะสามารถกำหนดให้จุดมุ่งหมายที่สอบนั้นมีน้ำหนักการวัดและประเมินผลที่เหมาะสม

ตัวอย่าง

แผนผังข้อสอบ (Table of Specification)

วิชา : กลุ่มสาระการเรียนรู้.....ระดับชั้น.....
จุดมุ่งหมายของการทดสอบ.....เวลาที่ใช้ในการสอบ.....

มาตรฐานการ เรียนรู้	ตัวชี้วัด	น้ำหนักรายข้อ	
		ร้อยละ	จำนวนข้อ
1			
	รวม		
2			
	รวม		
	รวมทั้งหมด	100	

3. การเขียนข้อสอบ เป็นการเขียนข้อสอบให้เป็นไปตามเนื้อหา และจำนวนข้อที่กำหนดไว้ในตารางผังข้อสอบ โดยข้อสอบที่เขียนนั้นต้องการผ่านกระบวนการตรวจสอบหาคุณภาพก่อนนำไปใช้จริง เพื่อสร้างความเชื่อมั่นได้ว่าข้อสอบที่สร้างนั้นมีคุณภาพ เชื่อถือได้ จึงวิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบ ซึ่งการหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้

เทคนิคการวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างข้อสอบที่สร้างขึ้นกับตัวชี้วัดที่กำหนด โดยใช้ดัชนี IOC (Index of Item Objective Congruence) มีขั้นตอน ดังนี้

- 3.1 แต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพข้อสอบ อย่างน้อย 3 คน แต่ไม่เกิน 5 คน
- 3.2 ดำเนินการประเมินข้อสอบที่สร้างขึ้น ว่าตรงตามตัวบ่งชี้ที่กำหนดหรือไม่ ว่าใช่ ไม่แน่ใจ หรือไม่ใช่ ลงในแบบที่กำหนด

3.3 สรุปผลการประเมิน โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง IOC มีสูตรในการคำนวณ ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ $\sum R$ แทน ผลรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

ดังนั้น หากมีคณะกรรมการ จำนวน 3 คน และทุกคนมีความเห็นว่าข้อสอบที่สร้างขึ้นสอดคล้องกับตัวชี้วัดที่กำหนด ผลรวมก็จะมีค่ากับ 3 และเมื่อหารด้วยจำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดก็จะมีค่า IOC เท่ากับ 1 ทั้งนี้หากได้ค่า IOC มากกว่า 0.5 ถือว่านำข้อสอบไปใช้ได้

จากแนวคิดของนักการศึกษาดังกล่าว สามารถสรุปขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยเริ่มจากวิเคราะห์หลักสูตร และทำตารางวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อกำหนดขอบเขตสิ่งที่ต้องการจะวัดและจำนวนข้อสอบ ทำการกำหนดรูปแบบของการทดสอบ และเขียนข้อสอบให้สอดคล้องกับพฤติกรรมที่ต้องการจะวัด ตามตารางวิเคราะห์หลักสูตร ทำการตรวจสอบความสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ต้องการจะวัด โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง IOC โดยผู้เชี่ยวชาญไม่น้อยกว่า 3 คน ข้อสอบที่สามารถนำไปใช้ได้ต้องมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป จัดพิมพ์ข้อสอบทั้งหมดแล้ว ทำการตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบข้อสอบที่สามารถนำไปใช้ได้ต้องมีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.2-0.8 และมีอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป หรือนำไปวิเคราะห์เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น

6.4 คุณลักษณะที่ดีของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงคุณลักษณะที่ดีของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ ดังนี้

จำนง พรายแย้มแจ (2531: 29-30) และพวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2538: 41-45 อ้างถึงใน รัศมี ขวัญบุรี, 2548: 34) ได้สรุปว่าแบบทดสอบเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ควรประกอบด้วยลักษณะสำคัญต่อไปนี้

1. มีความเที่ยงตรง (Validity) หมายถึง แบบทดสอบที่สามารถทำหน้าที่วัดสิ่งที่เขาต้องการวัดได้อย่างถูกต้อง ตรงตามจุดมุ่งหมาย สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาและครอบคลุมพฤติกรรมตรงตามที่กำหนดไว้ในตารางวิเคราะห์หลักสูตร หรือจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้ในเนื้อหาแต่ละหน่วยได้อย่างครบถ้วน
 2. มีความเชื่อมั่น (Reliability) หมายถึง แบบทดสอบที่สามารถให้ผลคงที่ไม่ว่าจะนำไปสอบวัดกี่ครั้งก็ตาม
 3. ความเป็นปรนัย (Objectivity) คือ มีคุณสมบัติ ต่อไปนี้ คำถามมีความชัดเจน เข้าใจตรงกัน ต้องตรวจให้คะแนนตรงกัน คือมีมาตรฐานการให้คะแนนที่ชัดเจน ทำให้ผู้ตรวจไม่ว่าใครก็ตาม ตรวจให้คะแนนได้ตรงกัน การแปลความหมายแบบตรงกัน กล่าวคือคะแนนที่ได้บอกสถานภาพของผู้สอบได้ตรงกัน
 4. มีการถามลึก (Searching) หมายถึง คำถามจะไม่ถามเพียงความรู้ ความจำตามตำรา หรือถามที่ครูสอน แต่ต้องให้เด็กนำความรู้ไปวิเคราะห์ วิचारณ์ และใช้ในสถานการณ์จริงๆ
 5. มีความยุติธรรม (Fair) หมายถึง ข้อคำถามและข้อสอบนั้นจะต้องไม่มีช่องทางแนะให้เด็กใช้ไหวพริบในการเอาได้ถูก และไม่เปิดโอกาสให้เด็กเกียจคร้านตอบได้ นั่นคือข้อสอบต้องครอบคลุมทั้งเนื้อหาวิชา และสมรรถภาพสมอง
 6. มีลักษณะกระตุ้น เป็นแบบอย่างที่ดี (Exemplary) หมายถึง ข้อสอบจะต้องประกอบด้วยคำถามที่จะสร้าง เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้เรียน ไม่ควรถามสิ่งที่เป็นตัวอย่างที่ไม่เหมาะสมไม่ควรปฏิบัติ
 7. มีอำนาจจำแนก (Discrimination) หมายถึง ข้อสอบนั้นสามารถแยกเด็กเก่งและเด็กอ่อนออกจากกันได้จริง
 8. มีความยาก (Difficulty) พอเหมาะ คือ ข้อสอบนั้นจะต้องไม่ยากเกินไปและง่ายเกินไป ผลการทดสอบโดยเฉลี่ยควรเท่ากับหรือสูงกว่า 50% ของคะแนนเต็มเล็กน้อย
 9. มีลักษณะเฉพาะเจาะจง (Definite) คือ ตั้งคำถามและคำตอบที่มุ่งถามเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างชัดเจน ไม่กำกวม ไม่ถามแบบครอบจักรวาล
 10. มีประสิทธิภาพ (Efficiency) คือ สามารถให้คะแนนที่เที่ยงตรง และเชื่อถือได้มากที่สุดภายในเวลาที่สอบน้อยที่สุด ใช้แรงงานและเงินทุนน้อยที่สุด
- พรเพ็ญ ฤทธิสัน (2554: 1, อ้างถึงใน มุน สารสิน 2558: 61-62) กล่าวถึงคุณลักษณะที่ดีของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ ดังนี้

1. ความเชื่อมั่น (Reliability) เป็นความคงเส้นคงวาของคะแนนที่ได้จากการทดสอบโดยใช้แบบทดสอบนั้นหลาย ๆ ครั้งกับผู้เข้าสอบกลุ่มเดียวกัน ความเชื่อมั่นเป็นคุณภาพของแบบทดสอบทั้งฉบับ มีค่าตั้งแต่ 0-1 โดยมีแนวทางในการพิจารณา คือ ถ้าความเชื่อมั่นมากกว่าหรือเท่ากับ 0.70 แสดงว่าความเชื่อถือยอมรับได้

2. ความเที่ยงตรง (Validity) เป็นความสอดคล้องของแบบทดสอบกับวัตถุประสงค์ในการวัด คือวัดได้ตรงกับสิ่งที่ต้องการจะวัด ความเที่ยงตรงแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ความเที่ยงตรงตามเกณฑ์ (Criterion-Related Validity) เป็นคุณสมบัติของแบบทดสอบที่สามารถนำคะแนนจากการทดสอบนั้นมาใช้ในการพยากรณ์ผลการเรียนได้ตามความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) เป็นคุณสมบัติของแบบทดสอบที่สามารถวัดสมรรถภาพของสมองด้านต่าง ๆ ได้

3. ความเป็นปรนัย (Objectivity) เป็นคุณสมบัติของแบบทดสอบ 3 ประเภท คือ อ่านแล้วเข้าใจตรงกัน การตรวจให้คะแนนตรงกัน และการแปลความหมายของคะแนนตรงกัน

4. ความยาก (Difficulty) เป็นสัดส่วนของจำนวนผู้ทำข้อสอบถูกต้องกับจำนวนผู้เข้าสอบทั้งหมด ความยากมีค่าตั้งแต่ 0-1 ใช้สัญลักษณ์ p แทนความยาก

5. อำนาจจำแนก (Discrimination) เป็นประสิทธิภาพของข้อสอบในการจำแนกเด็กเก่งออกจากเด็กอ่อน อำนาจจำแนกมีค่าตั้งแต่ -1 ถึง +1 ใช้สัญลักษณ์ r แทนอำนาจจำแนก

จากแนวคิดของนักการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น สรุปถึงคุณลักษณะที่ดีของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่าควรประกอบด้วย ความเที่ยงตรง มีความเชื่อมั่นมากกว่าหรือเท่ากับ 0.70 มีความเป็นปรนัยเชื่อถือได้คำถามถามลึกทำทนายให้ผู้เรียนคิด มีความยุติธรรม มีอำนาจจำแนก ยากง่ายพอเหมาะ มีลักษณะเฉพาะเจาะจง และมีประสิทธิภาพ

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยประยุกต์องค์ความรู้ที่ได้ทบทวนมา จัดทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยเริ่มจากการวิเคราะห์หลักสูตร กำหนดสัดส่วนจำนวนแบบทดสอบให้เหมาะสม ครอบคลุมเนื้อหาตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระเศรษฐศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 สร้างแผนผังข้อสอบ ดังนี้

แผนผังข้อสอบ

วิชาสังคมศึกษา : กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1-3

จุดมุ่งหมายของการทดสอบ : เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน
เวลาที่ใช้ในการสอบ 50 นาที

มาตรฐานการ เรียนรู้	ตัวชี้วัด	น้ำหนักรายข้อ	
		ร้อยละ	จำนวนข้อ
ส 3.1	ป.1/2	20	8
	ป.2/2	20	8
	ป.2/3	20	8
	ป.2/4	20	8
	ป.3/2	20	8
	รวม 5 ตัวชี้วัด	100	40

โดยจัดทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน ฉบับละ 40 ข้อ ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน หาค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างข้อสอบที่สร้างขึ้นกับตัวชี้วัดที่กำหนด โดยใช้ดัชนี IOC โดยเลือกใช้เฉพาะข้อสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป หลังจากนั้นจัดพิมพ์ข้อสอบเพื่อนำไปทำการตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบ หาค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนก และวิเคราะห์เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของข้อสอบทั้งฉบับ เมื่อได้ข้อสอบที่สมบูรณ์แล้ว นำไปใช้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของผู้เรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน

7. บริบทของโรงเรียนบ้านหนองบอน

โรงเรียนบ้านหนองบอน เป็นโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในเขตชนบท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 เปิดทำการสอนตั้งแต่ปี 2509 ณ หมู่ 4 ตำบลนากลาง อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา โดยคณะกรรมการพร้อมด้วยกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการสถานศึกษาและประชาชนในหมู่บ้าน ร่วมกันบริจาคเงินและจัดหาวัสดุในการก่อสร้าง มี

เนื้อที่ประมาณ 11 ไร่ 2 งาน 40 ตารางวา เปิดเรียนวันแรกมีนักเรียน 47 คน เปิดสอนตั้งแต่ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในปัจจุบันจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2558 มีนักเรียนจำนวนทั้งหมด 37 คน รวม 8 ห้องเรียน มีบุคลากรทางการศึกษา รวม 5 คน เป็นผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน ครู 3 คน นักการภารโรง 1 คน จบการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 1 คน ระดับปริญญาตรี จำนวน 3 คน และต่ำกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน 1 คน ประสบการณ์การสอนโดยเฉลี่ย 25 ปี

ด้านอาคารสถานที่ มีอาคารเรียน จำนวน 1 หลัง อาคารประกอบ จำนวน 2 หลัง ส้วม 2 หลัง สนามเด็กเล่น 1สนาม สนามฟุตบอล 1 สนามและสนามวอลเลย์บอล 1 สนาม

สภาพชุมชนรอบบริเวณโรงเรียนมีลักษณะเป็นพื้นที่ราบ พื้นที่ทำการเกษตร สภาพภูมิอากาศเปลี่ยนแปลงตามฤดูกาล เป็นชุมชนกึ่งชนบท มีประชากรประมาณ 240 คน บริเวณใกล้เคียงโดยรอบโรงเรียน ได้แก่ โรงงานอุตสาหกรรมและฟาร์มไก่ขนาดใหญ่ อาชีพหลักของชุมชน คือ อาชีพทางการเกษตร ได้แก่ ทำนา ปลูกมัน ปลูกอ้อย ปลูกข้าวโพด ปลูกผัก เลี้ยงสัตว์ มีบางครัวเรือนที่ประกอบอาชีพค้าขายและรับจ้างทั่วไปส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ประเพณีศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เป็นที่รู้จักโดยทั่วไป คือ บุญข้าวสาทร เข้าพรรษา ออกพรรษา ลอยกระทง สงกรานต์ผู้ปกครองส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับประถมศึกษา อาชีพหลัก คือ การเกษตรฐานะทางเศรษฐกิจรายได้โดยเฉลี่ยต่อครอบครัวต่อปี 40,000 บาท จำนวนคนเฉลี่ยต่อครอบครัว 4 คน

จุดเด่นของโรงเรียนบ้านหนองบอน คือ อยู่ใกล้ถนนมิตรภาพและสถานประกอบการ โรงงานอุตสาหกรรม สามารถนำนักเรียนไปศึกษายังแหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียนได้โดยสะดวกและได้รับการสนับสนุนจากสถานประกอบการเป็นอย่างดี ชุมชน ผู้ปกครอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความร่วมมือช่วยเหลือสนับสนุนเป็นอย่างดี แต่มีข้อจำกัดคือ อยู่ในชุมชนขนาดเล็ก ประชากรในชุมชนมีจำนวนน้อยจึงทำให้มีจำนวนนักเรียนน้อยครูผู้สอนต้องสอนประจำชั้นหลายชั้น โดยสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เนื่องจากมีครูไม่ครบชั้น และในขณะเดียวกันต้องทำหน้าที่งานเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา งานนโยบาย และหน้าที่ของกลุ่มประสานงานของเขตพื้นที่การศึกษา

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

8.1 งานวิจัยที่เกี่ยวกับชุดการเรียนรู้

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวกับชุดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

มุน สารสิน (2558) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ผลการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่าชุดการเรียนรู้โดยภาพรวมมีประสิทธิภาพเท่ากับ $83.93/81.16$ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ $80/80$ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นิตติยา กัณหา (2554) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น จังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาชุดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ $84.06/88.88$ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลังเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เลิศศิริ เต็มเปี่ยม (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทักษะภูมิศาสตร์ ด้วยการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสารสิทธิ์พิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า ผลการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่สอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กรรณิการ์ หุ่นทอง (2551) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดนครสวรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า ชุดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ $80.11/88.53$ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวกับชุดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

กิลส์ (Giles 1975, อ้างถึงใน พนารัตน์ ศรีปัญญากร 2553: 62-63) ได้ทำการวิจัยเชิงคุณค่าของชุดการเรียนรู้แบบศูนย์การเรียน ในระดับประถมศึกษา พบว่าชุดการเรียนรู้แบบศูนย์การเรียน ช่วยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับประสบการณ์จากกิจกรรมและสื่อการเรียนการสอนแบบต่าง ๆ ที่ครูจัดไว้ให้ เป็นการสนองความต้องการของนักเรียน ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น

มีความคิดสร้างสรรค์เพิ่มมากขึ้น ส่วนการสอนตามปกติได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปตามแผนการสอนที่กำหนดไว้ ครูผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้บรรยาย อธิบาย ควบคุม ให้เป็นไปตามแผนการสอน โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล นักเรียนไม่มีอิสระต่อการทำกิจกรรม ทำให้นักเรียนไม่มีความกระตือรือร้น และไม่มีความอยากรู้อยากเห็นในสิ่งที่เรียนในบทหนึ่ง ๆ

แอนเดอร์สัน (Anderson 1982, อ้างถึงในเลิศศิริ เต็มเปี่ยม 2554: 65-66) ได้สร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อหาประสิทธิภาพที่ตั้งไว้ และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ในระดับประถมศึกษา โดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกับการสอนแบบบรรยาย ผลการวิจัยพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ จากกลุ่มที่สอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ การวางแผนการสอนและวิธีสอน แต่ไม่มีความแตกต่างกันด้านทัศนคติที่มีต่อวิชาสังคมศึกษา และผู้เรียนโดยมากชอบชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

8.2 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น

พิสิษฐ์กุล กำลังศิลป์ (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลการใช้ชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่จัดชั้นเรียนแบบคละชั้น ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ มีประสิทธิภาพ 81.74/81.01 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังใช้ชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ สูงกว่าก่อนใช้ชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

รังสรรค์ หมั่นไธสง (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นภายใต้สภาวะการขาดแคลนครูผู้สอนของโรงเรียนบ้านดอนไชย ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนบ้านดอนไชยจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้น โดยจัดห้องเรียนเป็น 2 ห้อง ห้องเรียนแรกเป็นห้องเรียนคละชั้นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 และอีกห้องหนึ่งเป็นห้องเรียนคละชั้นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ครูสอนเนื้อหาทีละชั้นจากชั้นที่ต่ำกว่าไปหาชั้นที่สูงกว่า ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนส่วนมากอยู่ในระดับดี ครู ผู้ปกครองนักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษามีความคิดเห็นในทางบวกด้านการวางแผนและเตรียมการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและด้านบรรยากาศ

วิจิตร ทองโคกสี (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้สำหรับนักเรียนคละชั้น ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีคะแนนผลการเรียนรู้ ร้อยละ 74.88 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75.00 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีคะแนนผล

การเรียนรู้ ร้อยละ 75.25 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 81.82 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 70/70 ทั้ง 2 ระดับ

ไชยันต์ หงส์มาลา (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โรงเรียนบ้านขามหนองแวง ที่จัดชั้นเรียนแบบคละชั้น ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีคะแนนเฉลี่ย 22.00 คิดเป็นร้อยละ 73.33 จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 100 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ย 21.67 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.80 คิดเป็นร้อยละ 72.22 จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 83.33 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 70/70

กฤติยาภรณ์ นุชกระโทก (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้การเรียนรู้แบบคละชั้นในการเรียนการสอน เรื่อง รูปเรขาคณิต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และ 3 โรงเรียนบ้านกะพี้ จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 ที่โรงเรียนตั้งไว้ โดยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 85.35 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5.50 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 89.73 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.44

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นไว้ ดังนี้

Stuart (2006: 12-26, อ้างถึงใน แสวง ทอนศรี 2556: 98) ทำการวิจัยเรื่องเรียนรวมและการสอนนักเรียนที่เรียนระดับต่างกัน นักเรียนอายุ 6-9 ปี จำนวน 42 คน โดยใช้ครูร่วมกันสอน (Co-teaching) โดยที่ครูช่วยกันสอนและดูแลทั้งนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและนักเรียนที่ปกติที่เรียนรวมกัน ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนการสอนภายใต้ปรัชญาของการเรียนรวม คือนักเรียนทุกคนจะต้องได้รับการตอบสนองตามความต้องการของแต่ละบุคคลมากกว่าการได้รับการสอนเหมือนกัน ครูมีความเชื่อว่านักเรียนทั้งที่เป็นนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ และนักเรียนทั่วไป ต่างเป็นสมาชิกของห้องเรียนที่จะได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน การจัดห้องเรียนแบบคละชั้นสามชั้นปีเป็นการขยายขอบเขตในการช่วยเหลือให้เด็กได้เรียนรู้กับเพื่อนได้ดียิ่งขึ้น

Dodendorf (1983: 99-104 อ้างถึงใน แสวง ทอนศรี 2556: 99-100) ได้ดำเนินการศึกษาวิจัยโดยจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นในโรงเรียนชนบททางภาคตะวันตกตอนกลางของสหรัฐอเมริกา มีนักเรียน 35 คน การจัดชั้นเรียนแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 ห้อง ห้องแรกเป็นอนุบาลถึงเกรด 4 ส่วนอีกห้องหนึ่งเกรด 5-เกรด 8 หลังจากนั้นทำการสังเกตและใช้

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แล้วเปรียบเทียบกับโรงเรียนในเมือง ข้อมูลจากการสังเกตปรากฏออกมา 5 ลักษณะ ดังนี้ 1) งานประจำในห้องเรียนเป็นงานประจำวันของนักเรียนเริ่มจากการตรวจสอบสมุดการบ้านให้เรียบร้อย พบกลุ่มไปห้องสมุด เล่าเรื่อง 2) เรียนรู้เป็นกลุ่มนักเรียนแต่ละระดับพบครูวันละครั้ง เมื่อนักเรียนต้องการความช่วยเหลือ เขาอาจขอความช่วยเหลือจากนักเรียนที่มีอายุมากกว่าก่อนแล้วจึงค่อยพบครู 3) การพึ่งพาอาศัยกัน ในห้องเรียนพบว่านักเรียนที่มีอายุน้อยกว่าได้รับการช่วยเหลือจากนักเรียนที่มีอายุมากกว่า 4) ความเป็นอิสระ จากการสังเกตนิสัยการทำงาน of นักเรียนพบว่านักเรียนมีวินัยในการทำงานสูง นักเรียนรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย และทันตามเวลาที่กำหนด 5) การมีส่วนร่วมของสังคม สมาชิกในสังคมมาพบปะและเยี่ยมโรงเรียนบ่อย ๆ บางครั้งผู้ปกครองทำอาหารเที่ยงมาให้ให้นักเรียนรับประทานที่โรงเรียนและวางแผนสังสรรค์กันในวันหยุด ความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียนแยกกันไม่ออก นักเรียนเจตคติที่ดีต่อเพื่อนใหม่ นักเรียนที่โตกว่าจะช่วยเหลือน้องอย่างอบอุ่นและอธิบายว่าทำงานอย่างไรบ้าง ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นเป็นที่พบใจสำหรับโรงเรียนในชนบทส่วนในด้านวิชาการนั้นมีความใกล้เคียงกับโรงเรียนในเมือง ในด้านบรรยากาศชั้นเรียนและความสัมพันธ์ทางสังคม ผู้วิจัยเรื่องนี้ อธิบายว่า มีข้อได้เปรียบหลายประการสำหรับนักเรียนและผู้ปกครองในโรงเรียนชนบท เพราะเป็นโรงเรียนเป็นภาพสะท้อนค่านิยมในชุมชน ค่านิยมที่สอดคล้องกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน จะทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย จากการศึกษาของโดเคนดอร์ฟ เขาได้แนะนำว่าการจัดห้องเรียนแบบคละชั้น สามารถจัดได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งด้านสังคมและวิชาการ แต่ทั้งนี้ยังขึ้นอยู่กับความสามารถของครูในการจัดรูปแบบการสอน เช่น การสอนแบบร่วมมือ การสอนแบบรายบุคคล และการจูงใจให้ผู้เรียนต่อการเรียน

MacGregor (1991, อ้างถึงใน รังสรรค์ หมั่นไฉ่ 2554: 54) ได้ศึกษาเรื่องห้องเรียนคละชั้นที่ฮัตเตอร์ไรท์ พบว่าวัตถุประสงค์ของการศึกษาคั้งนี้เป็นการตรวจสอบลักษณะของโรงเรียนโคโลนิ ฮัตเตอร์ไรท์ ภาระบวณการศึกษาของฮัตเตอร์ไรท์ บริเชอร์นเป็นเอกลักษณ์สำหรับการคละชั้น ในความหลากหลายทางความสนใจนำแบบสัมภษณ์และการสังเกตมาประยุกต์ใช้ในการเชื่อมโยงข้อมูลจากเจ็ดโรงเรียนฮัตเตอร์ไรท์ ในเขตของเลทบริทท์ การศึกษาวิจัยพบสิ่งที่น่าสนใจและท้าทายเป็นอย่างยิ่งของครูอังกฤษ ในห้องเรียนที่เก่าสาขาวิชาที่สอนให้กับนักเรียนชั้นประถมแปดชั้น ครูผู้สอนได้มีการพัฒนากลยุทธ์สำหรับนวัตกรรมที่ประสบความสำเร็จและความก้าวหน้าอย่างเด่นชัดในสภาพ แวดล้อมเช่นนี้ การศึกษาตรวจสอบด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน รวมทั้งการจัดเวลาของครู การบริหาร การให้ระดับผลการเรียน ข้อจำกัด การบ้าน การเรียนการสอน สิทธิเด็ก หลักสูตรและระบบโครงการ 3-ฮัตเตอร์ไรท์ อีโอเอฟ ประวัติศาสตร์ ความเชื่อวิถีชีวิตและภาระบวณการศึกษาของฮัตเตอร์ไรท์ บริเชอร์น ส่งผลผลการค้นพบหลาย

ข้อเสนอแนะ สรุปการศึกษาที่สำคัญคือความจำเป็นในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ต้องพัฒนาครูที่มีความเชี่ยวชาญในการจัดห้องเรียนคละชั้นที่มีความหลากหลายทางความสนใจ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนในห้องเรียนแบบคละชั้น โดยใช้หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหาสาระ เป็นรูปแบบในการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ สามารถเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้จริง

จากการศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นที่กล่าวมาทั้งหมดผู้วิจัยได้ประยุกต์องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา ทบทวนวรรณกรรม โดยผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองบอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระเศรษฐศาสตร์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ทำการบูรณาการเนื้อหา โดยหลอมรวมเนื้อหาในสาระการเรียนรู้แกนกลางของชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 รวมเข้าไว้ด้วยกัน โดยเนื้อหาประกอบด้วย ความหมาย ที่มาของรายได้และรายจ่ายของตนเองและครอบครัว การวางแผนการใช้จ่ายเงินในชีวิตประจำวัน การออม การทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของตนเองอย่างง่าย ๆ วิเคราะห์การใช้จ่ายของตนเอง ผลดีของการใช้จ่ายที่เหมาะสมกับรายได้และการออม รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ และน้อมนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ มาสอดแทรกไว้ในเนื้อหาด้วย แล้วกำหนดเป็นหน่วยการเรียนรู้ใหม่ ตั้งชื่อว่า สุขใจใช้จ่ายพอเพียง หลังจากนั้นจึงนำเนื้อหาที่ได้ดังกล่าว จัดทำเป็นชุดการเรียนรู้ จำนวน 8 ชุด ประกอบด้วยชุดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การใช้จ่ายเงินตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ชุดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การออม ชุดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การวางแผนทางการเงิน ชุดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง รายได้และรายจ่ายของตนเอง ชุดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง รายได้และรายจ่ายของครอบครัว ชุดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง รายรับ-รายจ่ายที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม ชุดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง การทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย และชุดการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง การวิเคราะห์การใช้จ่ายด้วยบัญชีรายรับ-รายจ่าย โดยในชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง ประกอบด้วยจุดประสงค์การเรียนรู้ ขั้นตอนในการใช้ชุดการเรียนรู้ ใบความรู้ แบบฝึกหัด และเฉลยแบบฝึกหัดแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน และเฉลยแบบทดสอบ สำหรับการพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง ผู้วิจัยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ ปรับปรุงแก้ไข แล้วทำการหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ โดยนำไปทดลองแบบเดี่ยว ทดลองแบบกลุ่ม และทดลองภาคสนาม กำหนดเกณฑ์ในการหาประสิทธิภาพคือ 80/80 และกำหนดเกณฑ์ค่าความคลาดเคลื่อนไว้ไม่เกินร้อยละ 2.5 ปรับปรุงแก้ไขจนได้ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อนำไปใช้ในการ

วิจัย สำหรับบริบทของโรงเรียนบ้านหนองบอนเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ครูผู้สอนไม่ครบชั้น จึงใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น โดยคละชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ให้เรียนในห้องเดียวกัน เรียนรู้เป็นกลุ่มโดยคละความสามารถ และคละระดับชั้น เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาเรียนรู้ด้วยกระบวนการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ส่งเสริมระบบที่ช่วยน้อง เสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ให้กับผู้เรียน โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้คอยให้คำแนะนำปรึกษา และอำนวยความสะดวกในการเรียนให้กับผู้เรียน จากเหตุผลที่กล่าวมาทั้งหมดจึงนำมาสู่การทำวิจัยเรื่อง ผลการใช้ชุดการเรียนรู้เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนบ้านหนองบอน จังหวัดนครราชสีมา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน โดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียงสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนบ้านหนองบอน จังหวัดนครราชสีมา โดยมีขั้นตอนการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จังหวัดนครราชสีมา

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนบ้านหนองบอน จังหวัดนครราชสีมา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 12 คน โดยการสุ่มแบบกลุ่ม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ในครั้งนี้ ได้แก่

2.1.1 แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ชุดการเรียนรู้เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง จำนวน 8 แผน เวลา 10 ชั่วโมง

2.1.2 ชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง จำนวน 8 ชุด ดังนี้

- ชุดที่ 1 เรื่อง การใช้จ่ายเงินตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- ชุดที่ 2 เรื่อง การออม
- ชุดที่ 3 เรื่อง การวางแผนทางการเงิน
- ชุดที่ 4 เรื่อง รายได้และรายจ่ายของตนเอง

ชุดที่ 5 เรื่อง รายได้และรายจ่ายของครอบครัว

ชุดที่ 6 เรื่อง รายรับ-รายจ่ายที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม

ชุดที่ 7 เรื่อง การทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย

ชุดที่ 8 เรื่อง การวิเคราะห์การใช้จ่ายด้วยบัญชีรายรับ-รายจ่าย

2.1.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง เป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือกฉบับละ 20 ข้อ

2.2 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

2.2.1 การสร้างและหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

1) ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง คุณภาพผู้เรียน

2) ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองบอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เกี่ยวกับโครงสร้าง เนื้อหาสาระ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เวลาเรียน การวัดและประเมินผล

3) ศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

4) กำหนดโครงสร้างแล้วดำเนินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ Backward Design ซึ่งจัดทำเป็นแผนการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โดยอิงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด แล้วทำการบูรณาการเนื้อหาจากสาระการเรียนรู้แกนกลางหลอมรวมเข้าไว้ด้วยกัน

5) นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ เพื่อตรวจสอบ เสนอแนะในด้านจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม การวัดและประเมินผล แต่ละกิจกรรม แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระเสนอแนะ

6) นำแผนการจัดการเรียนรู้ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหาและข้อเสนอแนะในด้านมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล

7) นำแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ได้จากการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน มาหาค่าเฉลี่ยผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 8 ชุด โดยผู้เชี่ยวชาญประเมินโดยใช้

เกณฑ์การให้คะแนนตามแบบประเมินของลิเคิร์ต (Likert) เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ เหมาะสมมากที่สุด เหมาะสมที่สุด เหมาะสมปานกลาง เหมาะสมน้อย เหมาะสมน้อยที่สุด ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00	แปลความว่า	เหมาะสมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50	แปลความว่า	เหมาะสมมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	แปลความว่า	เหมาะสมปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	แปลความว่า	เหมาะสมน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50	แปลความว่า	เหมาะสมน้อยที่สุด

8) นำแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ผู้เชี่ยวชาญประเมินทั้ง 3 คน มาหาค่าเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด (2553: 121) ที่ยึดเกณฑ์คะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป เป็นเกณฑ์ตัดสิน ผลปรากฏว่าผ่านเกณฑ์การประเมินทุกรายการ และมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.79 แสดงว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสม อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด (รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก ง) สามารถนำไปใช้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่างได้

9) จัดพิมพ์แผนการจัดการเรียนรู้ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนบ้านหนองบอน ตำบลนากลาง อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558

2.2.2 การสร้างและหาคุณภาพของชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

1) ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้แกนกลาง และคุณภาพผู้เรียน

2) ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองบอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เกี่ยวกับโครงสร้าง เนื้อหา เวลาเรียน การวัดและประเมินผล

3) ศึกษาทฤษฎีและรูปแบบของการสร้างชุดการเรียนรู้ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4) จัดแบ่งสาระการเรียนรู้ออกเป็นเรื่องย่อย ๆ จำนวน 8 เรื่อง และกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง หลังจากนั้นดำเนินการสร้างชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง จำนวน 8 ชุด

5) นำชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง จำนวน 8 ชุด ที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาชั้นคว่ำอิสระ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา โครงสร้างและภาษา มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ กิจกรรม การวัดและประเมินผลในแต่ละกิจกรรม แล้วนำไปแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

6) นำชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง จำนวน 8 ชุด ที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม เพื่อตรวจสอบในด้านความเที่ยงตรงตามโครงสร้างและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญประเมินโดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนตามแบบประเมินของลิเคิร์ต (Likert) เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

7) นำชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง จำนวน 8 ชุด ที่ผู้เชี่ยวชาญประเมินมาหาค่าเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด (2553: 121) ที่ยึดเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป เป็นเกณฑ์ตัดสิน ผลปรากฏว่าผ่านเกณฑ์การประเมินทุกรายการ และมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.63 แสดงว่าชุดการเรียนรู้มีความเหมาะสม อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด (รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก ง) สามารถนำไปใช้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่างได้

8) นำชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง จำนวน 8 ชุด ไปดำเนินการตรวจสอบเพื่อหาประสิทธิภาพตามขั้นตอน ดังนี้ (รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก ง)

(1) การทดลองแบบเดี่ยว (1:1) ดำเนินการโดยนำชุดการเรียนรู้ไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนกิริวัฒน์ศักดิ์ ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ นักเรียน 6 คน (ที่ไม่เคยเรียนเรื่องนี้มาก่อน) เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ระดับชั้นละ 2 คน โดยวัดความสามารถ เก่ง ปานกลาง และอ่อน สังเกตและบันทึกพฤติกรรมของผู้เรียนในขณะที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ ข้อบกพร่องที่พบคือ เวลาในการทำแต่ละแบบฝึกหัดยังไม่เหมาะสม จึงได้นำไปปรับปรุงแก้ไข ซึ่งผลปรากฏว่าได้ค่าประสิทธิภาพ เท่ากับ 75.42/73.33 (รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก จ)

(2) การทดลองแบบกลุ่ม (1:10) ดำเนินการโดยนำชุดการเรียนรู้ที่ได้รับการปรับปรุงจากการทดลองแบบเดี่ยว ไปทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนกิริวัฒน์ศักดิ์ ซึ่งไม่ใช่กลุ่มทดลองแบบเดี่ยว โดยใช้ นักเรียน 9 คน เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ระดับชั้นละ 3 คน โดยวัดความสามารถ เก่ง ปานกลาง และอ่อน สังเกตและบันทึกพฤติกรรมของผู้เรียนในขณะที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ ข้อบกพร่องที่พบคือ กลุ่มอ่อนอ่านไม่คล่องจึงทำให้รู้สึกเบื่อหน่าย ไม่อยากเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ ผู้วิจัยจึงจัดกลุ่มโดยวัดความสามารถ เก่ง ปานกลาง และอ่อน เพื่อให้เกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จากนั้นจึงนำข้อมูล

ที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข ซึ่งผลปรากฏว่าได้ค่าประสิทธิภาพ เท่ากับ 78.61/79.44 (รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก จ)

(3) การทดลองแบบภาคสนาม (1:100) ดำเนินการโดยนำชุดการเรียนรู้ที่ได้รับการปรับปรุงจากการทดลองแบบกลุ่ม ไปทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนกิริวัฒน์ศักดิ์ ซึ่งไม่ใช่กลุ่มทดลองแบบเดี่ยว และแบบกลุ่ม โดยใช้ นักเรียน 30 คน เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ระดับชั้นละ 10 คน โดยความสามารถ เก่ง ปานกลาง และอ่อน เสมือนการใช้ทดลองจริงแต่ไม่ใช่ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง สังเกตและบันทึกพฤติกรรมของผู้เรียนในขณะที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยจัดกลุ่มโดยความสามารถ เก่ง ปานกลาง และอ่อน เพื่อให้เกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข ซึ่งผลปรากฏว่าได้ค่าประสิทธิภาพ เท่ากับ 81.58/82.00 (รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก จ)

9) นำชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง จำนวน 8 ชุด ที่ผ่านการทดลองและมีคุณภาพตามเกณฑ์ 80/80 ที่ปรับปรุงแล้วไปจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนบ้านหนองบอน ตำบลนากลาง อำเภอ สูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ซึ่งเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 12 คน

2.2.3 การสร้างและหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

1) ศึกษาทฤษฎีและวิธีสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เทคนิคการเขียนข้อสอบ และศึกษาการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์แบบอิงเกณฑ์ จากหนังสือ การวิจัยเบื้องต้นของบุญชม ศรีสะอาด (2553:56-74)

2) ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้แกนกลาง และการประเมินผลการเรียน

3) สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก โดยกำหนดสัดส่วนจำนวนแบบทดสอบให้เหมาะสม ครอบคลุมเนื้อหาตามมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด โดยแยกเป็นข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน จำนวน 40 ข้อ และข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน จำนวน 40 ข้อ

4) นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ เพื่อพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงแก้ไข แล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม เพื่อพิจารณา

ความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นการหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence) หรือ IOC โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดไม่ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้

นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ผู้เชี่ยวชาญประเมินทั้ง 3 คน มาหาค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อ โดยใช้เกณฑ์ของสมนึก ภัททิยธนี (2549:220) เมื่อ IOC มีค่า 0.50 ขึ้นไป แสดงว่าจุดประสงค์การเรียนรู้นั้นสอดคล้องกับเนื้อหา หรือแบบทดสอบนั้นวัดได้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ปรากฏว่าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป จำนวน 40 ข้อ มีค่า IOC ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนทั้งฉบับเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป จำนวน 40 ข้อ มีค่า IOC ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนทั้งฉบับเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 (รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก ง)

5) นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหนองบอน อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 6 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง และเคยเรียนเรื่องนี้มาแล้ว เพื่อตรวจสอบหาค่าความยากและอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ

6) นำกระดาษคำตอบที่นักเรียนสอบเสร็จแล้วมาตรวจให้คะแนน โดยตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดหรือไม่ตอบ หรือตอบมากกว่า 1 ข้อ ให้ 0 คะแนน

7) นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบทดสอบโดยการกำหนดคุณลักษณะเพื่อประเมินตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(1) หาค่าความยากและอำนาจจำแนกรายข้อ โดยคัดเลือกข้อสอบก่อนเรียน และหลังเรียน ที่มีค่าความยากรายข้อตั้งแต่ .20 ถึง .80 และค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ .20 ถึง 1.00 ผลปรากฏว่ามีข้อสอบก่อนเรียนที่เข้าเกณฑ์ จำนวน 23 ข้อ ส่วนข้อสอบหลังเรียนที่เข้าเกณฑ์มีจำนวน 21 ข้อ (รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก ง)

(2) คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากและค่าอำนาจจำแนกที่เข้าเกณฑ์ไว้จำนวนอย่างละ 20 ข้อ แล้วนำไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีของโลเวท (Lovett) (อ้างถึงในบุญชม ศรีสะอาด 2553: 112) ผลปรากฏว่าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90 (จุดตัดของคะแนน = 23 จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน)

และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 (จุดตัดของคะแนน = 22 จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน) (รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก ง)

(3) จัดพิมพ์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน และหลังเรียน เป็นฉบับจริง เพื่อนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนบ้านหนองบอน ตำบลนากลาง อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง ใช้แบบแผนการวิจัยกลุ่มเดียวสอบก่อนและสอบหลัง (One Group Pretest – Posttest Design) ของลี้วัน สายยศ และอังคณา สายยศ (2538: 249) ซึ่งมีรูปแบบ ดังนี้

ทดสอบก่อนเรียน	ทดลอง	ทดสอบหลังเรียน
T ₁	X	T ₂

T₁ แทน การทดสอบก่อนเรียน

T₂ แทน การทดสอบหลังเรียน

X แทน การสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้

3.2 การดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การดำเนินการศึกษาค้นคว้ามีขั้นตอนดังนี้

3.2.1 **ทำการทดสอบก่อนเรียนกับกลุ่มทดลอง** โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนเรื่อง สุขใจใจง่ายพอเพียง จำนวน 20 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดสอบนักเรียนด้วยตนเอง

3.2.2 **ดำเนินการสอนนักเรียนกับกลุ่มทดลอง** ตามแผนการจัดการเรียนรู้ และชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใจง่ายพอเพียง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3.2.3 **ดำเนินการทดสอบหลังเรียนกับกลุ่มทดลอง** หลังจากที่เรียนเนื้อหาจากชุดการเรียนรู้จบแล้ว เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง จำนวน 20 ข้อ

3.3 ระยะเวลาในการทดลอง

ในการทดลองครั้งนี้ กำหนดให้กลุ่มตัวอย่างเรียนและทำกิจกรรมจากชุดการเรียนรู้ โดยดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โดยกำหนดการทดลอง สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งหมด 10 ชั่วโมง

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ มีการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอนดังนี้

3.4.1 **ทำแบบทดสอบก่อนเรียน** ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง จำนวน 20 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แล้วตรวจเก็บบันทึกคะแนนไว้

3.4.2 **ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้** โดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง จำนวน 8 ชุดโดยมีการศึกษาใบความรู้ ทำแบบฝึกหัดแบบทดสอบย่อยในแต่ละเรื่องย่อย จนครบทุกชุด

3.4.3 **ทำแบบทดสอบหลังเรียน** ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง จำนวน 20 ข้อ ซึ่งเป็นคนละชุดกับแบบทดสอบก่อนเรียน แล้วตรวจเก็บบันทึกคะแนนไว้

3.4.4 **ทำการตรวจสอบผลการทดสอบวัดผลการเรียนรู้** ที่มีต่อการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียงแล้วนำมาวิเคราะห์ค่าทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 สถิติพื้นฐาน

4.1.1 **การหาค่าร้อยละ (Percentage) ของคะแนน** ใช้สูตรของบุญชม ศรีสะอาด (2553: 122)

$$p = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ

f	แทน	ความถี่ที่ต้องการให้เป็นร้อยละ
N	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

4.1.2 การหาค่าเฉลี่ย (Mean) ของคะแนน ใช้สูตรของบุญชม ศรีสะอาด (2553:

123-124)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

4.1.3 การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สูตรของบุญชม ศรีสะอาด (2553: 126)

$$S = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	X	แทน	คะแนนแต่ละตัว
	N	แทน	จำนวนคะแนนในกลุ่ม
	\sum	แทน	ผลรวม

4.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือ

4.2.1 การหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบทดสอบ โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตามวิธีของโรวินลลี (Rovinelli) และแฮมเบิลตัน (Hambleton) (อ้างถึงใน สมนึก ภัททิยธนี 2549: 218-220)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์ เนื้อหา หรือระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์
$\sum R$	แทน	ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

4.2.2 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งฉบับ โดยใช้สูตรของโลเวท (Lovett) (อ้างถึงในบุญชม ศรีสะอาด 2553: 112) ดังนี้

$$r_{cc} = 1 - \frac{k \sum x_i - \sum x_i^2}{(k-1) \sum (x_i - C)^2}$$

เมื่อ R_{cc}	แทน	ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
k	แทน	จำนวนข้อสอบ
X_i	แทน	คะแนนของแต่ละคน
C	แทน	คะแนนเกณฑ์หรือจุดตัดของแบบทดสอบ

4.2.3 การหาค่าความยากง่าย (P) คำนวณได้จากสูตรของลิวัน สายยศ และอังคณา สายยศ (2538: 210-211)

$$P = \frac{R}{N}$$

เมื่อ P	แทน	ค่าความยากของข้อสอบ
R	แทน	จำนวนคนที่ตอบข้อสอบข้อนั้นได้ถูกต้อง
N	แทน	จำนวนคนที่ทำข้อสอบทั้งหมด

4.2.4 การหาค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คำนวณได้จากสูตรของบุญชม ศรีสะอาด (2545: 84)

$$r = \frac{R_u - R_l}{f}$$

เมื่อ r	แทน	ค่าอำนาจจำแนก
R_u	แทน	จำนวนคนในกลุ่มสูงที่ตอบถูก
R_l	แทน	จำนวนคนในกลุ่มต่ำที่ตอบถูก
f	แทน	จำนวนคนในกลุ่มสูงหรือกลุ่มต่ำซึ่งเท่ากัน

4.2.5 การหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ ตามเกณฑ์ 80/80 โดยการหา E_1 และ E_2 คำนวณได้จากสูตรของเกริก ท่วมกลาง และจินตนา ท่วมกลาง (2555: 132-134)

$$E_1 \frac{\frac{\sum x}{N}}{A} \times 100$$

เมื่อ	E_1	แทน	ประสิทธิภาพกระบวนการ
	$\sum X$	แทน	คะแนนรวมของแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบย่อย ทุกชุดรวมกัน
	A	แทน	คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดทุกชุดรวมกัน
	N	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด

$$E_2 \frac{\frac{\sum Y}{N}}{B} \times 100$$

เมื่อ	E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
	$\sum Y$	แทน	คะแนนรวมของแบบทดสอบหลังเรียน
	A	แทน	คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน
	N	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด

4.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของกลุ่มทดลอง โดยแยกเปรียบเทียบเป็น 3 ระดับชั้น ได้แก่ เปรียบเทียบในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เปรียบเทียบในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เปรียบเทียบในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และเปรียบเทียบในภาพรวมของระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) ของคะแนนโดยใช้สูตรของบุญชมศรีสะอาด (2553: 123-124) ดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

บทที่ 4

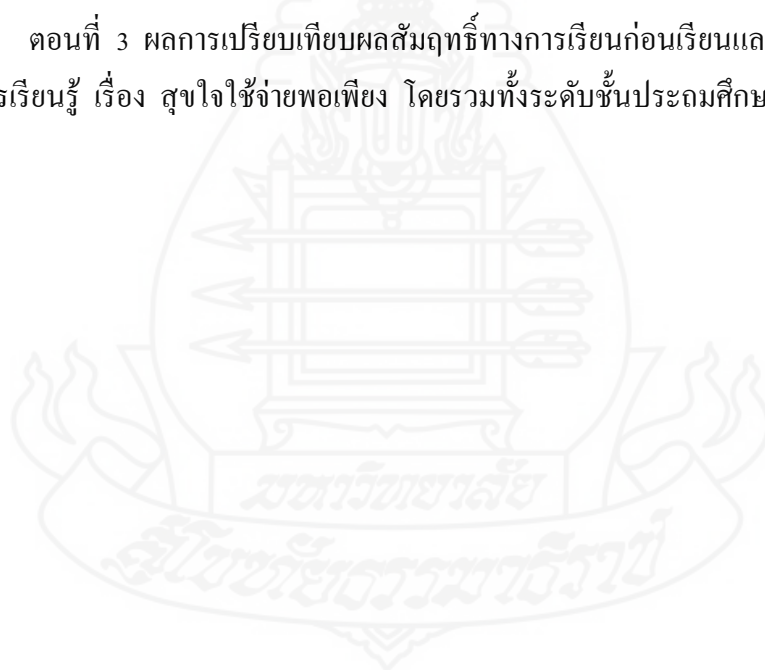
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยผลการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนบ้านหนองบอน จังหวัดนครราชสีมา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง โดยแยกระดับชั้น ได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง โดยรวมทั้งระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้ง่าย
พอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) จากคะแนนระหว่างเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้ง่ายพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 32.63 จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 81.58 แสดงว่าชุดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) ดังแสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ประสิทธิภาพกระบวนการของชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้ง่ายพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

ชุดการเรียนรู้ที่	คะแนนระหว่างเรียน				ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
	คะแนนเต็ม	คะแนนรวม	ค่าเฉลี่ย(\bar{X})	ร้อยละ	
1	5	100	3.33	66.67	1.32
2	5	124	4.13	82.67	1.41
3	5	120	4.00	80.00	1.53
4	5	127	4.23	84.67	1.41
5	5	129	4.30	86.00	1.15
6	5	127	4.23	84.67	0.90
7	5	125	4.17	83.33	1.44
8	5	127	4.23	84.67	1.17
รวม	40	979	32.63	81.58	1.29

ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของผลลัพ์ (E_2) จากคะแนนหลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.40 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 82.00 แสดงว่าชุดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพของผลลัพ์ (E_2) ดังแสดงในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ประสิทธิภาพผลลัพ์ของชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

คะแนนหลังเรียน (20 คะแนน)					
คะแนนที่ สอบได้	จำนวน นักเรียน	คะแนนรวม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน	
				มาตรฐาน (S.D.)	ร้อยละ
19	6	114			
18	6	108			
17	5	85			
16	5	80			
15	2	30	16.40	2.33	82.00
13	4	52			
12	1	12			
11	1	11			

ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ พบว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียน จากแบบทดสอบย่อยในชุดการเรียนรู้ (E_1) ทั้ง 8 ชุด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 32.63 คิดเป็นร้อยละ 81.58 และคะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (E_2) มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 16.40 คิดเป็นร้อยละ 82.00 แสดงว่าชุดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.58/82.00 ดังแสดงใน ตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

ชุดกิจกรรม	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ค่า ประสิทธิภาพ
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1)	40	32.63	1.29	81.58
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)	20	16.40	2.33	82.00
ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ ($E1/E2$) เท่ากับ 81.58/82.00				

**ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วย
ชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง โดยแยกระดับชั้น ได้แก่
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
ตามลำดับ**

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านหนองบอน จังหวัดนครราชสีมา ภาค
เรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 3 คน เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง
จำนวน 8 ชุด ผลปรากฏว่าก่อนเรียนได้คะแนนรวมเฉลี่ย 5.67 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20
คะแนน คิดเป็นร้อยละ 28.33 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.53 และหลังเรียนได้คะแนนรวม
เฉลี่ย 15.33 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 76.67 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
เท่ากับ 2.08 ดังแสดงในตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 คะแนนก่อนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง

นักเรียนคนที่	คะแนนทดสอบก่อนเรียน	คะแนนทดสอบหลังเรียน
	(20 คะแนน)	(20 คะแนน)
1	7	17
2	4	13
3	6	16
รวม	17	46
\bar{X}	5.67	15.33
S.D	1.53	2.08
ร้อยละ	28.33	76.67

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านหนองบอน จังหวัดนครราชสีมา ที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง จำนวน 8 ชุด มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ร้อยละ 48.33 ดังแสดงในตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง

การทดสอบ	จำนวนนักเรียน	คะแนนรวม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ร้อยละ	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)	ผลต่าง (ร้อยละ)
ก่อนเรียน	3	17	5.67	28.33	1.53	+ 48.33
หลังเรียน	3	46	15.33	76.67	2.08	

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองบอน จังหวัดนครราชสีมา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 2 คน เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง จำนวน 8 ชุด ผลปรากฏว่าก่อนเรียนได้คะแนนรวมเฉลี่ย 9.5 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 47.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.12 และหลังเรียนได้คะแนนรวมเฉลี่ย 19.00 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 95.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.00 ดังแสดงในตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 คะแนนก่อนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง

นักเรียนคนที่	คะแนนทดสอบก่อนเรียน (20 คะแนน)	คะแนนทดสอบหลังเรียน (20 คะแนน)
1	8	19
2	11	19
รวม	19	38
\bar{X}	9.5	19
S.D.	2.12	0.00
ร้อยละ	47.50	95.00

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองบอน จังหวัดนครราชสีมา ที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง จำนวน 8 ชุด มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ร้อยละ 47.50 ดังแสดงในตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง

การทดสอบ	จำนวนนักเรียน	คะแนนรวม	ค่าเฉลี่ย(\bar{X})	ร้อยละ	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)	ผลต่าง (ร้อยละ)
ก่อนเรียน	2	19	9.5	47.50	2.12	+ 47.50
หลังเรียน	2	38	19	95.00	0.00	

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหนองบอน จังหวัดนครราชสีมา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 7 คน เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง จำนวน 8 ชุด ผลปรากฏว่าก่อนเรียนได้คะแนนรวมเฉลี่ย 16.29 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 81.43 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.93 และหลังเรียนได้คะแนนรวมเฉลี่ย 17.86 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 89.29 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.69 ดังแสดงในตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 คะแนนก่อนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง

นักเรียนคนที่	คะแนนทดสอบก่อนเรียน (20 คะแนน)	คะแนนทดสอบหลังเรียน (20 คะแนน)
1	18	18
2	20	18
3	11	17
4	18	18
5	17	19
6	15	17
7	15	18
รวม	114	125
\bar{X}	16.29	17.86
S.D.	2.93	0.69
ร้อยละ	81.43	89.29

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหนองบอน จังหวัดนครราชสีมา ที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง จำนวน 8 ชุด มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ร้อยละ 7.86 ดังแสดงในตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง

การทดสอบ	จำนวนนักเรียน	คะแนนรวม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ร้อยละ	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)	ผลต่าง (ร้อยละ)
ก่อนเรียน	7	114	16.29	81.43	2.93	+ 7.86
หลังเรียน	7	125	17.86	89.29	0.69	

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง โดยรวมทั้งระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนบ้านหนองบอน จังหวัดนครราชสีมา ที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง จำนวน 8 ชุด มีคะแนนการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเฉลี่ย (\bar{X}) 17.42 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 24.58 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.68 สูงกว่าก่อนเรียน ดังแสดงในตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง

การทดสอบ	จำนวนนักเรียน	คะแนนรวม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ร้อยละ	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)	ผลต่าง (ร้อยละ)
ก่อนเรียน	12	150	12.5	62.50	5.39	+ 24.58
หลังเรียน	12	209	17.42	87.08	1.68	

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยผลการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนบ้านหนองบอน จังหวัดนครราชสีมา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ผู้วิจัยได้สรุปผลตามลำดับ ดังนี้

1. สรุปการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์

1.1.2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน โดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่องสุขใจใช้จ่ายพอเพียง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนบ้านหนองบอน จังหวัดนครราชสีมา

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนขนาดเล็ก ในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จังหวัดนครราชสีมา

2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนบ้านหนองบอนจังหวัดนครราชสีมาภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 12 คน โดยการสุ่มแบบกลุ่ม

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง จำนวน 8 แผน
- 2) ชุดการเรียนรู้เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง จำนวน 8 ชุด ได้แก่
 - ชุดที่ 1 เรื่อง การใช้จ่ายเงินตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 - ชุดที่ 2 เรื่อง การออม
 - ชุดที่ 3 เรื่อง การวางแผนทางการเงิน
 - ชุดที่ 4 เรื่อง รายได้และรายจ่ายของตนเอง
 - ชุดที่ 5 เรื่อง รายได้และรายจ่ายของครอบครัว
 - ชุดที่ 6 เรื่อง รายรับ-รายจ่ายที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม
 - ชุดที่ 7 เรื่อง การทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย
 - ชุดที่ 8 เรื่อง การวิเคราะห์การใช้จ่ายด้วยบัญชีรายรับ-รายจ่าย
- 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง เป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก ฉบับละ 20 ข้อ

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

- 1.3.1 เก็บข้อมูลนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนบ้านหนองบอน ตำบลนากลาง อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จำนวน 12 คน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง
- 1.3.2 ทำการทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง จำนวน 20 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดสอบนักเรียนด้วยตนเอง และบันทึกผลการสอบไว้เป็นคะแนนก่อนเรียน
- 1.3.3 ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ตามแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จนครบทั้ง 8 ชุด ซึ่งใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ชุดละ 1 ชั่วโมง
- 1.3.4 ทำการทดสอบหลังเรียน หลังจากที่เรียนเนื้อหาจากชุดการเรียนรู้จบแล้ว เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง จำนวน 20 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดสอบนักเรียนด้วยตนเอง และบันทึกผลการสอบไว้เป็นคะแนนหลังเรียน

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1.4.1 ทำการหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้ง่ายพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ตามเกณฑ์ 80/80 และกำหนดเกณฑ์ค่าความคลาดเคลื่อนไว้ไม่เกินร้อยละ 2.5 โดยการหาประสิทธิภาพของกระบวนการ/ผลลัพธ์ (E_1/E_2)

1.4.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้ง่ายพอเพียง โดยแยกเปรียบเทียบเป็น 3 ระดับชั้น ได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ใช้สถิติค่าเฉลี่ย และเปรียบเทียบรวมทั้งระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ยเช่นกัน

1.5 ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1.5.1 ชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้ง่ายพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โดยภาพรวมมีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.58/82.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้

1.5.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้ง่ายพอเพียง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

2. อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง ผลการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่องสุขใจใช้ง่ายพอเพียงที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนบ้านหนองบอน จังหวัดนครราชสีมา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ตามลำดับดังนี้

2.1 ชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้ง่ายพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 มีประสิทธิภาพ 81.58/82.00 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้หมายความว่า นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยจากชุดการเรียนรู้ทั้ง 8 ชุด คิดเป็นร้อยละ 81.58 และได้คะแนนเฉลี่ยจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน คิดเป็นร้อยละ 82.00 แสดงให้เห็นว่าชุดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้ง่ายพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้ผ่านกระบวนการและขั้นตอนในการพัฒนาอย่างเป็นระบบ โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสาร ทบทวนวรรณกรรม งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาชุดการเรียนรู้ และได้รับการตรวจสอบคุณภาพจากอาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย รวมถึงผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้ให้คำแนะนำในการ

ปรับปรุงแก้ไขทั้งในด้านของเนื้อหา ภาษา รวมไปถึงกระบวนการวัดและประเมินผล ของชุดการเรียนรู้แต่ละชุดก่อนนำไปใช้จริง ส่งผลให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของมุน สารสิน (2558: 69-97) ได้ศึกษาเรื่องผลการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า ชุดการเรียนรู้โดยภาพรวมมีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.93/81.16 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80 และสอดคล้องกับงานวิจัยของนิตติยา กัณหา (2554) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น จังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาชุดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 84.06/88.88 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของกรรณิการ์ หุ่นทอง (2551) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง การอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดนครสวรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า ชุดการเรียนรู้มี ประสิทธิภาพ 80.11/88.53 และสอดคล้องกับงานวิจัยของพิสิษฐ์กุล กำลังศิลป์ (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลการใช้ชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่จัดชั้นเรียนแบบคละชั้น ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ มีประสิทธิภาพ 81.74/81.01 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2.2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ มีค่าสูงกว่าก่อนเรียน คิดเป็นร้อยละ 48.33 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ มีค่าสูงกว่าก่อนเรียน คิดเป็นร้อยละ 47.50 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ มีค่าสูงกว่าก่อนเรียน คิดเป็นร้อยละ 7.86 ทั้งนี้ ผู้วิจัยพบข้อสังเกตสาระสำคัญ ดังนี้

2.2.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 มีอัตราความก้าวหน้าทางการเรียนสูงมาก เพราะนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีพื้นฐานความรู้ก่อนเรียนที่วัดจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน คิดเป็นร้อยละ 28.33 ซึ่งถือว่ามีความรู้อยู่ในระดับที่ต่ำ และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งเคยเรียนเนื้อหาบางส่วนมาบ้างแล้วในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มี

พื้นฐานความรู้ก่อนเรียนที่วัดจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน คิดเป็นร้อยละ 47.50 ซึ่งถือว่ามีความรู้อยู่ในระดับปานกลาง เพราะยังไม่ได้เรียนเนื้อหาของระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 แสดงให้เห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีพื้นฐานความรู้มากกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในระดับหนึ่ง

2.2.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีอัตราความก้าวหน้าทางการเรียนน้อย อันเนื่องมาจากพื้นฐานความรู้ก่อนเรียนที่วัดจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน คิดเป็นร้อยละ 81.43 ซึ่งถือว่ามีความรู้อยู่ในระดับที่ค่อนข้างสูง เพราะเคยเรียนเนื้อหาทั้งในส่วนของชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 มาแล้ว

2.2.3 ทั้งนี้เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมพบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 หลังจากได้เรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนเฉลี่ยร้อยละ 24.58 เนื่องจากชุดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีรูปแบบที่สวยงาม ดึงดูดความสนใจโดยใช้ตัวการ์ตูนในการอธิบายเนื้อหา มีเนื้อหาใกล้ตัว ตลอดจนเนื้อหาทันสมัย เหมาะกับวัยของนักเรียนซึ่งการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ มีกิจกรรมในชุดการเรียนรู้ ประกอบด้วย แบบทดสอบก่อนเรียน แบบฝึกหัดย่อย และแบบทดสอบหลังเรียน โดยนักเรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ตามลำดับขั้นตอนอย่างมีความสุข มีอิสระในการเรียนมากขึ้น และยังได้ตรวจสอบผลการเรียนด้วยเอง ทำให้ทราบผลการเรียนของตนเองทันที ส่งผลให้นักเรียนที่ได้คะแนนมากเกิดแรงจูงใจในการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ต่อไป ส่วนนักเรียนที่ได้คะแนนน้อยจะทำให้ทราบข้อบกพร่องของตนเอง และนำไปปรับปรุงในการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ต่อไป ทำให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของมุน สารสิน (2558: 69-97) ได้ศึกษาเรื่องผลการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของนิตติยา กัณหา (2554: 75-77) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น จังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหนองขวาง ที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น จังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของกรรณิการ์ หุ่นทอง (2551) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง การอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดนครสวรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้

สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของเลิศศิริ เต็มเปี่ยม (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทักษะภูมิศาสตร์ ด้วยการสอนโดยใช้ ชุดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสารสิทธิ์พิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า ผลการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่สอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2.4 การจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โดยใช้ชุดการเรียนรู้ ที่มีกระบวนการเนื้อหาสาระในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 สามารถช่วยแก้ไขปัญหาทั้งในเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น อีกทั้งช่วยลดปัญหาในเรื่องความซ้ำซ้อนของเนื้อหา ลดเวลาในการจัดการเรียนการสอน และที่สำคัญช่วยแก้ไขปัญหาครูไม่ครบชั้นเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กอีกด้วย อันจะช่วยส่งเสริมคุณภาพทางการศึกษาให้สูงขึ้นด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของพิสิษฐ์กุล กำลังศิลป์ (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลการใช้ชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่จัดชั้นเรียนแบบคละชั้น ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์หลังใช้ชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ สูงกว่าก่อนใช้ชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของรังสรรค์ หมั่นไธสง (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นภายใต้สภาวะการขาดแคลนครูผู้สอนของโรงเรียนบ้านดอนไชย ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนส่วนมากอยู่ในระดับดี อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวิจิตร ทองโคกสี (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้สำหรับนักเรียนคละชั้น ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีคะแนนผลการเรียนรู้ ร้อยละ 74.88 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75.00 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีคะแนนผลการเรียนรู้ ร้อยละ 75.25 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 81.82 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 70/70 ทั้ง 2 ระดับ นอกจากนี้แล้วยังสอดคล้องกับงานวิจัยของไชยันต์ หงส์มาลา (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โรงเรียนบ้านขามหนองแวง ที่จัดชั้นเรียนแบบคละชั้น ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีคะแนนเฉลี่ย 22.00 คิดเป็นร้อยละ 73.33 จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 100 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ย 21.67 คิดเป็นร้อยละ 72.22 จำนวนนักเรียนที่ผ่าน

เกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 83.33 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 70/70 และสอดคล้องกับงานวิจัยของกฤติยาภรณ์ นุชกระโทก (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้การเรียนรู้แบบคละชั้นในการเรียนการสอนเรื่อง รูปเรขาคณิต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และ 3 โรงเรียนบ้านกะพี้ จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 ที่โรงเรียนตั้งไว้ โดยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 85.35 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 89.73

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การวิจัยผลการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนบ้านหนองบอน จังหวัดนครราชสีมา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ผู้วิจัยเสนอแนะวิธีการนำไปใช้ ดังนี้

3.1.1 จากผลการวิจัย พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง สุขใจใช้จ่ายพอเพียง จำนวน 8 ชุด มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ดังนั้น ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในโรงเรียนขนาดเล็ก ที่ครูผู้สอนไม่ครบชั้น ควรนำชุดการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพราะเป็นการบูรณาการเนื้อหาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 และเป็นนวัตกรรมที่สามารถช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3.1.2 จากผลการวิจัย พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบคละชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โดยใช้ชุดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา ผู้เรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้น และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม และจะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นนั้นมีประโยชน์สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น ซึ่งเกิดประโยชน์ทั้งต่อตัวนักเรียนในด้านการได้รับความรู้ เกิดทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม สามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริง สำหรับครูผู้สอนเกิดประโยชน์ในด้านการเตรียมการสอน ลดความซ้ำซ้อนในเนื้อหา และลดเวลาในการสอนอีกด้วย ดังนั้น ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบคละชั้น โดยใช้ชุดการเรียนรู้ เพื่อใช้เป็นที่ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในรายวิชาหรือกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช

2551 ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็กที่มีครูผู้สอนไม่ครบชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศชาติต่อไป

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการศึกษาถึงผลการใช้ชุดการเรียนรู้ในตัวแปรอื่นๆ เช่น ความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ เจตคติต่อรูปแบบการเรียนรู้ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการพิจารณาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ให้ดียิ่งขึ้น

3.2.2 ควรมีการศึกษาและพัฒนาชุดการเรียนรู้สาระอื่นในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เช่น สาระศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม สาระประวัติศาสตร์ สาระภูมิศาสตร์ หรือกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ เป็นต้น

3.2.3 ควรมีการศึกษาและพัฒนาชุดการเรียนรู้ โดยบูรณาการเนื้อหาในชั้นเรียนอื่นๆ เช่น บูรณาการเนื้อหาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 เป็นต้น เพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นอื่นๆ ต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (2541). “เศรษฐกิจพึ่งตนเอง” แนวความคิดยุทธศาสตร์.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.
- กรณีการ์ หุ่นทอง. (2551). การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง การอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัด
นครสวรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมสำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพ
สตรี, ลพบุรี.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุม
สหกรณ์การเกษตร.
- กฤติยาภรณ์ นุชกระโทก. (2555). การใช้การเรียนรู้แบบคละชั้นในการเรียนการสอน เรื่อง
รูปเรขาคณิต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และ 3 โรงเรียนบ้านกะพี้
จังหวัดนครราชสีมา. (การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต).
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- กาญจนา เกียรติประวัตติ. (2524). *วิธีการสอนทั่วไปและทักษะการสอน*. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- กิ่งเพชร ส่งเสริม. (2552). *การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นที่มีเด็กที่มีความ
ต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา*. (ปริญญาานิพนธ์การศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ).
- เกริก ท่วมกลาง และจินตนา ท่วมกลาง. (2555). *การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมทางการศึกษาออนไลน์
วิทยฐานะ*. กรุงเทพฯ: สถากรบุ๊คส์.
- โกวิท ประวาลพุกษ์. (2546). *แนวทางการประเมินผลด้วยทางเลือกใหม่ กลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ.
- คณะทำงานบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน กระทรวงศึกษาธิการ. (2558).
แนวทางการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา.
- ฉันท ชาติทอง. (2552). *การจัดการชั้นเรียนห้องเรียนแห่งความสุข*. นครปฐม: เพชรเกษม
การพิมพ์.

- ชนาธิป พรกุล. (2544). *ແຫລ່ງຮູບແບບການຈັດການຮຽນຮູ້ທີ່ເນັ້ນຜູ້ຮຽນເປັນສູນຍັກກາງ (CATS: A Student-Centered Instructional Model)*. ກຸງເທພາ: ສຳນັກພິມພິພິແຫ່ງຈຸພາລາງກຸຣຸນມະຫາວິທະຍາລັຍ.
- ໝ ກຸມິກາດ. (2524). *ເທກໂນໂລຢີທາງການສອນແລະການສຶກສາ*. (ພິມພິດຣຶ່ງທີ່ 2). ກຸງເທພາ: ສຳນັກພິມພິປະສານມິຕຣ.
- ໝວລິດ ສຸກຳແພງ. (2551). *ການພັດທະນາຫຼັກສູດ*. ມະຫາສາຣາຄາມ : ຮົງພິມພິ ທິລິພິ. ຮົງຮຽນສາຣິດມະຫາວິທະຍາລັຍສິຣິນຄຣິນທຣວິໂຣດ ປະສານມິຕຣ (ຝ່າຍປະຣຣຸມ).
- ໝິ່ງຍັງ ພຣຸມວາງສິ ແລະຄົນອື່ນ ຯ. (2529). *ສູດການສອນຮັດັບປະຣຣຸມສຶກສາໃນເອກສາຣາການສອນສູດວິຊາສື່ອາການສອນຮັດັບປະຣຣຸມສຶກສາ*. ກຸງເທພາ: ຄະນະສຶກສາສາສຣ໌ມະຫາວິທະຍາລັຍສຸໂຈທັຍຮຣຣມາຣິຣາຊ.
- ໝິ່ງຍັງ ພຣຸມວາງສິ, ນິຄົມ ທາແດງ ແລະສິຣິສູດາ ຈຣິຍາຄຸດ. (2526). *ນວັດກຣຣມການສຶກສາ*. ເອກສາຣາປະກອບການສອນສູດວິຊາເທກໂນໂລຢີແລະສື່ອາຣາການສຶກສາ. ສາຂາເທກໂນໂລຢີການສຶກສາມະຫາວິທະຍາລັຍສຸໂຈທັຍຮຣຣມາຣິຣາຊ.
- ໝິ່ງຍັງ ພຣຸມວາງສິ. (2521). *ຮະບົບສື່ອາການສອນ*. ກຸງເທພາ: ຮົງພິມພິຈຸພາລາງກຸຣຸນມະຫາວິທະຍາລັຍ.
- _____. (2523). *ກຣະບວນການຜລິດສູດການສອນແຜນຈຸພາ*. ກຸງເທພາ: ຮົງພິມພິຈຸພາລາງກຸຣຸນມະຫາວິທະຍາລັຍ.
- _____. (2539). *ສູດການສອນຮັດັບປະຣຣຸມສຶກສາ*. ໃນ *ເອກສາຣາປະກອບການສອນສູດວິຊາສື່ອາການສອນຮັດັບປະຣຣຸມສຶກສາ ຫຸ່ນວຍທີ່ 8-10*. ກຸງເທພາ: ມະຫາວິທະຍາລັຍສຸໂຈທັຍຮຣຣມາຣິຣາຊ.
- ໝິ່ງຍັງ ພຣຸມວາງສິ. (2543). *ເອກສາຣາການສອນສູດວິຊາເທກໂນໂລຢີແລະການສື່ອາຣາການສຶກສາ*.
- ໂໝຍຍສ ຮົງຄຸວຣຣຣນ. (2526). *ຫຼັກການ ທຸຍຸຸຸທິ ເທກໂນໂລຢີ ແລະນວກຣຣມທາງການສຶກສາ*. (ພິມພິດຣຶ່ງທີ່ 2). ມະຫາວິທະຍາລັຍສິຣິນຄຣິນທຣວິໂຣດ ມະຫາສາຣາຄາມ.
- ໂໝຍັ່ນດ໌ ຫຸງສິ່ມາລາ. (2556). *ຜລິສັມຸທຸທິທາງການຮຽນຮູ້ກຸ່ມສາຣະການຮຽນຮູ້ສູງສຶກສາແລະຜລິສຶກສາຂອງນັກຮຽນຮັດັບປະຣຣຸມສຶກສາປີທີ່ 5 ແລະ 6 ຮົງຮຽນບ້ານຊາມຸ່ນອາງວາງ ທີ່ຈັດຮັດັບຮຽນແບບຄະລະຮັດັບ*. (ວິທະຍານິພົນຮັດັບປະຣຣຸມສຶກສາສາສຣຣມາຣິຣາຊມະຫາບັດຊິດ). ມະຫາວິທະຍາລັຍຂອນແກ່ນ, ຂອນແກ່ນ.
- ຄວັລິຍ໌ ມາສາຈິຣິສ ແລະຄະນະ. (2546). *ນວັດກຣຣມການສຶກສາສູດການເຊີນແຜນການຈັດການຮຽນຮູ້ບຸຣຸຣາການຮື່ອພັດທະນາຜູ້ຮຽນແລະການຈັດທຳຜລາງນາທາງວິຊາການ ອາຈາຣາຣ໌ 8 ແລະບຸຄລາກທາງການສຶກສາ (ຄຣຸຮຸ່ນາຸນາຍາການ ຄຣຸຮຸ່ນາຍາຊາຍາ ແລະຄຣຸຮຸ່ນາຍາຊາຍາພິເສຍ)*. ກຸງເທພາ: ຮາຣາອັກຊຣ.

- ทรงศักดิ์ พัฒนะแสง. (2555). *การพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยการสอนแบบคละชั้น*. (การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, สารคาม.
- ทิสนา แจมมณี. (2545). *ศาสตร์การสอน*. กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- นิตติยา กัณหา. (2554). *การพัฒนาชุดการเรียนรู้มท้องถิ่น จังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรม นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏ.
- นิรมล ศตวุฒิ. (2526). *ชุดการเรียนรู้แบบเอกัตบุคคลน่าจะมีบทบาทในมหาวิทยาลัยตลาดวิชา*. วารสารรามคำแหง 1.
- บุญเกื้อ ควรวาเวช. (2543). *นวัตกรรมการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: อา.เอส.พรินต์ติ้ง.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- _____. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปนัดดา พงศ์ภาพิไล. (2543). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- ประกายทิพย์ พิชัย. (2539). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนคอนเมืองทหารอากาศบำรุง*. (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, กรุงเทพฯ.
- ประดับ อนุสาสน์. (2519). *การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายรายหัวของนักศึกษาวิทยาลัยสวนสุนันทา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ประเวศ วะสี. (2541). *ยุทธศาสตร์เพื่อความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจสังคมและศีลธรรม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน.
- ปรีชา ตรีสาตร์. (2530). *การสร้างชุดการสอนวิชาภาษาไทย (ท 402) เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิต ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ*. (ปริญญาานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, กรุงเทพฯ.
- ปรีชา ทรฤทธิ์ (2551). *หลักการเขียน แผนการจัดการเรียนรู้แบบBackward Design*. โรงเรียนนาบอน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2. ออนไลน์ สืบค้นได้จาก <http://www.opes.go.th/sites/default/files/users/user1/vichakan/4.pdf>.
- เผชิญ กิจระการ. (2544). *การหาค่าดัชนีประสิทธิผล*. มหาสารคาม: ภาควิชาเทคโนโลยี และสื่อการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- พนารัตน์ ศรีปัญญากร. (2553). *การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงสำหรับผู้เรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต).
มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 8).
กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- พัฒนาภรณ์ ฉัตรวิโรจน์. (2545). *บทบาทของครูในการส่งเสริมความรู้เศรษฐกิจพอเพียงใน
โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต).
มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- พิชิต ฤทธิจัญญ. (2545). *หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ:
เฮ้าออฟ เคอร์มิสท์.
- พิสิษฐ์กุล กำลังศิลป์. (2555). *ผลการใช้ชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่จัดชั้นเรียนแบบคละชั้น*. (วิทยานิพนธ์
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, กรุงเทพฯ.
- ไพศาล หวังพานิช. (2526). *การวัดผลการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2533). *เอกสารการสอนชุดกิจกรรมการสอนคณิตศาสตร์
หน่วยที่ 8-15*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- มุน สารสิน. (2558). *ผลการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, บุรีรัมย์.
- ยุทธ ไกยวรรณ. (2552). *ออกแบบเครื่องมือวิจัย*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริม กรุงเทพฯ.
- ยุพิน พิพิธกุล และอรพรรณ ต้นบรรจง. (2531). *สื่อการเรียนการสอนคณิตศาสตร์*. กรุงเทพฯ:
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รังสรรค์ หมั่นไธสง. (2554). *การจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นภายใต้สภาวะการขาดแคลน
ครูผู้สอนของโรงเรียนบ้านคอนไชย*. (การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- รัศมี ขวัญบุรี. (2548). *การพัฒนาชุดการเรียนรู้แบบบูรณาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ
และเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต).
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, กรุงเทพฯ.
- รุ่งทิวา จักรกร. (2527). *วิธีสอนทั่วไป*. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน กรุงเทพฯ.
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). *เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้*. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
 _____ . (2538). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ลัดดา สุขปริศรี. (2524). *เทคโนโลยีการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภณาการพิมพ์.
- ลาวัลย์ วิทยาอุทกภู และคณะ. (2554). *ชุดฝึกอบรมครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น*.
 กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เลขาธิการสภาการศึกษา. (2548). *การปฏิรูปการเรียนรู้ระหว่างสกอตแลนด์กับประเทศไทย*.
 กรุงเทพฯ: สภาการศึกษา.
- เลิศศิริ เต็มเปี่ยม. (2554). *การพัฒนาผลการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะภูมิศาสตร์ ด้วยการสอนโดยใช้
 ชุดการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสารสิทธิ์พิทยาลัย.
 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์)*. มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- วรรณวนิช กังขุนทด. (2551). *ผลการใช้บทเรียนบนเว็บร่วมกับกระบวนการสอนที่มีการ
 บูรณาการเนื้อหาแบบสอดแทรก วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง สิ่งแวดล้อม สำหรับนักเรียน
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัย
 ราชภัฏนครราชสีมา, นครราชสีมา.
- วิศรา อัสวศิริโรจน์. (2555). *การวัดดัชนีความสุขของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่*. สืบค้น
 จาก http://library.cmu.ac.th/faculty/econ/Exer751409/2555/Exer2555_no210.
- วิสันต์ อติศัพท์. (2524). *วิธีสอนทั่วไป*. ปัตตานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2545). *เทคนิคและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักสูตร
 การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- วาสนา ชาวหา. (2522). *เทคโนโลยีทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
 _____ . (2525). *เทคโนโลยีทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์กราฟฟิคอาร์ต.
- วิจิตร ทองโลกสี. (2554). *ผลการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถม
 ปีที่ 1 และ 2 ที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้สำหรับนักเรียนคละชั้น*. (วิทยานิพนธ์
 ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2525). *หลักสูตรและการสอน-มิติใหม่*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
 _____ . (2525). *พัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ธาร
 การพิมพ์.

- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2542). *พลังการเรียนรู้ในกระบวนทัศน์ใหม่*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: SR Printing Limited Partnership.
- สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม. (2544). *ค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักศึกษา*. พิษณุโลก: สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม.
- สนอง อินละคร. (2544). *เทคนิควิธีการและนวัตกรรมที่ใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. อุบลราชธานี: อุบลกิจออฟเซตการพิมพ์.
- สมนึก กัททิษณี. (2549). *การวัดผลการศึกษา*. มหาสารคาม: ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- สมศักดิ์ อภิบาลศรี. (2552). *เอกสารประกอบสัมมนา ชุดการสอนในทศวรรษหน้า (2553-2556)*. นครราชสีมา: สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- สมหญิง เจริญจิตรกรรม. (2534). *เทคโนโลยีการศึกษาเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- สรรเสริญ วงศ์อ่อม. (2551). *เศรษฐกิจพอเพียง: พื้นฐานสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เพชรรุ่งเรืองการพิมพ์.
- สันทัด ภิบาลสุข และพิมพ์ใจ ภิบาลสุข. (2525). *การใช้สื่อการสอน*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: พีระวัฒนา.
- สาตี คำใบ. (2547). *การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วย “บ้านของเรา” ของนักเรียนปฐมวัย ที่เรียนโดยใช้ชุดการสอนแบบบูรณาการกับการสอนปกติ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *การปรับจุดเน้นและกลยุทธ์ สพฐ. ให้สนองนโยบายรัฐบาล*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2551ก). *คู่มือบริหารจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นในโรงเรียนขนาดเล็ก*. กรุงเทพฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นในโรงเรียนขนาดเล็ก*. (เอกสารประกอบการอบรมบุคลากรแกนนำ การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นในโรงเรียนขนาดเล็ก). ณ โรงแรมเชียงใหม่ ภูเก็ต. เชียงใหม่.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี. (2544). *พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สกยบู้กส์.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2543). *เศรษฐกิจพอเพียง คือ อะไร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สหทัยบริการพิมพ์.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร แห่งประเทศไทย.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2552). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2555). *เอกสารประกอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์. (2546). *การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ*. กรุงเทพฯ: บู้ค พอยท์. หน่วยที่ 13 การผลิตชุดการสอน. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- _____. (2546). *การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดเสมียนนารี กรุงเทพมหานคร. (ปริญาญศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- สิริวรรณ ศรีพหล. (2552). *การจัดการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุเมธ ตันติเวชกุล. (2541). *กปร. การดำเนินชีวิตในระบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ*. กรุงเทพฯ.
- _____. (2542). *การดำเนินชีวิตในระบบเศรษฐกิจตามแนวพระราชดำริ*. กรุงเทพฯ.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2545). *19 วิธีจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.

- แสวง ทอนศรี. (2556). การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น
 ประถมศึกษาปีที่ 3-4 ของโรงเรียนบ้านโนนตาด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต).
 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองบอน. (2558). กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
 และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา.
- อนุสตรา เฉลิมศรี. (2555). การพัฒนาชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการภายในกลุ่ม
 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิต.
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม). กรุงเทพฯ:
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2553). หลักการสอน (ฉบับปรับปรุง). (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ:
 โอเดียนสโตร์.
- อุไร ทองกลาง. (2539). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ เจตคติทาง
 วิทยาศาสตร์ ความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ และความคงทนในการเรียนรู้ใน
 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เรื่อง สารเคมี จักรวาล และอวกาศ ของนักเรียน
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่สอนโดยการใช้ชุดการสอนกับการสอนตามปกติ.
 (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ สกุล	นางสาวโสภา สิทธีสุนีน
วัน เดือน ปีเกิด	4 ตุลาคม 2528
สถานที่เกิด	อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา
ประวัติการศึกษา	วส.บ. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี พ.ศ.2550
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนบ้านหนองบอน ตำบลนากลาง อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา
ตำแหน่ง	ครู

